BAKİRE İLE ÇİNGENE

D. H. Lawrence

CAN

Türkçesi
TÜLİN NUTKU

BAKİRE İLE ÇİNGENE
D.H.Lawrence

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

Bu kitap, İstanbul'da, Can Yayınları'nda dizildi,
Özal Basımevi'nde basıldı. (1990)

D. H. Lawrence
BAKİRE İLE ÇİNGENE

ROMAN

İngilizce aslından Türkçeye
çeviren

TÜLİN NUTKU

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Bâbıâli Cad. Sıhhiye Apt. No: 19 Kat: 2 Cağaloğlu. İstanbul
Telefon: 528 61 13 513 51 88

Özgün adı
The Virgin and the Gipsy
(1930)

I

Papazın karısı, beş parasız genç biriyle çekip gittiğinde çıkan skandal hiçbir sınır tanımaksızın yayıldı. İki kızının küçüğü yedi, büyüğü de dokuz yaşındaydı ve papaz da öyle iyi bir kocaydı ki... Evet, gerçi saçları grileşmişti ama bıyıkları koyu renkti, yakışıklıydı ve ele avuca sığmaz güzel karısı için hâlâ kaçamak bir tutkuyla doluydu.

Neden gitmiş olabilirdi? Neden tavlayıcı, göz kamaştırıcı bir duygu değişimine kapılıp ansızın aklını kaçırıvermiş gibi fırlayıp gitmişti?

Kimse buna bir yanıt bulamıyordu. Yalnızca sofu olanlar kötü bir kadın olduğunu söylediler. Bazı iyi niyetli kadınlar seslerini çıkarmadılar. Biliyorlardı.

İki küçük kızsa hiçbir zaman bilmediler. İçleri kan ağlayarak annelerinin onları hiç önemsemediği için gittiğine karar verdiler.

Kimseye hayır getirmeyen kötülük rüzgârı, papaz ailesini de kasırgasında silip süpürdü. Sonra ne olsa beğenirsiniz? Bir deneme yazarı ve tartışmacı olarak oldukça seçkin biri olan, durumu da kitapseverler arasında sempati uyandıran papaz, Papplewick'in maaşlı papazı oldu. Tanrı, şanssızlık rüzgârını, ülkenin kuzeyinde bir papazeviyle gidermişti.

Papazevi, köye gelmeden hemen oradaki Papp-

le Irmağı kıyısında çirkin taş bir evdi. İlerde, yolun ırmağı kestiği yerde bir zamanlar suyla dönen kocaman, eski, taş pamuk değirmenleri vardı. Yol tepeden yukarıya kıvrılıyor, sonra köyün iç karartıcı taş sokaklarına iniyordu.

Papaz ailesi, papazevine geçiş nedeniyle bir değişiklik kararı aldı. Artık bölgenin sorumlu papazı olan Bay Saywell, yaşlı annesiyle kız kardeşini, kentten de erkek kardeşini alıp geldi. İki küçük kızın eski evdekinden çok farklı bir çevreleri olmuştu.

Bölgenin sorumlu papazı kırk yedisine gelmişti ve karısının uçup gidişinin ardından aşırı, pek de vakarlı sayılamayacak bir üzüntü sergiliyordu. Canayakın hanımlar intihar etmemesi için onu kollayıp gözetiyorlardı. Saçları enikonu aklaşmış, vahşi bakışlı, acıklı görünümlü biri olup çıkmıştı. Ona şöyle bir göz atmak, olup biten her şeyin ne kadar korkunç olduğunu, onunsa nasıl aldandığını anlamak için yeterliydi.

Yine de kulağa bir yerlerden yanlış bir nota geliyordu. Eski papazın dertlerini paylaşan hanımefendilerden bazıları bu yeni bölge papazından pek hoşlanmamışlardı. Söylenecek her şey söylenip yapıldığında onda garip, gizliden kendini üstün gören bir hal göze çarpıyordu.

Küçük kızlarsa doğal olarak, çocukların o belirsiz kavrayışıyla ailenin durumunu kabullendiler. Yetmişin üstünde olan ve gözleri giderek bozulan Büyükanne, evin merkezi oldu. Kırkın üstünde, solgun, dindar ve içten içe bir kurdun kemirdiği Cissie Hala eviçekip çeviriyordu. Kırkında, cimri, gri yüzlü, yalnız kendi için, donuk bir yaşam sürdüren Fred Amcaysa

her gün kente iniyordu. Papaza gelince, elbette ki Büyükanneden sonra evin en önemli kişisiydi.

Büyükanneye 'Ana' diyorlardı. Akıllı, bedence kaba saba, yaşamı boyunca çevresindeki erkeklerin zayıf yanlarına dalkavukluk ederek kendi işini kolaylaştırmış eskilerden biriydi. Başlama işaretini çabucak aldı. Papaz, suçlu karısını hâlâ 'seviyor'du, son nefesine kadar da 'sevecekti.' Öyleyse susulmalıydı. Papazın duyguları kutsaldı. Evlendiği ve taptığı o tertemiz kızı yüreğinin bir köşesinde kutsal bir şey gibi saklıyordu.

Aynı anda acımasız dış dünyada papazı aldatan ve küçük çocuklarını terkeden, adı kötüye çıkmış bir kadın dolaşıyordu. Hakettiği alçalışı hiç kuşkusuz ona verecek olan genç, rezil bir adamın emrindeydi. Önce bu nokta çok iyi anlaşılsın, sonra da susulsun! Çünkü papazın yüreğinin saf yüceliğinde gencecik gelini için hâlâ tertemiz ak bir karçiçeği açıyordu. Bu ak karçiçeği solmamıştı. O aşağılık genç adamla giden öbür yaratığın papazla hiçbir ilgisi yoktu.

Küçük bir evin dulu olarak sönük, belirsiz biri olan Ana, şimdi papazevinde baş koltuğa tırmanmış ve yaşlı, kocaman cüssesini sağlamca yerleştirmişti. Tahtının elinden alınmasına izin vermeyecekti. Olanca cin fikirliliğiyle onaylamıyormuş gibi görünerek papazın tertemiz ak karçiçeğine olan bağlılığına saygısını gösteren iççekişlerini ihmal etmedi. Oğlunun büyük aşkının önünde sinsice eğilerek kötü dünyada açmış ve bir zamanlar Bayan Arthur Saywell denen o ısırgan otuna karşı tek söz etmedi. Neyse, Tanrıya şükür yeniden evlendiğine göre artık Bayan Arthur Saywell sayılmazdı. Hiçbir kadın papazın adını taşı-

mıyordu. Tertemiz ak karçiçeği adı sanı olmaksızın *sonsuza kadar* açacaktı. Aile de onu '*bir-zamanlar-vardı*' olarak düşünüyordu.

Bunların tümü de Ana'nın değirmeninin suyuydu. Arthur'un yeniden evlenme olasılığına karşı Ana'yı koruyordu. Arthur'u, en güçsüz yanından, kendine olan sinsi sevgisinden yakalamıştı. Ölmez ak bir karçiçeğiyle evlenmişti. Şanslı adamdı doğrusu! Yaralanmıştı. Yazık! Acı çekmişti. Ah, nasıl da sevgi dolu bir yürekti onunki! Bağışlamıştı elbette. Evet, ak karçiçeği bağışlanmıştı! Öbür hergele işe karıştığında iradesiyle gerekli önlemleri almıştı ama şşttt! O kokuşmuş dış dünyadaki korkunç ısırgan otunu fazla *düşünmeye* gelmezdi! O, '*bir-zamanlar-vardı*'ydı. Ak karçiçeği geçmişin erişilmez yüceliklerinde açadursun. Yaşanılan an başka bir öyküydü.

Çocuklarsa bu düzmece kendini kutsallaştırma ve 'hiçbir şeyin sözü edilmez'lik havasında yetiştirildiler. Onlar da erişilemez yüksekliklerdeki karçiçeğini gördüler. Onlar da yaşamlarının tepesinde yalnız güzelliği içinde saltanat sürdüğünü, asla dokunulmaması gerektiğini biliyorlardı.

Bu arada dışardaki murdar dünyadan bencilliğin ve alçalmış şehvetin ağır, pis kokusu, o iğrenç ısırganın, 'bir-zamanlar-vardı'nın kokusu geliyordu. Bu ısırgan arada kızlar, çocuklarına bir not iletmenin yolunu buluyordu. Böyle durumlardaysa gümüş saçlı Ana, içten içe nefretle sarsılıyordu. Eğer 'bir-zamanlar-vardı' geri dönerse Ana'dan geriye pek bir şey kalmayacaktı. Gizli bir nefret rüzgârı yaşlı büyükanneden kızlara, Ana'yı yabana atılmayacak bir biçimde küçümseyen o iğrenç şehvet ısırganının çocukla-

rına esti.

Bunların tümüyle, çocukların hayal meyal anımsadıkları kendi gerçek evi olan güneydeki papazevi ve göz kamaştırıcı ama pek güvenilir olmayan anneleri Cynthia içiçeydi. Evde, sonsuza kadar doğan ve batan hızlı, tehlikeli bir güneşmişçesine büyük bir sel, bir yaşam seli oluşturmuştu. Herkes onun varlığını parlaklık ama biraz da tehlike, göz kamaştırıcılık ama biraz da ürkütücü bir bencillikle birleştiriyordu.

Şimdiyse o göz kamaştırıcılık gitmiş, ak karçiçeği, porselen bir çelenk gibi mezarının üstünde donmuştu. Bencilliğe özgü tehlikeli bir tür olan aslan ve kaplanlarda rastlanan değişkenlik *tehlikesi* de böylece savılmış oluyordu. Şimdi artık insanın içinde rahat rahat mahvolacağı tam bir değişmezlik vardı.

Ne var ki çocuklar büyüyordu. Büyürken de kafaları daha çok karışıyor, daha şaşkınlaşıyorlardı. Ana, yaşlandıkça gözleri de giderek zayıflıyordu. Birinin onu gideceği yere götürmesi gerekiyordu. Öğlene kadar yatağından kalkmıyordu. Yarı kör, yarı yatalak da olsa evin denetimi ondaydı.

Tam da yatalak sayılmazdı zaten. *Erkekler* varsa Ana tahtında olurdu. Kayıtsızlığa fırsat vermeyecek kadar kurnazdı. Özellikle de rakipleri varken...

En büyük rakibi kızların küçüğü olan Yvette'ti. Yvette'te bir-zamanlar-vardı'nın o karmaşık, kayıtsız neşesi vardı, ama kız daha yumuşak başlıydı. Belki de Büyükanne onu tam zamanında yakalamıştı. Belki!

Papaz, Yvette'e tapıyor, onu aşırı bir düşkünlükle şımartıyordu; ben yufka yürekli, hoş görülü bir ihtiyarcık değil miyim demek istiyor gibiydi. Kendisi için

böyle düşünülmesinden hoşlanıyor, Büyükanne de onun kıl inceliğindeki zayıflığını biliyordu. Tümünü de tanıyor, papaz için, onun kişiliği için bir oyalama olmalarına uğraşarak onları kullanıyordu. Kadınların gözalıcı giysiler istemesi gibi papaz da kendi gözünde gözalıcı bir kişiliği olsun istiyordu. Ana da kurnazlıkla yetersiz ve zayıf noktalarına birer 'ben' konduruyordu. Anne sevgisi papazın dayanıksız noktalarının ipucunu veriyor, o da oğlunun hatırı için onları süslüyordu. Bir-zamanlar-vardı olan Cynthia'da olduğu gibi! Ama bu konuda *ondan* sözetmeyelim. Onun gözünde papaz neredeyse Notre-Dame'ın kamburu ve budalanın biriydi.

Gülünç olan, Büyükannenin, pohpohlanmış Yvette'den çok, içten içe büyük kız Lucille'den nefret etmesiydi. Tedirgin, sinirli Lucille, büyükannenin gücü altında olduğunu şımarık, kişiliği belirsiz Yvette'den daha iyi biliyordu.

Öte yandan, Cissie Hala da Yvette'den nefret ediyordu. Adından bile nefret edecek kadar nefret doluydu ona karşı. Cissie Halanın yaşamı Ana'ya adanmıştı, Cissie Hala bunu biliyor, Ana da onun bunu bildiğini biliyordu. Yine de yıllar geçtikçe aralarında barış imzaladılar. Cissie Halanın kurallara uyan kendini kurban etme düzeni aynı Cissie gibi herkesce onaylandı. Bu konuda epey de dua etti. Bu da onun bir köşede kendine ait özel duyguları olduğunu gösteriyordu, zavallıcık... Cissie olmaktan vazgeçip yaşamını ve cinselliğini yitirdi. Şimdiyse ellisine doğru sürüklenmekte, içinde yeşil, garip öfke alevleri uyanmakta, böyle zamanlarda da acımasız olmaktaydı.

Ne var ki Büyükanne onu avucunda tutuyordu. Cissie Halanın da yaşamının tek amacı Ana'ya bakmaktı.

Cissie Halanın cehennemî nefretinin yeşil alevleri bazan tüm genç şeylerin karşısına çıkıyordu. Zavallıcık dua edip Tanrının bağışlamasına ulaşmaya çalışıyordu, ama ona yapılan şeyi *bağışlayamazdı* ve damarlarındaki yakıcı asit arada patlıyordu.

Ana, sıcak, iyi yürekli biri değilmiş gibiydi. Değildi. Kurnazca öyleymiş gibi görünüyordu. Bu durum giderek kızlarda da görünmeye başlamıştı. Eski moda dantel başlığı, gümüş saçları, tıkız, kısa, öne eğilmiş bedenini kaplayan siyah ipeğin altında bu yaşlı kadının hep kendi kadın gücünü arayan hilekâr bir yüreği vardı. Yozlaştırdığı pörsümüş, bitkisel yaşama girmiş adamların zayıflıklarının üstüne kurduğu gücünü yıllar boyu sürdürmüş, yetmişten seksene, seksenden de yeni bir katlamayla doksana gidiyordu.

Bunun nedeni de ailede eskiden beri süregelen bir sadakat geleneği olmasıydı; birbirlerine özellikle de Ana'ya bağlıydılar. Ana, doğal olarak ailenin ekseniydi. Aile, onun egosunun uzantısıydı. Elbette ki bunu gücüyle örtüyordu. Oğullarıyla kızları da zayıf ve darmadağın olduklarından sonuçta bağlı kalıyorlardı. Ailenin dışında, onlar için tehlike, aşağılanma ve rezil olmaktan başka ne olabilirdi? Papaz da evliliğinde bu deneyi yaşamamış mıydı? Öyleyse tedbirli olmalıydılar! Tedbir ve sadakat dünyayı yönetmeliydi! Varsın aile *içinde* olabildiğince nefret ve sürtüşme olsun. Dış dünyaya karşı parmaklıklarla çevrili bir birlik olmalıydılar.

II

Kızlar okulu bitirip de eve dönmeden Büyükannenin ölü, yaşlı elini olanca ağırlığıyla yaşamlarının üstünde hissetmediler. Lucille yirmi birine basmak üzereydi, Yvette'se on dokuzundaydı. Lozan'a iyi ailelerin kızlarını gönderdikleri bir okula gidip bitirmişlerdi ve okuldaki tüm öbür kızlar gibi taze, duyarlı yüzleri, kısacık saçları ve delikanlımsı cehenneme-kadar-yolun-var tavırlarıyla uzun boylu genç yaratıklardı.

"Papplewick'de bu kadar korkunç derecede *sıkıcı* olan şey nedir acaba?" dedi Yvette, kanal gemisinde durmuş, griyi Dover'in gri kayalıklarının yaklaşmasını seyrederlerken; "Görünürde hiç *erkek* olmaması mı dersin. Babam neden eşi dostu için eğlence filan düzenlemiyor? Hele Fred Amca, o bardağı taşıran son damla!"

"A, ne olacağını hiç bilemezsin," dedi Lucille, daha filozofça.

"Ama ne istediğini pekâlâ bilirsin, dedi Yvette. "Pazarları koro, üstelik ben karma korodan nefret ederim. Kadınlar olmadığı zaman oğlanların sesi *harika*! Sonra gelsin kilisede pazar günü din dersi okulu, kızlar dostluk derneği, sosyal etkinlikler ve Büyükannenin hatırını soran saygıdeğer sevgili yaşlılar! Kilometrelerce doğru dürüst tek bir genç adam yok."

"Bilmem ki," dedi Lucille, "Framley'ler var ya...

Gerry Somercotes da sana *bayılıyor*."

Yvette, duyarlı burnunu kaldırarak,

"A, ama ben bana bayılanlardan *nefret* ediyorum," diye bağırdı. "Çok *canımı sıkıyorlar*. Kurşun gibi asılıyorlar insana."

"İyi ama, sana bayılmalarını istemiyorsan *ne* istiyorsun? *Ben* beğenilmenin çok hoş olduğunu düşünüyorum. Onların biriyle asla evlenmeyeceğini biliyorsun, öyleyse hoşlarına gidiyorsa bırak sana bayılsınlar."

"Ama ben evlenmek *istiyorum*," diye bağırdı Yvette.

"Öyleyse *aklının yatıp* evleneceğin birini bulunca ya kadar, bırak bayılsınlar sana."

"Böyle yapamam ben. Hiçbir şey de bana hayran biri kadar keyfimi kaçırmıyor. Öyle *canımı sıkıyorlar ki*! Kendimi çok kötü hissediyorum."

"A, baskı yapmaya başladılar mı beni de sıkıyorlar, ama biraz uzaktan hiç fena değiller."

"Ben *çılgınca* âşık olmak isterim."

"Olabilir. Ben istemem. Nefret ederdim herhalde. Gerçekten böyle bir şey olsa belki sen de nefret ederdin. Her şey bir yana ne istediğimize karar verebilmemiz için şöyle bir yerleşip alışmamız gerek."

Yvette genç, duyarlı burnunu çevirerek bağırdı;

"İyi ama Papplewick'e gitmekten *nefret* etmiyor musun sen?"

"Hayır, pek öyle sayılmaz. Daha çok, sıkılacağımızı sanıyorum. Keşke babam bir araba alsa. Yine eski bisikletlerimizle sürükleneceğiz. Tansy Moor'a gitmek istemez miydin?"

"*Bayılırım*! Öyle bir bisiklet eskisini o tepelerde

yokuş yukarı sürmek berbat bir savaş olsa bile."

Gemi gri kayalıklara yaklaşıyordu. Yazdı, ama gri bir gündü. İki kız, kürk yakalarını kaldırdıkları ceketlerini giydiler; küçük, *şık* şapkaları kulaklarına kadar çekilmişti. Uzun, ince, taze yüzlü, çocuksu ama o öğrenci kibirliliğiyle kendine güvenli, çok güvenli ve müthiş, fena halde İngilizdiler. Çok özgür görünüyorlardı, ama aslında kendi içlerinde karmakarışık ve bağımlıydılar. Çok atılgan ve geleneklere bağlı değilmiş gibi görünüyorlardı, ama çok bağlıydılar; bu halleriyle de kendi içlerinde dışarıya tüm kapılarını kapatmış oturuyorlardı. Limandan, yaşamın geniş denizlerine demir almak üzere olan gözüpek, ince, uzun, genç tek direkli yelkenlilere benziyorlardı. Aslındaysa bir limanın zincirinden öbürüne giden iki zavallı genç, dümensiz yaşamdılar.

İçeri girerlerken papazevi yüreklerine bir ürperti saldı. Orta sınıfın rahat olmayı unutmuş, soğuk ve temiz olmayan o sözde rahatlığının küflü havasıyla çirkin, ondan da öte sefil göründü gözlerine. Katı görünümlü taş ev, nedenini anlayamadıkları bir temiz değilmiş duygusuyla sarsmıştı kızları. Eski püskü eşyaların sefil bir görünümü vardı, hiçbir şey ferahlık verici değildi. Yemeklerde bile gurbetten gelen genç biri için son derece yavan olan o korkunç, iç karartıcı çamursuluk vardı. Kızarmış sığır etiyle ıslak lahanalar, soğuk koyun etiyle patates püresi, ekşi turşular, bağışlanamaz muhallebiler. 'Birazcık domuzeti'ne itirazı olmayan Büyükannenin özel yemekleri de vardı, sığır eti suyuyla peksimet ya da küçük bir kâse ot kokulu krema. Gri yüzlü Cissie Hala hemen hiçbir şey yemezdi. Masada oturur, tabağına tek bir haşlanmış

patatescik alırdı. Eti ağzına sürmezdi. Yemek sürerken o sefil mahpusluğu içinde öylece oturur, Büyükanne de onun tabağındakini çabucak yalayıp yutardı – bu arada şansı yaver giderse çıkık midesinin üstüne bir şey damlatmamış olurdu. Yemek iştah açıcı değildi: Cissie Hala yemekten ve yemek yemekten nefret eder, bir hizmetçiyi de üç ay tutamazken, nasıl iştah açıcı olabilirdi? Kızlar iğrenerek yer, Lucille yüreklilikle dayanır, Yvette'in duyarlı burnu tiksintisini gösterirdi. Yalnızca beyaz saçlarıyla papaz, uzun gri bıyıklarını peçetesiyle siler, şakalar yapardı. O da bütün gün çalışma odasında oturup, bedenini hiç çalıştırmamaktan giderek ağırlaşıp tembelleşiyor ama orada, Ana'nın korunağı altında iğneleyici küçük şakalar yapmayı ihmal etmiyordu.

Çevredeki arazi, sarp tepeleri, derin, dar vadileriyle karanlık, kasvetliydi ama yine de kendine özgü etkili bir gücü vardı. Yirmi mil uzakta, kuzeyin kara endüstrileşmesi başlıyordu. Papplewick Köyü oraya oranla yalnız, ondan da öte yitik, içindeki yaşam da taşlaşmış, asık yüzlü sayılırdı. Her şey neredeyse şiirselliğe ulaşan bir katılıkla taşlaşmıştı, öylesine amansızdı ki...

Her şey kızların bildiği gibiydi: koroya girmişler, kilisenin işlerine yardım ediyorlardı, ama Yvette Pazar Okulu'na, Umut Bandosu'na, Kızlar Dostluk Cemiyeti'ne ve bunlar yetmezmiş gibi kararlı yaşlı hanımlarla inatçı, aptal orta yaşlı adamlarca yönetilen tüm etkinliklere karşı kesin bir saplantı içindeydi. Kilise görevlerinden uzak duruyor, papazevinden de fırsat buldukça kaçıyordu. Grange'de oturan büyük, pasaklı, neşeli bir aile olan Framley'ler müthiş bir

destekti onun için. Biri çıkıp da yemeğe kalmasını önerse, hatta, işçi evlerinden bir kadın çaya kalmasını önerse hemen kabul ediyordu. Aslında hoşuna da gidiyordu. İşçilerle konuşmayı seviyordu; iyi çalışan, sağlıklı beyinleri vardı, ama doğal olarak başka bir dünyada yaşıyorlardı.

Aylar geçti. Gerry Somercotes hâlâ bir hayrandı. Başkaları da vardı, çiftçi çocukları, değirmen sahipleri... Yvette iyi eğleniyor olmalıydı. Toplantılara, danslara gidiyor, motorlarıyla arkadaşları onu almaya geliyor, o da kente, ya büyük otellerden birine öğlen sonrası dansına, ya da Pally denilen muhteşem, yeni 'Palais de Danse'a gidiyordu.

Yine de uyuşturulmuş bir yaratığı andırıyordu. Kendini neşeye kapıp koyverecek kadar özgür olamıyordu bir türlü. İçinde hoşgörüsüz bir sinirlilik hep işliyor, hissetmemesi *gerektiğini* düşünüyor, hissetmekten nefret ediyor, bu da her şeyi daha kötüleştiriyordu. Böyle bir duygunun kaynağını da bir türlü anlayamıyordu.

Evde gerçekten çok sinirliydi, Cissie Hala'ya da son derece kaba davranıyordu. Yvette'in çekilmez huysuzluğu, ailede dillere destan olmuştu.

Her zaman daha pratik olan Lucille, kentte, iyi Fransızca ve steno bilen birini arayan bir adamın özel sekreteri olarak iş buldu. Her gün Fred Amcayla aynı trende gidip geliyor, ama hava, yağmurlu da olsa, açık da olsa, Fred Amca yürürken, o, istasyona bisikletiyle gidiyordu.

Kızların ikisi de oldukça keyifli bir sosyal yaşam istediklerine karar vermişlerdi. Ama papazevinin, arkadaşları için hiç de uygun olmayışı ağırlarına gidi-

yor, kızdırıyordu onları. Aşağıda topu topu dört oda vardı: İki hoşnutsuz hizmetçinin yaşadığı mutfak; karanlık yemek odası; papazın çalışma odası ve kocaman 'eve yaraşır sadelikte' iç karartıcı oturma odası. Yemek odasında gaz sobası yanıyordu. Yalnızca oturma odasında güzel, kocaman bir ateş hep yanıyor olurdu, çünkü tahmin edileceği gibi Büyükanne burada saltanat sürüyordu.

Bu odada toplanırdı aile. Akşamları yemekten sonra Fred Amcayla papaz, değişmeyen bir kural olarak Büyükanneyle bilmece çözerlerdi.

"Hadi bakalım Ana, hazır mısın? N boş boş boş boş W: Siyam'da bir görev."

"Ha? Ha? M boş boş boş boş W mu?"

Büyükanne ağır işitiyordu.

"Hayır Ana. M değil! N boş boş boş boş W: Siyam'da bir görev.

"N boş boş boş boş W: Çin'de bir görev."

"SİYAM'DA!"

"Ha?"

"SİYAMDA! SİYAM!"

Yaşlı hanımefendi ellerimin toparlak midesinin üstünde kavuşturarak "Siyam'da bir görev... Ne olabilir ki?" dedi düşünceli bir tavırla.

İki oğlu, karşılığında Hmm! Hmm! dediği bazı fikirler ileri sürmeye davrandılar. Papaz bilmece çözmede şaşılacak kadar zekiydi ama Fred'in belirli bir teknik sözcük bilgisi vardı.

Herkes takılıp kalınca, yaşlı hanımefendi,

"Bu çetin bir ceviz, dedi.

Bu arada Lucille bir köşede oturmuş, elleri kulaklarının üstünde okuyormuş gibi yapıyor, Yvette de

gergin bir tavırla birşeyler çiziktiriyor, arada da aile konserine katılmak için yüksek sesle öfkeli ezgiler mırıldanıyordu. Cissie Hala ikide birde elini uzatıp bir çikolata alıyor, çenesi aralıksız çalışıyordu. Yalnızca çikolatayla yaşıyordu. Biraz ötede oturduğu yerden ağzına bir tane daha atıp kilise dergisine döndü yine. Az sonra başını kaldırdı ve Büyükannenin çayını koyma zamanının geldiğini gördü.

O giderken Yvette bunalmış, sinirli bir tavırla pencereyi açtı. Odanın havası hiç temiz olamıyor, Yvette'e, oda kokuyormuş gibi geliyordu: Büyükannenin kokusuydu bu. Büyükanne, ağır işitirdi, ama canı isteyince de bir sansar gibi işitirdi.

"Pencereyi mi açtın Yvette? Odada senden yaşlı insanların bulunduğunu düşünmen gerekirdi, dedi.

"Kokuyor, dayanılacak gibi değil! İkide birde üşütmemize şaşmamak gerek."

"Oda yeterince büyük, üstelik kocaman bir de ateş yanıyor." Yaşlı hanımefendi hafifçe titredi. "Cereyan hepimizin ölümüne neden olabilir."

"Cereyan mereyan yok," diye gürledi Yvette. "Bir solukçuk temiz hava yalnızca."

Yaşlı hanımefendi yine ürpererek, "Ne demezsin!" dedi.

Papaz hiç sesini çıkarmadan kalkıp pencereyi sıkıca kapattı. Bu arada kızına hiç bakmadı. Ona karşı bir şey yapmaktan nefret ederdi ama neyin ne olduğunu öğrenmesi gerekirdi!

Şeytanın ta kendisi tarafından icat edilmiş olan bilmece Büyükanne hazım çayını bitirip yatmaya gidene kadar sürdü. Derken iyi geceler töreni geldi! Herkes ayağa kalktı. Kızlar kör, yaşlı kadın tarafın-

dan öpülmeye gittiler, papaz kolunu uzattı, Cissie Hala da elinde şamdan onları izledi.

Bütün bunlar olup biterken saat daha dokuzdu. amanedeolsaBüyükanneyaşlanıyorduvegiderekyatmayadaharkengitmekzorundakalıyordu. Yatağa girincedeCissieHalagelenekadaruykututmuyordu.

"Yani, diyordu Büyükanne, "Şimdiye kadar *hiç* yalnız başıma uyumadım. Elli dört yıl, tek bir gece pederinizin kolu beni sarmadan uyuduğum olmadı. O öldüğündeyse yalnız uyumaya çalıştım, ama gözlerimi kapar kapamaz yüreğim dışarı fırlayacak gibi oluyor, çarpıntı içinde yatıp kalıyordum. İstediğinizi düşünebilirsiniz, ama elli dört yıllık kusursuz bir evlilikten sonra bu, korku verici bir deney oldu! Sıranın önce bana gelmesi için dua etmeliydim belki, ama pederiniz buna dayanamazdı.

Sonuçta Cissie Hala Büyükanneyle uyumaya başladı. Bundan nefret ediyordu. *Hiç* uyuyamadığını söylüyordu. Giderek daha da grileşti, evin yemekleri de iyice kötüleşmişti, sonunda Cissie Halanın ameliyat olması gerekti.

Ama Büyükanne her zamanki gibi öğlene doğru kalkıyor; öne fırlamış midesi, kavisli kaşlarının duvarı altında yumuşak, düz inen ve insana korku veren bir heybeti olan kırmızımsı, sarkık yüzü; görmeksizin oradan oraya araştırarak bakan mavi gözleriyle koltuğundan öğle yemeğini denetliyordu. Beyaz saçları seyreliyor, bu da ona saygıdeğer olmayan bir görünüm veriyordu. Papaz ona takılıyor, o da onaylamıyor gibi görünüyordu. Büyükanne eski çağlardan kalma şişmanlığıyla otururken kendinden tam anlamıyla hoşnuttu ve yemeklerden sonra büyük bir fizik-

sel doygunlukla 'çatlarken' eliyle göğsüne bastırıp geğirirdi.

Kızları asıl çok çileden çıkaran da, genç arkadaşlarını eve getirdiklerinde Büyükannenin hep orada oluşuydu; tüm dikkatleri üstünde toplayan yaşlı, etten yapılma, berbat bir heykelcik gibi. Herkes için bir tek oda vardı. Orada da yaşlı hanımefendi, yanıbaşında hoşgörüsüz gözcülük görevini yerine getiren Cissie Halayla otururdu. Herkes önce Büyükanneye tanıtılmalıydı: Büyükanne güleryüz gösterip hoş davranmaya hazırdı, arkadaş severdi. Tek tek herkesin kim olduğunu, nereden geldiğini, yaşamlarının tüm koşullarını bilmeliydi. Bu konuda her şeyi çözümledikten sonra konuşmayı istediğince denetlerdi.

"Yaşlı Bayan Saywell ne harika değil mi! Doksanına yakın ama hâlâ yaşamla *öylesine* ilgili ki!" Kızlar için hiçbir şey, arkadaşlarının bu sözünden daha çıldırtıcı olamazdı.

"İnsanların özel işleriyle çok ilgilidir; eğer yaşam buysa" dedi Yvette.

Ardından da kendini suçlu hissetti. Her şey bir yana, doksanına merdiven dayamışken hâlâ bu kadar açık bir zihni olması *harikaydı*! Büyükannenin *gerçekte* kimseye bir zararı yoktu. O daha çok, engel olucu biriydi. Belki de bir kimseden böyle yaşlı ve engel olucu diye nefret etmek çok kötüydü.

Yvette hemen pişman oldu ve iyi davranmaya başladı. Büyükanne öne atılıp Buchinghamshire'daki küçük kasabada geçen genç kızlığının anılarıyla çiçeklendi. Durmadan konuştu, konuştu, *çok* eğlendiriciydi. Doğrusu *oldukça* hoştu.

Derken akşamüstü Lottie, Ella, Bob Framley çı-

kageldiler, Leo Wetherell'de yanlarındaydı.

"A, içeri buyrun!" – ve hepsi Büyükannenin beyaz başlığıyla ateşin karşısında oturduğu oturma odasına girdi.

"Büyükanne, bu, Bay Wetherell.

"Bay ne – dedin? Kusuruma bakmayın, biraz sağırımdır!"

Büyükanne, tedirgin genç adama elini uzattı; sessizce, görmeksizin ona baktı.

"Bizim kilisenin bölgesinden değil misiniz?"

"Dinnington!" diye bağırdı adam.

"Yarın, Leo'nun arabasıyla, Bonsall Head'e, piknik yapmaya gitmek istiyoruz. Arabaya hepimiz sıkışırız," dedi Ella, alçak bir sesle.

"Bonsall Head'e mi dediniz?" diye sordu Büyükanne.

"Evet!"

Şaşkınlık dolu bir suskunluk oldu.

"Arabayla mı gidiyoruz dediniz?"

"Evet! Bay Wetherell'in arabasıyla.

"Umarım iyi bir sürücüdür. O yol çok tehlikeli."

"*Çok* iyi bir sürücüdür."

"Çok iyi bir sürücü *değil* mi?"

"Evet! Çok iyi bir sürücüdür."

"Bonsall Head'e gideceksiniz, Leydi Louth'a bir not göndermek isterim.

Ne zaman evde konuklar olsa Büyükanne bu garnlı Leydi Louth'u çekiştirerek gündeme getirirdi.

"A, o yana gitmiyoruz!" diye bağırdı Yvette

"Ya hangi yana gidiyorsunuz?" dedi Büyükanne, Heanor'dan geçeceksiniz nasılsa.

Küçük topluluk, Bob'un deyişiyle, doldurulmuş

ördekler gibi iskemlelerinde oturup kalmıştı.

Cissie Hala içeri girdi – sonra da elinde çayla hizmetçi. O sonsuz ve tükenmez parçasıyla hazır kek vardı. Sonra bir tabak dolusu küçük taze çörekler belirdi. Cissie Hala fırına gönderilmiş olmalıydı.

"Çay, Ana!"

Yaşlı hanımefendi koltuğunun kollarını kavradı. Cissie Halanın kolunda masadaki yerine doğru ağır ağır güçlükle ilerlerken, herkes ayağa kalkıp bekledi.

Çay sırasında Lucille kentteki işinden döndü. Gözlerinin altındaki siyah halkalarla çok yıpranmış görünüyordu. Herkesi birarada görünce bir çığlık koyverdi.

Gürültü azalıp beceriksizlikler de eski haline dönünce Büyükanne,

"Bana Bay Wetherell'den hiç sözetmemiştin Lucille, öyle değil mi?" dedi.

"Hatırlamıyorum, dedi Lucille.

"Sözetmiş olamazsın. Bu adı bana çok yabancı.

Yvette kurulmuş gibi, boşalmaya yüztutmuş tabaktan bir çörek daha kaptı. Yvette'in dalgın ve saygısız hareketlerinden deliye dönen Cissie Hala, yüreğinde yine o yeşil öfke alevini duydu. İçinde kendi için ayırdığı tek bir çörek bulunan tabağını aldı ve iğneleyici bir kibarlıkla Yvette'e:

"Benimkini de almaz mısın?" diye sordu.

Yvette öfkeli dalgınlığı içinde sıçrayarak, "A, teşekkür ederim, dedi ve aynı umursamaz tavırla Cissie Hala'nın çöreğini de alırken, sonradan aklına gelmiş gibi ekledi, "İstemediğinden eminsen.

Şimdi tabağında iki çöreği vardı. Lucille çayına eğilirken hayalet gibi bembeyaz kesildi. Cissie Hala

yemyeşil, zehirli bir teslimiyetle oturuyordu. Kabalık, acı verecek derecedeydi.

Büyükanneyse iri cüssesiyle tahtında ve her şeyden habersiz, kasırganın orta yerinden seslendi:

"Yarın Bonsall'a gidecekseniz Lucille, Leydi Louth'a benden bir not götürmeni istiyorum.

"Ah, dedi Lucille, masanın öte yanında oturan, görmeyen yaşlı kadına çabucak bir göz atarak "Pekâlâ!" dedi. Leydi Louth, ailenin can alıcı konusu olduğundan, değişmez bir kural olarak Büyükanne tarafından konukların yararına sunulurdu.

"Geçen hafta büyük bir incelik yaptı. Şoförüyle bir bilmece kitabı göndermiş bana.

"Ama o zaman teşekkür etmiştin," dedi Yvette.

"Bir not göndermek istiyorum.

"Postalayabiliriz," diye bağırdı Lucille.

"Yo, olmaz! Senin götürmeni isterim. Leydi Louth geçen sefer haber gönderdiğinde...

Büyükanne, Leydi Louth'la ilgili söylevini sürdürürken, gençler, suyun yüzünde aptalca ağızlarını açıp kapayan genç bir balık sürüsü gibi oturuyorlardı. Cissie Halanın, çörekler konusunda kapıldığı öfke nöbeti içinde çaresiz, kendinden geçmiş kalakaldığını iki kız da biliyordu. Belki de, zavallı dua ediyordu.

Konukların gidişiyle bir ferahlama oldu, ama o zamana kadar kızlar bezgin bakışlarla oturdular. O zaman Yvette çevresine bakındı ve ansızın yaşlı, anaç görünümlü Büyükannede, o taşlaşmış, amansız iradeyi gördü. İskemlesinde arkaya kaykılmış, vurdumduymazca otururken, kırmızımsı, sarkık, yaşlı, lekeli ve bilinçsiz denebilecek amansız yüzü, taşlaşmış, birşeyleri sürekli gizleyen bir maske gibiydi.

Rezil gücünün değişmeyen durgunluğuydu bu. Yine de bir dakikaya kalmaz, Leo Wetherell'le ilgili her ayrıntıyı öğrenmek için o eski çağlardan kalma ağzını açardı. Şu an yaşlılığı ve yaşsızlığı içinde, kış uykusundaydı ama az sonra ağzı açılır, bir şimşekle beyni uyanır, yaşama ve öbür insanların yaşamına duyduğu o doymak bilmez açgözlülüğüyle her ayrıntıyı soruşturmaya başlardı. Arıların üşüştüğü küçük girişin hemen önünde, arı kovanının çıkıntısında otururken kasılmış çenelerinin şimşek gibi şeytani bir kapanışıyla, uçmak için çıkan her arıyı yakalayıp, tüm kovanı yutacakmışçasına, yaşlı, şişkin, kesemsi buruşukluğuna bir bir dolduran; Yvette'in gözleyip büyülendiği yaşlı bir kurbağayı andırıyordu. Kanat açmak için bahar havasına çıkan arıları her yıl, her yıl kuşaklar boyu yutmaktaydı.

Ama Yvette'in çağırdığı bahçıvan, öfkeye kapılıp bir taşla yaratığı öldürdü.

Bahçıvan, elinde taşla gelirken,

"Salyangozlar için bu *ustalığı* işe yarıyordu, ama az kalsın bütün arı kovanını midesine indirecekti," diyordu.

III

Ertesi gün hava ağır ve sıkıcıydı; haftalardır yağmur yağdığı için de yollar berbattı. Gençler Büyükannenin notunu almadan gezilerine çıktılar. O, öğle yemeğinden sonra yukarı kata yaptığı ağır gezisine başlarken, usulca dışarı süzüldüler. Nedeni ne olursa olsun Leydi Louth'a uğramaya hiç niyetleri yoktu.

Kendini işine adamış bir doktorun dul ve gerçekten zararsız biri olan karısı, yaşamlarında çirkin bir şey olup çıkmıştı.

Altı genç âsi, çamurun içinden fışırtıyla geçerlerken, arabada kendilerinden emin, oturuyorlardı. Yine de az buçuk büzülmüş bir görünümleri yok değildi hani. Aslında, hiçbirinin gerçekten karşı çıkacakları hiçbir şeyleri yoktu. Hareketlerinde son derece özgür bırakılmışlardı. Ana babaları hemen her şeyi keyiflerince yapmalarına izin vermişti. Ne kırmaları gereken bir pıranga, ne törpülenmesi gereken bir tutukevi parmaklığı, ne de parçalanması gereken bir kol demiri vardı. Yaşamlarının anahtarları kendi ellerindeydi ve o noktada asılı, sallanıyorlardı.

Bir tutukevi parmaklığını parçalamak, yaşamın keşfedilmemiş kapılarını açmaktan çok daha kolaydır. Genç kuşaklar da bu gerçeği üzüntüyle öğrenmektedir. Evet, Büyükanne vardı ama zavallı yaşlı Büyükanneye kalkıp da: 'Hadi yat da öl yaşlı kadın sen de!' diyemezdiniz. Yaşlı bir dert olabilirdi ama, gerçekte hiçbir şey *yapmıyordu*. Ondan nefret etmek pek de haklı sayılmazdı.

Gençler, çok neşeli olmaya çalışarak yollarına devam ettiler. Canları ne isterse yapabilirlerdi. Elbette arabada oturup bol bol öbür insanları eleştirmekten ya da aslında biraz da sıkıcı olan, gösterişli bir biçimde aptalca flört etmekten başka yapacak birşeyleri yoktu. Keşke başkaldıracak birkaç katı kural olsaydı! Ama hiçbir şey yoktu işte: Leydi Louth'a notu götürmeye karşı çıkmanın arkasındaki anlamı papaz da onaylayacaktı, çünkü o da ailenin bu en önemli konusunu desteklemiyordu.

Biraz kavgacı bir biçimde şarkı söylediler, çirkin köylerden geçerken de gülünç şarkıları yeğlediler. Büyük parkta insanların dostluğunu uyarmak istermişçesine geyikler, erkek karacalar ve açık sarı ceylanlar yolun kıyısında kümelenmişler, meşelerin altında, öğle sonrasının sıkıntılı saatlerinde birbirlerine sokulmuş duruyorlardı.

Yvette durmak ve inip onlarla konuşmak konusunda diretti. Geyikler kocaman korkusuz gözlerle onları izlerken, kızlar Rus çizmeleriyle ıslak çimenler arasında taban tepiyorlardı. Erkek karaca, boynuzlarının ağırlığından başını arkaya eğerek yumuşak bir hareketle koşup uzaklaştı. Dişi geyikse, iri kulaklarını dengeleyerek, kızlar dokunabilecekleri noktaya yaklaşıncaya kadar, palazlanmış yavrularıyla oturduğu ağacın altından kalkmadı. Sonra da yavrular çabucak arkasından seğirtirken benekli sağrılarının arasından kuyruğunu kaldırarak kayar gibi yürüyüp gitti.

"Ne narin, ne hoş şeyler değil mi!" diye bağırdı Yvette. "Bu berbat ıslak çimenlerde nasıl bu kadar rahat yattıklarına şaşıyor insan.

"Eh, *arada bir* yatmaları gerek," dedi Lucille. "Ayrıca ağacın altı da *oldukça* kuru. Geyiğin yattığı ezilmiş çimenlere baktı.

Yvette gidip ne hissedeceğini anlamak için elini oraya, yere koydu.

"Evet!" dedi kararsızca, "biraz sıcak gibi.

Geyikler birkaç metre ötede yine kümelenmişler, öğle sonrasının o sıkıntısı içinde hareketsiz duruyorlardı. Uzakta, çimenlik, ağaçlık bayırların aşağısında iki yanı parmaklıklı dingin akan nehrin öte yanın-

da bir dükün, bir iki bacasının mavi mavi tüttüğü konağı vardı. Ardında da morumsu orman yükseliyordu.

Kızlar kürk yakalarını kulaklarına kadar kaldırıp, tek kollarını sallayarak durup hiç ses çıkarmadan baktılar, geniş Rus çizmeleri çimenlerin ıslaklığından koruyordu. Koca ev, kremimsi gri rengi ve kare biçimiyle aşağıda çökmüş duruyordu. Geyikler, küçük kümelerle yakındaki yaşlı ağaçların altına yayılmışlardı. Her şey çok dingin, çok gösterişsiz ve çok hüzünlü görünüyordu.

"Dük şimdi nerededir acaba," dedi Ella.

"Burada değil, kimbilir nerededir," dedi Lucille. "Herhalde güneşin parladığı deniz aşırı bir yerdedir."

Yoldan bir klakson çaldı, Leo'nun sesini duydular:

"Hadi çocuklar! Head'e, oradan da Amberdale'e çaya gideceksek, yola koyulmamız iyi olur."

Üşümüş ayaklarıyla yine arabaya doluştular, parkın içinde yola koyularak kilisenin sessiz duran çanını geride bırakıp büyük kapılardan çıktılar ve köprüyü geçip nehrin hızla aktığı geniş, nemli, taşlı Woodlinkin köyüne geldiler; orada uzun süre vadinin çamurunda, neminde, karanlığında kaldılar; tepelerinde sık sık karşılaştıkları dik bir kayalık, bir yanlarında gürüldeyerek akan su, öte yanlarında sarp kayalar ve karanlık ağaçlar

Başlarının üstüne sarkan ağaçların karanlığı arasında tırmanmaya başladıklarında Leo vites değiştirdi. Araba, ağır ağır zorlukla beyazımsı-gri çamurun içinden tırmanıp çıktı; yolun çatallandığı yerde, eski haçın çevresinde basamaklarıyla, bayırda asılı gibi

duran, taşlı Bolehill köyüne girdiler; sonra sıcak, nefis sıcak çay kurabiyelerinin kokusu gelen kulübeleri geçtiler, yukarı doğru, suların damladığı ağaçlar ve büyük eğreltiotlarıyla dolu çatlak bayırların da ötesinde tırmanmayı sürdürdüler. Çatlak bir oyuk biçimini alıncaya, ağaçlar bitinceye, iki yandaki bayırlar alçak, çıplak taş duvarlı, bomboş, hüzünlü çayırlıklara dönüşünceye kadar gittiler. Head'e ulaşma çabasındaydılar.

Topluluk bir süre suskun kaldı. İki yanlarındaki yolu çimen kaplamıştı, sonra alçak taş bir parmaklık geliyordu, onun arkasında da şişkin yuvarlaklığında alçak, kurumuş taş duvarların izleri olan tepenin doruğu vardı. Bunların üstünde de alçacık gök...

Araba, alçak, gri göğün altında, çıplak tepelerde gidiyordu.

"Biraz duralım mı?" diye bağırdı Leo.

"Evet, evet!" diye bağırıştı kızlar.

Sonra da çevreye şöyle bir göz atmak için bir kez daha bin güçlükle dışarı boşaldılar. Burayı oldukça iyi biliyorlardı ama yine de biri Head'e geldiyse, çevresine iyice bakınmak için dışarı çıkması gerekirdi.

Tepeler bir elin eklemleri gibiydi, koyaklarsa daha aşağıda, parmakların arasında dar, dik, karanlık, uzanıyordu. Ta tipte bir tren, buharlarını tüttürerek, ağır ağır kuzeye ilerliyordu: yeraltı dünyasının küçük bir yaratığı gibiydi. Lokomotifin gürültüsü garip bir biçimde yukarı yansıdı, ardından da taş ocaklarının birinden patlamanın o tanıdık, boğuk sesi geldi.

Hep istim üstünde olan Leo, aceleyle harekete geçti.

"Yola koyulalım mı?" dedi. "Amberdale'de çay içmek için aşağı inmek *istiyor muyuz*? Yoksa daha yakın bir yere mi gideceğiz?"

Herkes oyunu Amberdale'e, 'Grantham Marki'sine verdi.

"Peki geriye hangi yolla döneceğiz? Codnor yoluyla gidip Croshill'den mi geçeceğiz yoksa Ashbourne yoluyla mı gideceğiz?"

Bu, her zamanki ikilemdi. Sonunda Codnor tepesinden geçen yolda karar kıldılar. Araba yiğitçe yola koyuldu.

Şimdi dünyanın üstünde, yumruğun tepesindeydiler. Göğün altında insanın yumruğunun tepesi gibi de çıplak yükseliyordu, üstelik ruhsuz ve koyu yeşildi. Yalnızca tarlalarla bölünen ve orada burada eski kurşun madenieriyle ocaklarının kalıntılarıyla noktalanan damarları, eski bir taş duvarlar ağı olarak yayılmıştı. Yapayalnız taş bir çiftlik binası, altı tane çıplak sivri ağaçla birlikte dikilip duruyordu. Uzakta dumanlı gri taştan bir yama gibi küçük bir köy vardı. Bir iki tarlada gri ve koyu renk koyunlar suskun, yalnız otluyordu. Ne bir ses, ne de bir hareket vardı. Her çatı gibi taşlı, yavan bir çatı, İngiltere'nin çatısıydı. Onun altındaysa kontluklar vardı.

"Şu renkli kontluklara bak hele, dedi Yvette, kendi kendine. Aslında, renkli de değillerdi. Nereden geldiği belirsiz bir karga sürüsü, gübrelenmiş boş bir tarlada dolaşıp yeri gagalıyordu. Araba yüksek yayladaki çayırlığın taş duvarlarıyla çimenleri arasından geçti; gençler suskun, uzakta göğün altındaki taş parmaklıklar ağına ve aşağıda gizli saklı koyaklara inen dolambaçlı yollara bakıyorlardı.

Önlerinde bir adamın sürdüğü hafif bir atlı araba, yolun kıyısında da sırtındaki yüküyle, yorgun argın yürüyen, güçlü, yaşlıca bir kadın vardı. Arabalı adam ona yetişti, birlikte gitmeye başladılar.

Yol dardı. Leo kornayı sertçe çaldı. Arabadaki adam başını çevirdi, ama yürüyen kadın başını çevirmedi, yorgun adımlarını sıklaştırdı.

Yvette'in yüreği hop etti. Arabadaki adam bir çingeneydi; hani şu esmer, gevşek bedenli, yakışıklı olanlardan... Oturduğu yerden dönüp otomobildekilere kasketinin altından şöyle bir baktı. Rahat görünüyordu, bakışıysa kayıtsızlığı içinde küstahtı. İnce, düz burnunun altında kara, ince bir bıyığı vardı, boynuna da kocaman, kırmızı sarı çizgili ipek bir mendil sarmıştı. Kadına bir şey söyledi. O da bir an durdu dönüp iyice yaklaşmış olan arabadakilere baktı. Leo, buyurganca kornayı yeniden çaldı. Başına grili beyazlı eşarp sarmış olan kadın arabaya ayak uydurarak, sertçe döndü; sürücüsü, gevşek. zayıf omuzlarını hareket ettirerek arkaya kaykılmış, dizginleri kaldırıyordu ama arabayı hâlâ kenara çekmemişti.

Leo, frene basıp otomobili tam at arabasının arkasında yavaşlatırken kornayı alabildiğine bağırttı. Çingene koyu yeşil kasketinin altındaki yüzünde bir gülüşle gürültüye döndü, siyah bıyık çizgisinin altındaki beyaz dişlerini göstererek duyamadıkları bir şey söyledi ve esmer, gevşek eliyle bir hareket yaptı.

"Çekil öyleyse yoldan!" diye haykırdı Leo.

Yanıt olarak adam, atı yolun kıyısında döndürüp ince bir tavırla durdurdu. Demirkırı güzel bir at ve iyi yapılmış şık, süslü, koyu yeşil bir arabaydı.

Leo daöfkeyle frene basıp durmak zorunda kaldı.

"Güzel, genç hanımlar fal baktırmak istemezler mi?" dedi arabadaki çingene; gülümseyişi yüzden yüze dolaşan ve Yvette'in genç, tatlı yüzünde kalakalan, dikkatli kara gözlerine ulaşmıyordu.

Yvette bir an onun kara gözleriyle, onların soğukkanlı araştırıcılığı, küstahlığı ve Bob'la Leo gibi insanlara tümüyle kayıtsız bakan bakışlarıyla karşılaştı; göğsünde bir şey alev aldı. "Benden daha güçlü! Beni umursamıyor bile!" diye düşündü.

"Aa, evet, hadi!" diye bağırdı Lucille hemen.

"Aa, evet!" diye kızlar da katıldılar ona.

"Yahu, geç kalmayacak mıyız?" diye bağırdı Leo.

"Aman, boşver şu köhne zamanı! Her zaman biri fırsatı kaçırır nasılsa!" diye bağırdı Lucille.

"Eh, siz *ne zaman* döneceğinize aldırmıyorsanız, *ben de* aldırmıyorum!" dedi Leo, yiğitçe.

Çingene, arabasının kıyısına ilişmiş oturuyor, yüzleri inceliyordu. Araba okunun üstünden aşarak kolayca yere atladı, dizleri biraz tutulmuş gibiydi. Otuzun üstünde gösteriyordu, kendine özgü bir çekiciliği vardı. Koyu yeşilli siyahlı şayak, ancak kalçalarına kadar inen çift göğüslü bir tür av ceketi; oldukça dar siyah pantolon, siyah çizme giymişti; koyu yeşil bir kasketi vardı; boynunda da kocaman sarı kırmızı çizgili bir mendil sarılıydı. Görünüşü şaşılacak derecede zarif, çingene yaşamına göre de oldukça pahalıydı. O burnu havada eski çingene gururuyla yakışıklıydı da... Şimdi de o güzel kır atını yoldan çekip arabaya geri almaya hazırlanırken açıkça yabancıları hiç önemsemiyordu.

Kızlar yolun kıyısındaki bir açıklığı gördüler, du-

manı tüten iki de karavan* vardı. Yvette hemen atladı arabadan. Ansızın yolun kıyısındaki bir yamaca oyulmuş bir taş ocağını gördüler; Beklenmedik bir anda karşılarına çıkan bu mağaramsı inde kışı geçirmek için eşyalarını çıkarıp yayılmış üç araba vardı. Ayrıca ta tipde at ahırı olarak kullanmak için büyük dallardan yapılmış bir barınak göze çarpıyordu. Gri, acımasız kayalık, arabaların üstünde yükseliyor, yola doğru kıvrılıyordu. Yer, kümelenmiş taş kırıklarıyla doluydu, aralarında çimenler bitmişti. Gizli saklı, kuytu, sıcacık bir kış kampıydı.

Yaşlı kadın arabalardan birine girmiş, kapıyı açık bırakmıştı. İki çocuk dışarıyı gözlüyor, esmer kafaları görünüyordu. Çingene, arabasını açıklığa doğru geri geri çekerken birine sesleniverdi; yaşlıca bir adam takımları çözmek için yardıma geldi.

Çingeneyse en yeni karavana gidip merdivenin-den çıktı, kapıyı kapadı. Merdivenlerin altına bağlı bir köpek öne atıldı. Karaciğer rengi lekeleri olan beyaz bir köpekti. Leo'yla Bob yaklaşırlarken alçak sesle hırladı.

Tam o anda başına pembe şala ya da eşarba benzeyen bir şey sarılı, kulaklarında iri altın küpeler olan esmer yüzlü bir çingene kadını, farbalalı muhteşem yeşil eteğini savurarak en yeni arabanın merdivenlerinden indi. Gözüpek, esmer, uzun yüzlü görünümü içinde güzel bir kadındı, biraz yabansı bir hali vardı. Uzun adımlarla yürüyen o yiğit İspanyol çingenelerini andırıyordu.

Kızları, gözüpek, yırtıcı bakışlarıyla süzerek,

---

* *Karavan:* Seyyar ev.

"Günaydın hanımlarım, beylerim," dedi. Garip bir yabancıyla katılığıyla konuşmuştu.

"İyi günler!" dedi kızlar.

"Hangi güzel küçük hanım geleceğini öğrenmek istiyor? Kim bana o minicik elini verecek?"

Uzun boylu bir kadındı, gözdağı verircesine boynunu öne uzatmak gibi ürkütücü bir huyu vardı. Gözleri bir yüzden öbürüne fıldır fıldır gidip geliyor, acımasızca aradığını araştırıyordu. Bu arada adam, besbelli kocası, arabanın merdiveninde belirdi, kollarında küçük, kara saçlı bir çocuk pipo içiyordu. Çevik bacakları üstünde durmuş, aralarında bir uzaklık varmışçasına ve umursamazca aşağı doğru onlara bakıyor, uzun, kara kirpiklerinin arasından iri, gururlu, küstah gözleri görünüyordu. Bakışlarında insanın ta içine işleyen bir şey vardı. Yvette bunu hissetti, dizlerinde hissetti. Beyazlı, ciğer renkli lekeli köpekle ilgilenmiş gibi göründü.

Altı taze yüzlü genç Hıristiyan, bu putperest paryadan biraz çekimser dururken, Lottie Framley,

"Hepimizin falına kaça bakarsınız?" dedi.

Kadın, açıkgöz bir tavırla,

"Hepiniz mi? Hanımlar, beyler, herkes?"

"Ben istemiyorum! Size baktırın!" diye bağırdı Leo.

"Ben de istemiyorum, dedi Bob, "Siz dört kız baktırın.

Delikanlılara baktıktan sonra kurnazca onları süzen çingene kadın,

"Dört hanım mı?" dedi. Sonra da ederini bildirdi. "Her biriniz bana bir şilin, şansınız açılsın diye biraz da bahşiş vereceksiniz! Birazcık!" Tatlılıkla kandır-

maktan çok yabansı sayılabilecek bir tavırla gülümsedi ve sözcüklerinin kadifeliğinin altında iradesinin demir gibi gücü hissedildi.

"Pekâlâ, dedi Leo, "adam başı bir şilin. Fazla oyalanmayın.

"Ah, *sen* yok musun!" diye bağırdı Lucille. "*Her şeyi* duymak istiyoruz."

Kadın arabanın altından iki tahta tabure çıkarıp tekerleğin yanına yerleştirdi. Sonra uzun boylu, esmer Lottie Framley'i elinden tutarak oturttu.

"Herkesin duymasına aldırmıyor musunuz?" Merakla Lottie'nin yüzüne bakıyordu.

Çingene kadın elini tutup avucuna acımasız görünüşlü parmaklarıyla vururken Lottie tedirginlikle kıpkırmızı oldu.

"Yo, aldırmam, dedi.

Kadın sert, esmer başparmağıyla elin çizgilerinin üstünden geçerek avuca merakla baktı. Elleri koyu renkti ama temiz görünüyordu.

Sonra yavaş yavaş fal bakmaya başladı; bu arada öbürleri durmuş dinliyor, ikide bir: "Hah, bu Jim Baggaley! Ah, inanmam! A, bu doğru değil! Bir ağacın yanında yaşayan güzel bir kadın! E, bu kim peki?" diye bağırışıyorlardı. Sonunda Leo onları erkekçe bir uyarıyla durdurdu:

"Tamam, kesin kızlar! Her şeyi açığa vuruyorsunuz?"

Lottie kızarmaktan vazgeçmiş, kafası karışmıştı. Sıra Ella'ya geldi. Ella çok daha denetimli ve zekiydi, gizemli sözcükleri okumaya çalışıyordu. Lucille durmaksızın: "Hah, anladım!"larla araya girip duruyordu. Adam merdivenin tepesinde, yüzünde hiçbir an-

lam olmaksızın, olanca soğukkanlılığıyla duruyor, ama küstah gözleri Yvette'e bakmayı sürdürüyordu ve Yvette onun bakışlarını yanağında, boynunda hissediyor, başını kaldırıp bakmaya cesaret edemiyordu. Framley'se arada başını kaldırıp bakıyor ve erkeğin yakışıklı yüzünden, kendini beğenmiş, siyah gururlu gözlerinden aynı düzeyde bir bakışla karşılanıyordu. Ezilmişler sınıfına özgü o belirgin bakıştı bu: paryanın gururu, yasa adamlarına tepeden bakıp sonra kendi yoluna giden toplum dışına itilmişlerin o yarı horgören başkaldırısı... Bu arada adam kollarında çocuğuyla hep aynı yerde duruyor, ilgisizce bakıyordu.

Lucille el falına baktırıyordu şimdi - "Denizaşırı bir yere gitmişsin, orada bir erkekle karşılaşmışsın - kahvereng gi saçlı bir adam - ama o çok yaşlı - "

"Hey, *baksana*!" diye bağırdı Lucille, bir yandan gözleriyle Yvette'i arıyordu.

Ama Yvette soyutlanmış, sarsılmıştı, dikkatini başka bir şeye veremiyordu: büyülenmiş anlarından birini yaşıyordu.

"Birkaç yıla kadar evleneceksin - hemen değil, birkaç yıl içinde - belki dört - zengin olmayacaksın, ama yeterince paran olacak uzun bir yolculuğa çıkacaksın.

Lucille bağırdı:

"Kocamla mı, yalnız mı?"

"Onunla - "

Yvette'in sırası geldiğinde kadın başını kaldırıp yüzüne uzun uzun araştırır gibi, dimdik, acımasızca baktı, Yvette tedirgin,

"Ben falıma bakmanızı istemiyorum, dedi "Ha-

yır! Benimkine bakmayın! Hayır, gerçekten istemiyorum!"

"Korktuğun bir şey mi var?" diye sordu çingene kadın, acımasızca.

"Hayır, ondan değil-" Yvette telâşlanmıştı.

"Bir sırrın mı var? Söyleyeceğimden mi korkuyorsun? Gel, arabaya girelim ister misin? Orada kimse duymaz.

Kadın usul usul kurnazlıkla istediğini kabul ettiriyordu: Yvette'se yançiziyordu, tedirginliği üstündeydi. Bu huysuzluğu, yumuşak anlamlı, narin genç yüzünden okunuyor, ona belirgin bir sertlik veriyordu.

"Olur," dedi ansızın, "evet, öyle olabilir."

"Şuna bakın!" diye bağırıştı öbürleri. "Dürüst davransana!"

"Siz *biraz* öyle davransanız!" diye bağırdı Lucille.

"Evet!" dedi Yvette, o kesin, küçük tavrıyla, "öyle yapacağım. Arabaya gireceğim.

Kadın merdivendeki adama birşeyler söyledi. Adam birkaç saniye içeri girdi, sonra çıkıp merdivenden indi, küçük çocuğu elinden tutarak titrek ayakları üstüne bıraktı. Cilalı siyah çizmeleri, üstüne yapışan siyah pantolonu, sımsıkı koyu yeşil kazağının içinde tam bir züppe gibi, yeni yürümeye başlayan çocuğuyla birlikte, gri kaya çukurlarıyla taş kırıkları kaplı yerin kuru eğreltiotları arasında kalan, dallardan yapılma barınakta yaşlı çingenenin kır ata yulaf verdiği yere doğru yavaş yavaş ilerledi. Geçerken Yvette'e, onun gözlerinin ta içine, o gözüpek, ama dürüst olmayan parya bakışıyla baktı. Bakışını Yvette'in içindeki katı bir şey karşıladı, ama bedeninin yüzeyi erimiş su gibi olmuştu. Yine de kızın içindeki

sert bir şey adamın yüzünün belirgin, soylu çizgilerine, düz, soylu burnuna, yanaklarıyla şakaklarına yansıdı. Bedeninin garip, tatlı soyluluğunun tüm çizgileri yeşil kazakla çizilmiş gibiydi: alaycılığın canlı bir özüydü.

Uzum adımlarla, esnek kalçaları üzerinde, yavaşça Yvette'in yanından geçerken, kıza verdiği ondan daha güçlüymüş duygusu, sürüyordu. Gördüklerinin içinde Yvette'in kendine özgü gücü ve duyarlılığı içinde ondan güçlü olan bir tek bu adamdı.

Yvette merakla iyi kesimli sarımsı kahverengi paltosunun etekleri savrularak ve soluk yeşil giysisinin altından dizleri görünerek kadının ardınca karavanın merdivenini çıktı. Uzun adımlı, uzun, güzel, ince olmaktan çok düzgün bacakları vardı, ve açıklı koyulu taba rengi garip desenli ince yün çoraplar giymişti, bu da insana biraz zarif bir hayvanın bacaklarıymış gibi geliyordu.

Merdivenin üst basamağında duralayıp hoş bir tavırla öbürlerine döndü, o çocuksu, gururlu görünüşü içinde, son derece ulaşılmaz bir tavırla:

"Onu fazla oyalamam, dedi.

Gri kürk yakası açılmış, yumuşak boynuyla soluk yeşil giysisi görünüyor, kulaklarına kadar inen kıvrımlı, küçük taba rengi şapkası yumuşak, taze yüzünü çevreliyordu. Onda yumuşak, yine de buyurucu ve vicdansız denebilecek bir şey vardı. Çingene adamın ona bakmak için döndüğünü biliyordu. Kız onun pürüzsüz, esmer ensesinin, arkaya taranmış siyah saçlarının farkındaydı. Adam, onun, evine girişini izledi.

Çingenenin ona ne söylediğini kimse öğreneme-

di. Bekledikleri süre onlara oldukça uzun geldi. Günbatımı, karanlığın üstünde giderek koyulaşıyor, hava sertleşiyor, soğuyordu. İkinci arabanın bacasından duman çıkıyor, nefis yemek kokuları yayılıyordu. At beslenmiş, sarı bir battaniyeye sarılmıştı, iki çingene uzakta alçak sesle konuşuyordu. Bu yalnız, kuytu taş ocağında elle tutulur bir suskunluk ve gizlilik duygusu vardı.

Sonunda arabanın kapısı açıldı ve Yvette belirdi; öne eğilerek, büyücü gibi uzun bacaklarıyla basamaklara adım attı. Alacakaranlıkta, boyuneğmiş bir büyücünün suskunluğunu andıran bir şey vardı onda.

Kimseye bakmadan, sırrını yumuşak, anlaşılmaz inadı içinde sımsıkı tutarak, dalgın,

"Çok mu uzun geldi?" dedi, "umarım sıkılmadınız! Şimdi bir çay ne iyi olur değil mi? Gidelim mi?"

"Sen bin arabaya," dedi Bob, "ben öderim.

Çingene kadının bol, parlak, yeşim taşı yeşili alpaga etekliği, savrularak merdivenden indi. Sonunda dimdik ayakta durduğunda iri, zafer kazanmış görünümlü kara-kurt yüzlü bir kadın çıktı ortaya. Kırmızı gül desenli pembe kaşmir eşarbı, dalgalı, kara saçlarının bir yanından aşağı kaymıştı. Akşam alacasında durup genç insanlara gözüpek bir kendini beğenmişlikle baktı.

Bob avucuna iki tane yarım kuron bıraktı.

"Şans için, genç hanımının şansı için biraz daha," diye yaltaklandı. Yaltaklanan bir kurdu andırıyordu. "Şans getirmesi için bir gümüş parçacığı daha."

Otomobile giderlerken, Bob, alçak sesle ve sakin bir tavırla,

"Şans için bir şilin aldın, yeter o, dedi.

"Küçük bir parça gümüş! Küçücük bir parça, aşkta şans getirmesi için!"

Yvette arabaya girerken uzun bacaklarının beklenmedik, şaşırtıcı hareketlerinden birisiyle çabucak döndü, uzun kolunu uzatıp kadının avucuna bir şey koydu, sonra uzun boyuyla eğilip arabaya girdi.

Kadının anlamlı, yarı küçümseyen sesi duyuldu:

"Güzel genç hanım, ikbal onunla olsun! Çingenelerin hayır dualarıyla birlikte!"

Motor *hırıldadı*, sonra daha azgınca yine *hırıldadı*, derken çalıştı. Leo farları yaktı ve bir anda taş ocağı, çingenelerle birlikte gecenin karanlığı içinde kaldı.

Araba hareket ederken, Yvette;

"İyi geceler," diye bağırdı. Ama sesi kayıtsızlığı içinde şen ve aymaz, cıvıldayan tek sesti. Farlar taşlı yolu aydınlattı.

Lucille, Yvette'in dişleri arasındaki suskunluğun *sorulamayacağını* bile bile,

"Yvette, sana neler söylediğini bize anlatmalısın, diye bağırdı.

Yvette, yapay bir sıcaklıkla,

"Aman, *hiç de* öyle heyecan verici bir şey değil, dedi. "Hep aynı şeyler; şans getirecek esmer bir adam, sarışın kötü bir adam, ailede bir ölüm ki eğer bu Büyükanneyse hiç de öyle *feci* sayılmaz, sonra ben yirmi üçümde evleneceğim, kucak dolusu param, kucak dolusu sevgim, iki de çocuğum olacak. Tümü de kulağa hoş gelen şeyler, ama biraz fazla iyi, biliyor musun?"

"Peki neden ona para verdin?"

"Eh, canım istedi! Bu tür insanlara biraz eliaçık olmak gerek –

IV

Yvette ve 'Pencere Fonu' yüzünden papazevinde kıyametler kopuyordu. Savaştan sonra Cissie Hala, ölen papazların anısına kilisede renkli camdan bir pencere yaptırmaya gönül koymuştu. Ne var ki göçenlerin çoğunluğunu İngiliz Protestanları oluşturuyordu, bu nedenle de düşünülen, Wesleyen Kilisesi önünde küçük, çirkin bir anıta dönüştü.

Bu durum, Cissie Hala'yı altedemedi. Semt semt dolaştı, para topladı, kızlar bulup değerli penceresi için amatör tiyatro gösterileri düzenledi. İşin oyunculuk ve gösteriş yanından oldukça hoşlanan Yvette, *Aynadaki Mary* oyununu üstlendi ve harekete katıldı; hesaplar düzenlendiğinde oyunun geliri 'Pencere Fonu'na eklenecekti. Kızların her birinin fon için bir para kutusu olması zorunluydu.

Toplanan paraların yeterli olduğuna inanan Cissie Hala durup dururken Yvette'in kutusunu açtı. İçinde onbeş şilin vardı. Bir an, yemyeşil bir öfke duydu.

"Gerisi nerede?"

Yvette umursamazca,

"Ha, dedi, "birazını ben ödünç aldım. Zaten pek fazla değildi.

'*Aynadaki Mary*'den kazanılan üç pound, onüç şilin nerede?" dedi Cissie Hala; Cehennemin çene kemikleri açılıp kapanıyor gibiydi.

"Eh o kadar vardı işte. Ödünç aldım. Öderim.

Zavallı Cissie Hala! Nefretin yeşil habis uru içinde patladı ve Yvette'i korkuyla, iğrenmeyle dolu bir sinir titremesi içinde bırakan soluk kesici, anormal, korkunç bir sahne yaşandı.

Papaz bile enikonu sertti. Soğuk bir tavırla,

"Paraya gereksinimin varsa neden bana söylemedin? Şimdiye kadar mantıklı bir isteğinin reddedildiği oldu mu?"

Yvette kekeleyerek,

"Ben - ben önemli olduğunu sanmıyordum, dedi.

"Para nerede peki?"

"Sanırım harcadım. Gözleri aklı başından gitmişçesine kocaman açılmış, yüzü uzamıştı.

"Harcadın mı? Neye?"

"Her şeyi anımsayamam ki; çoraba filan, birazını da verdim işte.

Zavallı Yvette! Eliaçık soylu havasıyla tavırları geri tepiyordu. Papaz kızmıştı. Yüzünde köpek gibi hırlamaya hazır, küçümsemeyi andıran bir anlam vardı. Kızında da 'Bir-zamanlar-Cynthia'ydı'daki bazı kötü, kokuşmuş özelliklerinin gelişmeye başladığından korkuyordu.

İçten içe ne kadar hiç kimseye güveni olmayan biri olduğunu gösteren soğuk, köpeksi bir dudak büküşle,

"Başkasının parasıyla *oldukça* iş görebilirsin, değil mi?" dedi. Bu, içinde sıcak inancın ve yaşam gururunun zerresi bulunmayan bir yüreğin alçaklığıyda. Yvette'e hiç mi inancı yoktu.

Yvette'in rengi uçtu, uzaklaştı. Gururu, herkesin söndürmeye uğraştığı o narin, değerli alev, soğuk

bir rüzgârda uzaklara üflenmiş de sönecekmişçesine titremiş ve şimdi kartanesi kadar beyaz, kımıltısız olan, papazın kibrinin ak karçiçeği yüzünde bu katışıksız garip soyutlanmışlıktan başka hiçbir yaşam belirtisi kalmamış gibiydi.

Yvette içinden,

"Bana hiç inanmıyor," diye düşündü. "Ben onun için bir hiçim. Yalnızca utanç verici bir şey olmaktan öteye gitmeyen bir hiç! Her şey ayıp, her şey ayıp!"

Müthiş bir öfke ya da tutku alevi onu bastırıp boğabilir ya da çileden çıkarabilirdi ama, babasının inançsız, horgören tavrı gibi asla alçaltamazdı.

Papaz, kısır bir düşüncenin uyandırdığı suskunlukta biraz korku duydu. Sonuçta sevginin, inancın ve parlak yaşamın *görüntüsüne* gereksinimi vardı; yüreğinde girdaplar çizen kendi inançsızlığının şişman, iğrenç solucanıyla karşılaşmaya asla cesareti yoktu.

"Kendin için ne söyleyebilirsin?" diye sordu papaz.

Yvette yalnızca papaza, onu korkuyla donduran ve açmazı olmayan bir suçluluk duygusu veren o duyusuzlaşmış kartanesi yüzle baktı. Öbürü de ona aynı sağır beyaz korkuyla, onun o alçaltıcı inançsızlığının, yüreğinin çekirdeği olan o tombul, korkunç solucanın korkusuyla bakmıştı. Yüreğinin özünün şişman, korkunç bir solucan olduğunu *biliyordu*. Tüm korkusu da başkalarının bunu anlamasıydı. Nefretinin keskin acısı, bilen herkese çarpıp geri tepiyordu.

Yvette'in geri çekildiğini gördü ve bir anda tavrı, iyi becerdiği eski dünyasal, iyi huylu, alaycı tavrına dönüştü.

"Eh, pekâlâ," dedi, "borcunu ödemek zorundasın kızım, hepsi bu. O parayı harçlığından avans olarak vereceğim sana, ama seni aylık harçlığının yüzde dördünden sorumlu tutuyorum. Şeytan bile borçları için bir yüzde ödemek zorundadır. Bir daha da kendine güvenemiyorsan, kendinin olmayan paranın sorumluluğunu üstlenme. Namussuzluk hoş bir şey değil.

Yvette paramparça kalakaldı, açmış tüm çiçekleri döküldü, utancından yerin dibine geçti. Gururunun ışığının izlerini arayarak yerlerde sürüklendi. Kendinden bile kaçınıyordu. Neden o cüzamlı paraya elini sürmüştü sanki? Etleri hastalık bulaşmışçasına büzülmüştü. Neden olmuştu bu sanki? Neden, neden olmuştu?

Parayı harcamakla yanlış yaptığını kabul ediyordu. "Elbette, diyordu, "yapmamalıydım. Kızmakta haklılar."

İyi ama, etinin o dehşet verici seğirmesi de ne oluyordu? Neden kendini bulaşıcı bir hastalığa yakalanmış gibi hissediyordu?

Lucille ona konferans verdi:

"Senin *salaklığın* nerede biliyor musun Yvette, zavallı Lucille üzüntü içindeydi, "onların hepsine açık veriyorsun. Bunu anlayacaklarını *bilmen* gerekirdi. Ben senin için para toplar seni de bu sıkıntıdan kurtarırdım. Çok tatsız bir durum! Ama insan hareketlerinin onu nereye götüreceğini önceden hesaplayamıyor ki! Ya sana onları söyleyen bizim harikamız Cissie Hala? Ne *korkunç*! Ya annemiz duysa ne derdi?"

İşler ne zaman terse gitse annelerini düşünür, babalarıyla tüm Saywell'lerin düşük düşünce düzeyi-

ni küçümserlerdi. Anneleri elbette ki daha yüksek düzeyli, tehlikeli olmasına karşın daha 'ahlâka aykırı' bir dünyanın insanıydı. Kesinlikle de daha bencil ama daha gösterişli hareketleri olan bir dünya... Daha töresiz, acımasız ve küçük görmeye daha teşne: ama o kadar da gurur kırıcı değil.

Yvette her zaman, o hoş, nazik tenini annesinden aldığını düşünürdü. Saywell'lerin ise kösele gibi derileri vardı ve pasaklıydılar. Ama Saywell'ler insanı düş kırıklığına uğratmazdı. O güzelim kadınsa bir vuruşta papazı, yanısıra da küçük çocuklarını bırakıvermişti. Küçük çocuklarını mı? Onu bağışlayamazlardı.

Kargaşadan sonra Yvette öbür kutsal yanını, Saywell'lerin sözde ahlâklarıyla bulandırmayı başarabildikleri duyarlı, temiz etiyle kanını belli belirsiz kavramaya başladı. Bulandırmayı hep istemişlerdi. Yaşam inançsızıydı onlar. Ola ki, bir-zamanlar-Cynthia da ahlâklı bir inançsızla evlenmişti.

Yvette bir süre afallamış, kafası karmakarışık, eriyip zayıflayarak dolaşıp durdu. Papaz, parayı Cissie Hala'ya – en çok da hanımefendinin öfkesini yatıştırmak için – ödedi. Cissie Hala'nın umarsız öfkesinin tümörü sürüyordu. Yeğeninin kabahatini Ruhani Dergi'de duyurabilmeyi çok isterdi. Haberi tüm dünyaya duyuramamak bu yıkılmış kadın için büyük acıydı. Bencillik! Bencillik! Bencillik!

Derken papaz, kızına kendininkini de kattığı küçük bir hesap notu verdi: Yvette'in ona olan borcu, üstüne eklenmiş faizi ve Yvette'in küçük harçlığından çıkarılan sonuç; ama kredi olarak da bir altın yazılıydı, bu da 'babanın' kargaşa için ödemesi gereken bedeldi.

Olanca şakacılığıyla,

"Sanığın babası olarak, dedi, "bir altın para cezam var. Bununla da saçlarımdaki külleri yıkamış oluyorum."

Para konusunda her zaman eliaçık olmuştu. Ama para konusunda rahat olmasının onu eliaçık biri olarak tanımlamaya yeteceğini düşünüyordu. Oysa parayı, eliaçıklığı bile, Yvette'in üstünde bir gözdağı olarak tutmak için kullanıyordu.

Sonunda bu olayın ucunu bıraktı. O zamana kadar da, her şeyi görünüşüne göre yargılayarak müthiş eğlenmişti. Hâlâ kendinin güvende olduğunu düşünüyordu.

Bu arada Cissie Hala geçirdiği sarsıntının etkisinden hâlâ kurtulamamıştı. Bir gece Lucille bir toplantıya gitmişti, Yvette'se mutsuz, erkenden yatmaya çıkmıştı, uyuşukluk ve kirlenmişlik duygusundan bitkin, gevşemiş kolları bacaklarıyla serilmiş yatarken, kapı usulca açıldı; Cissie Hala gri yeşil yüzünü kapı aralığından uzattı. Yvette dehşetle sıçradı.

"Yalancı! Hırsız! Bencil küçük canavar!" Cissie Hala'nın manyak yüzü tıslıyordu. "Seni aşağılık ikiyüzlü! Yalancı! Bencil canavar! Açgözlü bencil canavar!"

O gri-yeşil maskede ve o kendini kaybetmiş, çılgın sözcüklerde kişisel olmayan öyle olağandışı bir nefret vardı ki, Yvette bir isterinin eşiğinde, bağırmak için ağzını açtı, ama Cissie Hala kapıyı açtığı gibi ansızın kapatıp yokoldu. Yvette yataktan sıçradı, koşup kapıyı kilitledi Sonra yine ürpererek o sefil anormalin korkusuyla deli gibi ve kırılmış gururunun şaşkınlığıyla yarı uyuşmuş sürünürcesine geri döndü.

Bunların tam ortasında aşağıdan aklı başında olmayan birinin fıkırdayan kahkahası geldi. *Öylesine* iğrenç bir gülünçlüktü ki!

Cissie Hala'nın davranışı kızı pek incitmemişti. Ne de olsa her şey son derece mantıksızdı. Yine de o kırgınlığı kollarıyla bacaklarında, bedeninde, cinselliğinde duyuyordu. Kırgın, uyuşmuş, yarı yıkılmıştı, yalnızca bütün sinirleri ayaktaydı. Çok genç olduğu için de olup bitenleri kavrayamıyordu.

Orada öylece yatıp bir çingene olabilmeyi istedi. Bir kamp yerinde, bir karavanda yaşamak ve bir daha eve adım atmamak, bir papaz çevresinin varlığını bile bilmemek, bir daha bir kiliseye bile bakmamak! Yüreği, papazevine duyduğu tiksintiyle kaskatıydı. Bu evlerden, bu evlerin içlerindeki sağlık koruma gereçlerinden, banyolarından, olağanüstü iğrençliğinden tiksiniyordu. Papazevinden, ve onu tanımlayan her şeyden tiksiniyordu. Pislikten hiç sözedilmediği ama orta yerdekinden evde yaşayan her iki ayaklıya kadar, Büyükanneden hizmetçilere kadar bütün bu ölgün, kokuşmuş yaşam biçimi, tam bir pislikti. Çingenelerin banyoları yoksa, evlerinde pislik de yok demekti. Temiz hava vardı orada. Papazevinde temiz hava *asla* olmazdı. İnsanların yüreklerindeki hava da bayatlamış, sonunda kokuşmuştu.

Uyuşmuş bacaklarıyla uzanmış yatarken kin, yüreğini tutuşturdu. Çingene kadının söylediklerini düşündü: "Şimdiye kadar hiçbir zaman bir evde yaşamamış esmer bir adam var. Seni seviyor. Öbür insanlarsa senin yüreğini çiğniyorlar. Yüreğinin öldüğünü sanıncaya kadar da çiğneyecekler, ama esmer adam tek bir kıvılcımı üfleyip ateşe dönüştüre-

cek, hem de ne ateş... Nasıl bir ateş olduğunu göreceksin."

Kadın bunları söylerken Yvette bir yerde bir hile olduğunu sezmişti, ama aldırmadı. Bir çocuğun soğuk, keskin nefretiyle papazevinin içinden, oradaki yaşamın çürümüşlüğünden nefret ediyordu. Kulaklarında kocaman altın küpeleri, siyah dalgalı saçlarına atılmış pembe eşarbı, kahverengi kadifeden dar cepkeni, yeşil yelpaze gibi etekliğiyle o iri, güneş yanığı, kurda benzeyen çingene kadını sevmişti. Yvette'in yumuşak avucuna bir kurdun pençeleri gibi sıkıca bastıran koyu esmer, güçlü, amansız ellerini sevmişti. Sevmişti onu. Ondaki o tehlikeyi, o örtülü korkusuzluğu sevmişti. Onun o ahlâka aykırı, örtülü, boyuneğmeyen ama kendine özgü sert, meydan okuyan gururuyla ahlâka aykırı cinselliğini sevmişti. Hiçbir şey bu kadını altedemezdi. Papazevini de papaz ahlâkçılığını da olabildiğince küçümserdi herhalde! Büyükanneyi tek elle boğardı ve yaşlı, şişman, salyalı Newfoundland köpeği Rover'a da, evdeki erkekler olarak babasıyla Fred Amcasına da aynı horgörüyle bakardı. Kendilerine erkek diyen bu tür evcilleşmiş köpeklere müthiş, alaycı bir dişi aşağılaması!

Bir de o çingene adam! Yvette ansızın içlerindeki o çırılçıplak istek anıştırmasıyla üstüne dikilmiş onun o iri, meydan okuyan gözlerini görmüşçesine titredi. Adamın gözlerinde apaçık okunan o istek, aldığı bir uyuşturucu onu yeni, erimiş madenden bir kalıba dökmüşçesine yatakta yüzükoyun, gücü tükenmiş yatıp kalmasına neden oldu.

Kötü yazgılı Pencere Fonu parasının iki poundunun çingene kadına gittiğini asla hiç kimseye açıkla-

madı. Ya babasıyla Cissie Hala *bunu* bilselerdi! Yvette keyifle yatakta döndü. Çingeneyi düşünmek, bacaklarının yaşam gücünü geri getirmiş, papazevine duyduğu nefreti yüreğinde belirgin bir biçime sokmuştu. Artık kendini yetersiz değil, güçlü hissediyordu.

Daha sonra Yvette, Lucille'le, Cissie Hala'nın yatak odasının kapısının eşiğindeki dramatik ara oyunundan sözettiğini de Lucille öfkelendi.

"Amaan, her şeye boşver!" diye bağırdı. "Şimdiye kadar artık bu işin peşini bırakması gerekirdi. Bu konuyla ilgili duyacağımızı duyduk! Hey Tanrım, duyan da Cissie Hala'nın kusursuz cennet kuşu olduğunu sanır! Babam peşini bıraktı işte, ayrıca bu herkesten çok onu ilgilendirir. Sustur şu Cissie Hala'yı.

Papazın işin peşini bıraktığı kesindi; dalgın, saygısız Yvette'e özel izinli biriymiş gibi davranıyor, bu da Cissie Hala'nın huysuzluğunu ayyuka çıkarıyordu. Aslında Yvette çoğu kez başka insanların duygularından habersizdi; bu da, yani onları umursamamak da Cissie Hala'yı çıldırmanın eşiğine getiriyordu. Neden bu genç yaratık, suçlu bir anneyle, yaşamı özel haklarla donanmış biri olarak, başkaları burnunun dibindeyken, onların farkında bile olmadan yaşasındı?

Lucille, bu aralar havadan nem kapar durumdaydı. Papazevine gireli beri biraz dengesini yitirmiş görünüyordu. Zavallı Lucille, öylesine düşünceli ve sorumluluğunun bilincindeydi ki... Tüm tatsız ayrıntılarla ilgileniyor, doktor, ilaç, hizmetçi gibi işlerin üstesinden geliyordu. Kentteki işinde gün boyu esir gibi sabah ondan akşam beşe kadar bir odada elektrik ışı-

ğında canlabaşla çalışıyordu. Sonra da Büyükannenin korkunç, inatçı merakı ve asalak yaşlılığıyla cinnet geçirecek duruma gelinceye kadar sinirlerini aşındırmak için eve geliyordu.

Görünüşe bakılırsa Pencere Fonu olayı sönmüş, arkasında tatsız bir hava bırakmıştı. Mevsim kötü gidiyordu. Lucille yarım günlük tatilinin öğleden sonrası evde oturuyor, böyle yapmakla da kendisine hiç iyi etmiyordu. Papaz çalışma odasındaydı, Lucille de Yvette'le birlikte, Yvette'e bir giysi dikiyor, Büyükanne de koltuğunda dinleniyordu.

Giysi Fransız malı mavi ipek kadife taklidi bir kumaştandı, çok da güzel olacağa benzerdi. Lucille, Yvette'e bir kez daha giydirdi; kolların altındaki bağcıklar bir türlü içine sinmemişti.

Yvette, soğuktan morarmaya yüztutmuş uzun, narin, çocuksu kollarını uzatarak,

"Amaan boşver!" diye bağırdı. "O kadar ufak ayrıntılar için böyle *pireyi deve yapmana* gerek yok Lucille! Pekâlâ olmuş işte!"

"Eğer günümün yarısını, esir gibi çalışarak sana giysiler dikmek için feda etmemin karşılığında alacağım tüm teşekkür buysa, bu işi kendim için yapsam daha iyi olacak!"

Yvette çıplak dirsekierini kaldırıp omzunun üstünden uzun aynada kendine bir göz atarken o insanı sinirlendiren yumuşaklığıyla,

"İyi ama Lucille, bunu ben *istemedim ki*!" dedi. "Sen de biliyorsun ki bir şeyi denetlemeden yapamazsın."

"Ya evet, sen *istemedin*!" diye bağırdı Lucille. "Ahlayıp oflayarak telâşla oradan oraya koşmaya baş-

ladığında ne demek istediğini anlamadım mı sanki."

"*Ben mi* !" dedi Yvette, hafif bir şaşkınlıkla, "Ben ne zaman ahlayıp oflayarak koşuşturdum?"

"Elbette, öyle olduğunu biliyorsun."

"Öyle mi? Hayır, bilmiyorum! Ne zamandı bu?" Yvette rastgele sorduğu ılımlı sorularına karşısındakini bezdiren belirgin bir ton koyardı.

"Bu saçmalığı *kesip* doğru dürüst durmazsan, bu giysiye tek bir iğne daha sokmayacağım, dedi Lucille. Sesinde tınlayan, yakıcı bir ton vardı.

"Biliyor musun, sen korkunç dırdırcı ve sinirlendirici bir insansın, dedi Yvette. Kızgın tuğlaların üstünde duruyor gibiydi.

Lucille'in gözleri ansızın çılgın kıvılcımlar saçarak kardeşinin yüzüne dikildi.

"Bana bak Yvette!" diye bağırdı, "derhal kes şunu! Neden herkes senin bu berbat dayanılmaz öfkene katlanmak zorunda olsun?"

Yvette, yarı dikilmiş giysiden kıvrılarak çıkıp kendi giysisinin içine kayarken,

"Eh, *kendi* öfkemden pek haberim yok, dedi.

Sonra yüzünde küçük inatçı bir anlamla, o kasvetli öğlen sonrasında yeniden masanın başına geçti, mavi kumaşı dikmeye başladı. Oda mavi parçacıklarla dolmuştu, makaslar halının üstündeydi, dikiş sepetiyse karmakarışık bütün masaya yayılmış, ikinci bir ayna da tehlikeli bir biçimde piyanonun üstüne tünemişti.

Büyükanne şekerleme dediği yarı-komadan ayılıp büyük, yumuşak kanepede doğruldu, başlığını düzeltti.

Bozulup bozulmadığını görmek için ince beyaz

saçlarına hafifçe dokundu.

"Uykumda şöyle bir rahat edemiyorum, dedi. Bazı sesler duyar gibi olmuştu.

Cissie Hala, elindeki torbada çikolata araştırarak içeri girdi.

"Böyle karışıklık hayatımda görmedim, diye söylendi. "Şu çerçöpün birazını temizlesen iyi olur Yvette."

"Tamam," dedi Yvette. "Birazdan temizlerim."

"Yani hiç temizlenmeyecek demektir," dedi Cissie Hala, alaycı bir sesle ve birden koşup makasları kaldırdı.

Birkaç dakikalık bir sessizlik oldu, Lucille kitap okurken ellerini yavaşça saçlarından geçirdi.

"Temizlesen iyi olur Yvette, diye üsteledi Cissie Hala.

"Çaydan önce toplarım." Yvette bir kez daha kalkıp uzun, çıplak kollarını boş kolevlerinden geçirerek mavi giysiyi başından aşağı çekti. Sonra da kendine bir kez daha bakmak için gidip aynaların arasında durdu.

Böyle yaparken de, dikkatsizce piyanonun üstüne yerleştirdiği ikinci aynayı gürültüyle yere düşürdü. Neyse ki kırılmamıştı, ama herkes yerinden fena halde sıçradı.

"Aynayı kırdı!" diye bağırdı Cissie Hala.

Büyükannenin tiz sesi geldi:

"Ayna mı kırıldı? Hangi ayna? Kim kırdı?"

Yvette'in sakin sesi,

"Ben hiçbir şey kırmadım," dedi. "Her şey yolunda.

"Bir daha oraya öyle koyma onu," dedi Lucille.

Yvette bütün bu yaygara küçük, sabırsız bir omuz silkişiyle karşılık verip aynayı başka bir yere

yerleştirmeye çalıştı. Başaramadı.

Ters bir tavırla,

"İnsanın kendi odasında ateş olsa bile, dikiş dikmek istediği zaman bir sürü yaygaraya dinlemek zorunda kalmaz, dedi.

"Bu taşıdığınız hangi ayna?" diye sordu Büyükanne.

"Evden getirdiğimiz bizim kendi aynamız, dedi Yvette, kabaca.

"Nereden gelirse gelsin, onu *bu* evde kırma, dedi Büyükanne.

"Bir-zamanlar-Cynthia'ydı'nın eşyalarına ailece soğuk bakılıyordu. Çoğu, mutfakla hizmetçi odalarına tıkıştırılmıştı.

"Aa, *benim* aynalar ya da bu tür eşyalar konusunda batıl inancım yoktur," dedi Yvette.

"Senin olmayabilir, dedi Büyükanne. "Kendi hareketlerinin sorumluluğunu yüklenmeyen insanlar çoğu kez neler olup bittiğini umursamazlar."

"Yine de, dedi Yvette, "kırsam bile benim kendi aynam olduğunu söyleyebilir miyim."

"Ben de, diyorum ki, dedi Büyükanne, "şu anda kiminse ya da daha önce kimin idiyse, elimizden geliyorsa *bu* evde hiçbir ayna kırılmamalıdır. Cissie başlığımı doğru düzeltmiş miyim?"

Cissie Hala gidip yaşlı hanımı düzene koydu. Yvette, yüksek sesle sinir bozucu, ezgi olmaktan uzak bir ezgi söylemeye başladı.

"Buraya bak Yvette. keser misin şunu?" dedi Cissie Hala.

Yvette öfkeyle,

"Amaan bırak!" diye bağırdı. "Durmadan ayrıntı-

lar için dırdır edip şamata yapan bir sürü insanla birarada yaşamak *berbat* bir şey!"

"Hangi insanlar sorabilir miyim?" dedi Cissie Hala, yıldırmaya çalışan bir sesle.

Yeni bir çatışma patlamak üzereydi. Lucille sert bir bakışla başını kaldırıp baktı. Kızların ikisinde de Cynthia'nın kanı depreşmişti.

"Elbette sorabilirsin! Bu indeki insanlardan sözediyorum!" dedi Yvette, öfkeyle.

"Hiç olmazsa, dedi Büyükanne, "biz, yarı-ahlâksız bir soydan gelmiyoruz."

Bir anlık elektrikli bir suskunluk oldu. Sonra Lucille oturduğu alçak iskemleden fırladı, kıvılcımlar saçıyordu.

Yaşlı hanımefendinin benekli heybetine doğru,

"Sen sus!" diye patladı.

Yaşlı kadının göğsü Tanrı bilir nasıl bir duyguyla şişmeye başladı. Bu kez suskunluk, yıldırım düşmüşçesine buz gibiydi.

Derken Cissie Hala, sinirden mosmor, Lucille'in üstüne atlayıp, öfke tanrıçası gibi onu kapıya doğru itti.

"Odana git!" diye bağırdı kısık bir sesle. "Odana git!"

Hemen ardından da bembeyaz kesilmiş, ama gözleri öfke dolu Lucille'i itmek için davrandı.

Lucille itilip kakılmaya karşı koymadı, Cissie Hala bağırıp çağırıyordu:

"Bu yaptığın için özür dileyene kadar odanda kalacaksın! Ana'dan özür dileyene kadar!"

Cissie Hala onu iteklerken koridordan Lucille'in keskin sesi duyuldu:

"Özür dilemeyeceğim!"

Cissie Hala, daha da çılgınca onu yukarı kata doğru itti.

Yvette, oturma odasında onu garip bir biçimde etkileyen o şaşkın, sarsılmış saygınlık havasının orta yerinde upuzun, donakalmıştı. Hâlâ o yarısı dikilmiş mavi giysisinin içinde kolları çıplaktı. *Yvette* bile Lucille'in kocamış majesteye saldırısından dehşete düşmüştü ama, bir yandan da Büyükannenin, kardeşiyle onun damarlarındaki ana kanına kara çalmasına da soğuk bir öfke duyuyordu.

"Elbette ki onu kırmak istemedim," dedi Büyükanne.

"Öyle mi?" dedi Yvette, buz gibi.

"Elbette istemedim. Yalnızca, sırf ayna kırma konusunda batıl inançlarımız var diye günahkâr olmadığımızı söyledim.

Yvette kulaklarına inanamadı. Doğru mu duymuştu? Böyle bir şey olabilir miydi? Yoksa Büyükanne, o yaşında göz göre göre yalan mı söylüyordu?

Yvette yaşlı kadının serinkanlılıkla, arsız bir yalan söylediğini biliyordu ama bunun hemen ardından çabucak, Büyükanne kendi durumuna inanmıştı.

Ortalığın yatışmasını biraz bekledikten sonra papaz göründü.

"Ne oldu?" diye sordu; sevimli ve sakingandı.

"Hiçbir şey!" dedi Yvette, ağır ağır, "Büyükanne tam bir şey söylerken Lucille ona susmasını söyledi. Cissie Hala da onu yukarıya odasına yolladı. *Tant de bruit pour une omelette!**" Lucille de *bu kez* biraz çizmeyi aştı ya neyse!"

---

* Bir omlet için bu kadar yaygara!

Yaşlı kadın, Yvette'in ne dediğini tam anlayamamıştı.

"Lucille'in gerçekten sinirlerini denetlemesini öğrenmesi gerekiyor," dedi, "Ayna düştü, benim de canım sıkıldı. Yvette'e söyledim, o da batıl inançlar ve bu in gibi evde yaşayan insanlar için birşeyler söyledi. Ben de bu evde yaşayan insanlar bir aynanın kırılmasını önemseselerdi böyle baştankara gitmezlerdi dedim, işte tam o anda da Lucille üstüme atılıp susmamı söyledi. Bu çocukların öfkelerine böylesine tutsak olmaları çok alçaltıcı bir şey. Bunun bir öfke krizinden başka bir şey olmadığını biliyorum."

Cissie Hala, bu konuşmanın ortasında içeri girdi. İşin başında o da şaşkındı, ama sonradan, gerçek, Büyükannenin söylediği gibi göründü.

"Ana'dan özür dileyinceye kadar aşağı inmesini yasakladım," dedi.

Yvette, çıplak kollarını kavuşturarak sakin, görkemli bir tavırla,

"Özür dileyeceğinden kuşkuluyum, dedi.

"Özür filan istemiyorum," dedi yaşlı kadın, "sinirden başka bir şey değil, biliyorum. Bu yaşta bu kadar sinirli olurlarsa sonra ne olacaklar bilmem! Vibrofat almalı Arthur artık çayını ister sanırım, Cissie.

Yvette dikişini toplayıp yukarı çıkmaya hazırlandı. Yine o tiz, ezgisi olmayan şarkısını söylemeye başladı. İçten içe titriyordu.

Babası, şakacı bir tavırla,

"Nice süslü paçavralara!" dedi.

Yvette giysisi koluna atılı, merdivenden salına-

rak çıkarken, ağırbaşlılıkla,

"Nice süslü paçavralara!" diye yineledi. Lucille'i avutmak ve mavi nesnenin şimdi göze nasıl göründüğünü sormak istiyordu.

İlk sahanlıkta her zaman yaptığı gibi yola ve köprüye bakan pencereden dışarı şöyle bir göz atmak için durdu. Lady of Shalott gibi, hep birinin *Tirra – lirra*! diye ya da en az o kadar akıllıca bir şarkı söyleyerek nehir boyundan geleceğini düşlerdi.

V

Çay zamanı yaklaşmıştı. Evin yanından bahçe kapısına giden kısa yol boyunca kardelenler açmıştı, bahçıvan da dereye doğru eğimli inen çimenlikteki yuvarlak, nemli çiçek tarhlarında çalışıyordu. Bahçe kapısının önünden geçen çamurlu akçıl yol, hemen köprüyü aşıp kıvrımlarla tepeye tırmanıyor; Yvette'in tam karşıda uzanan dar vadide uzun bacalarını dimdik uzamış gördüğü çirkin taş değirmenlerin üstüne tünemiş öbek öbek, taşlı, bacaları tüten kuzey köyüne ulaşıyordu.

Papazevi oldukça dik bir koyakta, Papple'ın yanıbaşında, köyse ötede, hızla akan derenin öbür yanında, daha aşağıda, uzakta, biraz yüksekteydi. Tepe, papazevinin arkasında, arasında yolun gözden yittiği, koyu renk, çelimsiz karaçamlardan oluşan bir koruyla dimdik yükseliyordu. Evden çıkıldığında tam karşıdaki derenin hemen öte yanında dik, çalılık kıyı, eğimli, kasvetli çayırlara doğru yükseliyor, sonra yeniden tepenin yamacındaki karanlık çayırlara doğru

yükseliyor, sonra yeniden tepenin yamacındaki karanlık ağaçların oradan gri, topraktan fırlamış gibi duran kayalıklarla aşağı iniyordu.

Evin öte ucundansa Yvette'in tek görebildiği, defne çitli duvarı kıvrılarak dönüp köprüye inen, oradan da yine yamaçtan yukarı çıkıp yükseklerdeki tarlaların çıplak taş duvarlarının ötesindeki Papplewick Köyünün birbirine sımsıkı bitişik ilk ev öbeğine ulaşan yoldu.

Hep, Papplewick'ten gelen yolun sapağından bir *şeyin* belirivereceğini ummuş, sahanlık penceresinde hep oyalanmıştı. Çoğu kez bir araba, arada bir otomobil, bazan taş yüklü ya da işçilerden olmazsa hizmetçilerden birinin bindiği bir kamyon gelirdi ama nehir kıyısından *Tirra-lirra*'yı söyleyen hiç kimse gelmemişti. Tirralirralı günler geçmiş olmalıydı.

Bu gün de, beyazımsı-gri yolun köşesinde alçak taş duvarlarla çimenlerin arasından, küçük arabasına tünemiş kasketli bir adamın sürdüğü sağlam, keyifli yürüyüşlü kır bir at yokuş aşağı indi. At, öğleden sonranın suskun loşluğunda yokuş aşağı inerken adam gevşekçe kendini arabanın sallantısına bırakmıştı. Arabanın arkasından kuru ot ve tüyden yapılmış uzun, saplı süpürgeler çıkmış, kamış saplarıyla kafa sallıyorlardı.

Yvette kanatlı pencereleri tümüyle kaplayan kumaş perdeleri arkasına aldı, çıplak kollarını elleriyle kavrayarak cama iyice yanaşıp durdu. Bayırın dibinde at, köprüye doğru tırısa kalkmıştı. Araba taş köprünün üstünde takırdadı, süpürgeler telâşla inip kalktı, sürücüyse düşte gibi sallanıp duruyordu. Ancak düşte görülebilecek şeylerden biri gibiydi.

Tam köprünün sonunda papazevinin duvarını geçerken başını kaldırıp tepenin eteğinde, bahçe kapısından geri çekilmiş gibi duran çirkin taş eve baktı. Yvette çabucak ellerini kollarında gezdirdi, adamsa en az o kadar çabuk, kasketinin siperliğinin altından onu gördü; esmer, yırtıcı yüzü dikkat kesildi. Gözünü sahanlık penceresinden ayırmadan ansızın arabayı beyaz bahçe kapısının önüne çekiverdi, Yvette'se soğuk, yer yer morarmış kollarını kavramış, garip bir bakışla pencereden aşağı, ona bakıyordu.

Sürücünün başı, küçük, hızlı bir işaret verdi ve atını iyice yana, çimenlerin üstüne çekti. Sonra esnek, tetikte bedeniyle dönüp arabanın katranlı muşambasını kaldırdı, içinde birşeyler düzeltti, iki üç tane uzun saplı çalı ve hindi tüyü süpürge çekti, arabayı yeniden örtüp eve döndü, beyaz bahçe kapısını açarken Yvette'e bakıyordu. Yvette çabucak başını salladı sonra giysisini üstüne geçirivermek için banyoya koştu; adama çok da güvence vermemek için başını şöyle üstünkörü salladığını umuyordu. Bu arada yaşlı budala Rover'ın kısık, derin hırlamasını, genç salak Trixie'nin de onu noktalayan kesik havlamalarını duydu.

Yvette'le hizmetçi oturma odasının kapısına aynı anda ulaştılar.

Yvette hizmetçiye,

"Süpürge satan adam mıydı o?" diye sordu. "Pekâlâ!" kapıyı açtı. "Cissie Hala süpürge satan bir adam geldi, bakayım mı?"

"Nasıl bir adam?" diye sordu Cissie Hala; papazla ve Ana'yla çay masasındaydılar: Kızlar bu kez çay sofrasına kabul edilmemişlerdi.

"Arabalı bir adam," dedi Yvette.

"Bir çingene," dedi hizmetçi.

Elbette bunun üstüne Cissie Hala hemen ayağa kalktı. Gidip şu adama bir bakmalıydı.

Çingene, arka kapıda, karaçamların büyüdüğü dik, karanlık bayırın altında duruyordu. Uzun süpürgeler, bir elinde gösterişli bir biçimde sallanıyor, öbür elinden de parlak bakır ve pirinçten bir sürü değişik şey sarkıyordu: bir tava, bir şamdan, dövülmüş bakırdan tabaklar. Adam koyu yeşil kasketi ve kruvaze, çift sıra düğmeli yeşil ceketiyle temiz, şık, ondan da öte gösterişliydi. Ama davranışları çok yumuşak, çok rahattı; aynı zamanda da sözde alçakgönüllülük ve ulaşılmazlık okunan bir gurur havası taşıyordu.

Cissie Hala'ya koyu renk, kurnaz, araştıran gözleriyle bakarak,

"Bugün bir şey ister misiniz bayan?" diye sordu. Sesine belli belirsiz bir yumuşaklık katmıştı.

Cissie Hala adamın ne kadar yakışıklı olduğunu, kara bıyıklarının altındaki dudaklarının esnek kıvrımını gördü ve fena halde telâşlandı. Adam tarafından gelebilecek en küçük bir kabalık ya da saldırganlık belirtisi bile kapıyı bir anda yüzüne çarpması için yeterli olacaktı, ama adam erkeksi tavrına öylesine ustalıkla bir uysallık havası eklemişti ki, Hala duraladı.

"Şamdan çok güzel," dedi Yvette. "Siz mi yaptınız?" Başını kaldırıp erkeğe onunki kadar çift anlam taşıyabilen temiz, çocuksu gözleriyle baktı.

"Evet, bayan!" Gözlerinin içine bir an, kızın üstünde büyü etkisi yapan, iradesini çalıp götüren o, insanın aklına açık saçık şeyler getiren çırılçıplak istekle bakarak karşılık verdi. Kızın yumuşak yüzü uykuya

dalıp gitmiş gibiydi.

"Müthiş güzel!" diye mırıldandı Yvette, ağzının içinden.

İki katlı bir çanaktan çıkan kısa kalın bir bakır sapı olan şamdan için Cissie Hala pazarlığa girişmişti bile. Adam, kapıya yaslanmış düşünceli, izleyen Yvette'e hiç bakmadan sabırlı bir soğuklukla Hala'yla ilgileniyordu.

Cissie Hala papaza şamdanı gösterip o paraya değip değmeyeceği konusunda düşüncesini sormak için içeri girdiğinde Yvette ansızın,

"Karınız nasıl?" diye sordu.

Adam dosdoğru Yvette'e baktı, dudakları belli belirsiz bir gülümsemeyle kıvrıldı. Gözleriyle gülmüyordu: içlerindeki o gizli belirti sertleşip bir bakışa dönüştü.

"İyi. Ne zaman yine oralara geleceksiniz?" diye mırıldandı. Sesi fısıltılı, sarmalayıcıydı, çok özel birşeyler taşıyordu.

"Ah, bilmem ki," dedi Yvette, dalgınca.

"Cumaları gelin, ben oradayken," dedi adam.

Yvette onu duymamış gibi yaparak adamın omzunun üstünden uzaklara baktı. Cissie Hala şamdan ve parayla döndü. Yvette tüm olayı kesin bir kabalıkta itip kırık dökük ezgilerinden birini titrek sesle söyleyerek kayıtsız, uzaklaştı.

Yine de bu kez sahanlık penceresinde gizlenerek adamın gitmesini gözledi. Bilmek istediği, adamın, kendi üstünde bir gücü olup olmadığıydı. Bu kez onun kendisini görmesini istemiyordu.

Adamın süpürgeleri, tavalarıyla kapıya yöneldiğini, sonra da çıkıp arabasına gittiğini gördü. Süpürge-

lerle tavaları dikkatle istifleyip arabanın üstündeki muşambayı düzeltti. Bir an sonra da esnek baldırlarının kolay, kendini sıkmayan bir sıçrayışıyla arabanın üstünde, dizginlerle ata dokunuyordu. Demirkırı at bir anda harekete geçti, arabanın tekerlekleri yokuş yukarı tırmanmaya başladı, az sonra adam başını bile çevirmeden gözden yitti. Yalnızca bir düş olan bir düş gibi gitmişti, yine de Yvette silkinip üstünden atamıyordu.

"Hayır! Benim üstümde hiçbir gücü yok, dedi kendi kendine. Aslında birinin ya da bir şeyin onun üstünde bir gücü olmasını istediği için biraz da düş kırıklığına uğramıştı.

Yukarı çıkıp solgun, sinirleri tepesinde Lucille'le anlaşmaya ve bir hiç uğruna işleri bu duruma getirdiği için onu azarlamaya gitti.

Dostça bir uyarı tavrıyla,

"Büyükanneye sen sus demen *neyi* değiştirir sanki?" dedi. "Hayvanca davranan herkese susması söylenir, ne var bunda ama biliyor musun, aslında öyle demek istemedi. Hayır, hiç de öyle demek istemedi. Söylediği için de çok pişman oldu. Gürültü çıkarmak için bir neden yok. Haydi giyinip, yemeğe düşesler gibi salınarak inelim. Bizim tepkimiz de böyle olsun. Haydi Lucille!"

Yvette'in dalgın neşesinde örümcek ağı dolanmış insan yüzlerini anımsatan garip, karmaşık birşeyler vardı; bu hoş olmayandan bulanık, ne idüğü belirsiz bir yançizmeydi. Keyiflendirici bir yanı da vardı ama bürümcük gibi örümcek ağları iplik iplik insanın yüzünden uçuşurken güz sisleri içinde yürümek gibiydi. Tam olarak nerede olduğunuzu bilemiyordunuz.

Sonunda Lucille'i inandırmayı başardı ve kızlar en iyi giysilerini çıkardılar: Lucille yeşille gümüş rengi, Yvette'se camgöbeğinden saçaklı iplikleri olan açık leylâk rengi giysisini çıkardı. Biraz rujla pudra, en iyi terlikler ve cennet bahçeleri çiçeklerini açtı. Yvette bir şarkı mırıldanarak kendine baktı ve en 'rahat genç markiz' havalarından birini takındı. Böyle zamanlarda kendine özgü biçimde kaşlarını alaycı bir tavırla kaldırıp dudaklarını büzerek tümüyle her tür sıradan saygınlığın üstünde kendi inci renkli gizli bulutlarında yüzerdi. Eğlenceli ama pek inandırıcı değildi.

Donuk bir tavırla,

"Elbette güzelim ben, Lucille, dedi. "Sen de harikasın, şimdi biraz sitemli bir görünüşün var. Elbette şu burnunla ikimizden en soylusu sensin! Gözlerin sitem dolu bakıyor, bu da çekiciliğini arttırıyor ve sen harikasın, müthiş çekicisin ama bir anlamda ben daha *başarılıyım* sana da öyle gelmiyor mu?" Cilveli, garip bir sadelikle Lucille'e döndü.

Söylediğinde gerçekten içtendi. Düşündüğü tam buydu, ama kafasını kurcalayan o çok değişik duyguya ilişkin hiçbir açık vermiyordu. Bu, gözlerini diktiği ama dışardan değil de içinden, kendi gizli dişiliğinden baktığı bir duyguydu. Yvette'e baktığında onun güzel yüzünü, güzel tavırlarını değil de yalnızca bakireliğinin karanlık, ürkek, güçlü ve etkili gizini gören çingenenin bıraktığı etkiye karşı koymak için giyinip, bezenip en göz kamaştırıcı kılığına giriyordu.

Kızlar yemek gongu çaldığında sergilenmeye hazır, aşağı indiler: ama önce erkeklerin sesini duymayı beklediler. Sonra salınarak inip oturma odasına

süzüldüler. Yvette o dalgın, zarif ve her zamanki uzaklardaymış tavrıyla saçlarını düzelterek, Lucille'se utangaç, gözyaşlarına boğulmaya hazır.

Cissie Hala,

"Aman Tanrım!" diye bağırdı. Üstünde hâlâ koyu kahverengi örgü hırkası vardı. "Amma garip görünüyorsunuz. Nereye gittiğinizi sandınız?"

Yvette saf bir tavırla,

"Ailemizle yemek yiyoruz diye olayın şerefine en iyi cicilerimizi giydik."

Papaz yüksek sesle güldü, Fred Amca,

"Aile bundan sonsuz derecede onurlandı," dedi.

Yaşlı adamların ikisi de güzel, yiğit görünüyordu. Yvette'in de istediği buydu.

"Gelin de giysilerinize dokunayım, hadi!" dedi Büyükanne. "En iyi giysileriniz mi bunlar? Göremem *ne* ayıp!"

"Ana, bu gece, dedi Fred Amca, "genç bayanlara yemekte eşlik etmemiz ve durumun itibarına yaraşır davranmamız gerekecek. Sen Cissie'yle gidersin değil mi?"

"Elbette giderim," dedi Büyükanne, "gençlikle güzellik önde gelmeli.

Papaz hoşnutlukla,

"Eh, bu gece öyle Ana!" dedi ve kolunu Lucille'e sundu, Fred Amca da incelikle Yvette'e eşlik ediyordu.

Her şeye karşın yine de sürüklenen, sıkıcı bir yemek oldu. Lucille canlı, hoşsohbet olmaya çabalıyordu, Yvette'se o dalgın, örümcek ağlarına sarılıymış gibi tavrıyla çok sevimliydi. Kafasının arkasında belli belirsiz bir düşünce vardı: Neden hepimiz bir mobil-

yanın geçici parçaları gibiyiz? Neden hiçbir şey *önemli değil*?

Kendi kendine durmaksızın yinelediği buydu: Neden hiçbir şey önemli değil? Kilisede, gençlerle bir toplantıda ya da kentteki otelde dansta da olsa aynı küçük soru kabarcığı durmaksızın bilinç üstüne yükseliyordu: Neden hiçbir şey önemli değil?

Onunla sevişmeye can atan sürüyle delikanlı vardı; dünden razıydılar. Yvette'se sabırla tümünü silkeleyip atmıştı. Neden bu kadar önemsizdiler – Bu kadar sinirlendirici!

Çingene aklının köşesinden geçmiyordu. Önemsenmeye değmez bir kazaydı o. Yine de Cuma'nın yaklaşması uzakta beliren bir görüntünün giderek büyümesi gibi garip bir biçimde belirginleşiyordu. Lucille'e "Cuma günü ne yapıyoruz?" diye sorduğunda Lucille hiçbir şey yapmayacaklarını söyledi. Yvette'in buna fena halde canı sıkıldı.

Cuma gelip çattı ve kendine karşın Yvette gün boyu yüksek Bonsall Tepesine çıkan yolun yanındaki taş ocağını düşündü. Orada olmak istiyordu. Bildiği tek şey buydu. Orada olmak istiyordu. Oraya gitmek için kafasında oluşan hiçbir şey yoktu. Üstelik yine yağmur yağıyordu. Yine de mavi giysisini dikip yarın Lambley Close'daki eğlence için bitirmeye çalışırken ruhunun o tepede, taş ocağında, çingenelerle birlikte arabaların arasında olduğunu hissetti. Yitmiş, ruhu çalınmış biri gibi bedeninin, bedeninin kabuğunun içinde değildi. Öz bedeni taş ocağında, arabaların arasındaydı.

Ertesi gün toplantıda Leo'ya çok tatlı davrandığının farkında değildi. Bu işkenceye hedef olan Ella

Framley'den onu kapıp koparmaya çalıştığının farkında değildi.

Fıstıklı dondurmasını yerken, Leo'nun yaklaşıp,

"Seninle ben neden nişanlanmıyoruz Yvette? İkimiz için de en iyisinin bu olduğuna hiç kuşkum yok," demesine kadar da bunların hiçbirinin farkında değildi.

Leo biraz babayani ama iyi huylu, iyi yetişmiş biriydi. Yvette ondan oldukça hoşlanıyordu ama nişanlanmak! Amma da saçmaydı! Yvette söz vermek için ona ipek iç çamaşırlarını sunuyormuş gibi hissetti kendini.

Şaşkınlıkla,

"Ella olduğunu sanıyordum" dedi.

"Eh, olabilirdi, ama sen olunca iş değişir Biliyor musun, senin şu tavırların yok mu! Çingeneler sana fal baktı bakalı, senin için ya ben ya hiç kimse, benim için de ya sen ya hiç kimse diye düşündüm.

"Sahi mi?" dedi Yvette. Gerçekten şaşkına dönmüştü. "Sahi mi?"

"Sen de biraz olsun öyle hissetmedin mi?"

"Sahi mi?" Yvette balık gibi ağır ağır soluk alıyordu.

"Sen de aynı şeyi hissettin değil mi?"

"Ne? Hangi konuda?" dedi Yvette, toparlanarak.

"Benim sana, neler hissettiğim...

"Neden? Ne? Nişanlanma konusundan mı söz ediyorsun? Ben mi? Hayır! Nasıl böyle bir şey *yapabilirim ki*? Böyle olanaksız bir şeyi bir an için bile düşünemem.

Leo'nun duygularına son derece ilgisiz, her zamanki aldırmaz açık yürekliliğiyle konuşmuştu.

Sevenleriyle düşmanlarını yapan o yumuşacık, el değmemiş, önem vermez açık yürekliliğiyle şaşkın, fısıldadı Yvette:

"Gerçekten mi? Hâlâ mı?"

Öylesine afallamıştı ki, Leo için sıkıntıyla parmaklarını döndürmekten başka yapacak bir şey kalmamıştı.

Müzik başladı, Leo ona baktı.

"Hayır, artık dansetmeyeceğim, dedi Yvette. Kendini çekip Leo yokmuşçasına kalabalığa biraz da tepeden, şöyle bir baktı. Kaşlarında düşünceli bir çizgi olmuştu, yumuşak, belirsiz. Bakire yüzüyse tam anlamıyla babasının acıklı düş gücünün kartanesiydi.

Yvette ona dönerek gencecik bir sözde alçakgönüllülükle,

"Ama *sen* elbette dansedeceksin," dedi. "Bu dansı seninle yapacak birini dansa kaldır."

Leo öfkeyle kalkıp odanın öbür ucuna yürüdü.

Yvette şaşkınlığı içinde yumuşak ve uzak, kala-kaldı. Leo'nun onunla evlenmek istemesini ummak ha? Newfoundland köpeği yaşlı Rover'ın da ona evlenmelerini önermesini umabilirdi öyleyse! Dünya yüzündeki herhangi bir adamla nişanlanabilir miydi? Yok, Tanrı korusun, bundan daha gülünç bir şey düşünülemezdi!

O zaman yanıp sönen bir yan düşünceyle çingenenin varlığını kavradı. Bir an için öfke duydu. O! Her şeyin üstünde! O! Asla!

Gizli, dilsiz bir şaşkınlıkla yine kendi kendine,

"İyi ama neden?" diye sordu. "Neden mi? *Kesinlikle* olanaksız da ondan: Kesinlikle! Neden kesinlikle?"

Bu iş çetin cevizdi. Dirsekler açık, kalçalar dışa çıkık, beller zarifçe içe çekilmiş danseden genç adamlara baktı. Sorununu çözebilecek hiçbir ipucu vermiyorlardı. Yine de iyi dikilmiş ceketlerin kadınsı bir güvensizlikle üstünden sallandığı bellerle çıkık kalçaların zoraki inceliğinden özellikle hoşlanmıyordu.

Kendi kendine öfkeyle, bende görmedikleri, asla da göremeyecekleri bir şey var diye söylendi. Aynı anda da bunu yapmadıkları ve yapamayacakları için ferahlık duydu. Böylesi, yaşamı çok daha kolaylaştırıyordu.

Görülebilen biçimlerin ayırdında olanlardan biri olduğundan bir kez daha çingenenin siyah pantolonunun üstüne düşen koyu yeşil kazağıyla gözleri kadar tetikte, düzgün, çevik kalçalarını gördü. Çok düzgündü kalçaları. Dansedenlerin estetiğiyse çok tıkınılmış görünüyordu, kalçalar etle tıkabasa doluydu. Onlarla aynı olan Leo da çok iyi bir dansçı olduğunu sanıyordu! Bir de düzgün bedenli biri!

Sonra çingenenin yüzünü, düz burnunu, biraz ince, hareketli dudaklarını ve tam isabetle onu, yaşamının kaynağı, keşfedilmemiş bir yerinden vurduğu kara gözlerinin dümdüz, anlamlı bakışlarını gördü.

Öfkeyle kendini toparladı. Adam ona böyle bakmaya nasıl cesaret edebilmişti? Dans pistindeki yavan züppelere dik dik bakmayı sürdürdü. Adam yerine bile koymuyordu onları. O salkımsaçak çingene kadınlarının çingene olmayan erkekleri, onların sokağın bir ucundan öbürüne o köpeksi yürüyüşlerini küçümsedikleri gibi, kendini bu kalabalığı küçümserken buldu. Onların arasında Yvette'e ulaşabilecek in-

celikli, yalnız, ustalıkla kendini kabul ettirebilecek o meydan okuma neredeydi?

Bir ev köpeğine eş olmak istemiyordu.

Orada oturmuş düşünürken duyarlı burnu kalkmış, yumuşak kahverengi saçları, o tatlı, çiçek gibi yüzünün çevresini yumuşak bir kılıf gibi sarmalamıştı. Öylesine el değmemiş görünüyordu ki. Öte yanda da ev köpeği adamların utangaçlaşmasına neden olan uzun boylu genç bir bakire *cadıyı* anımsatan birşeyler vardı onda. Daha neye uğradığınızı anlamadan değişim geçirip tekinsiz bir şeye dönüşebilirmiş gibiydi.

Bu da, tüm flörtlere karşın yalnız kalmasına neden oluyordu. Belki de flörtler onu yalnızca daha yalnızlaştırıyordu.

Ev köpekleri arasında bir tür küçük mastı olan Leo, dansını bitirince tazelenmiş 'yaşasın!' cesaretiyle geri döndü.

Yvette'in yanına oturdu,

"Hiç olmazsa biraz düşündün değil mi?" diye sordu. Rahat, iyi beslenmiş, kararlı bir genç adamdı. Pantolonunu biçimli ama pek de gelişmemiş bacaklarında, dizlerinin üstünden şöyle bir çekip iskemleye oturmak için güvenle dizlerini kırmasının neden onu bu kadar anlamsızca sinirlendirdiğini Yvette bilmiyordu.

"Ben mi?" dedi uzaklardan, "hangi konuda?"

"Hangi konuda olduğunu biliyorsun. Kararını verdin mi?"

Yvette masum bir tavırla,

"Ne için kararımı verdim mi?"

Bilinç üstünde gerçekten unutmuştu.

Leo yine pantolonunu düzene koyarak,

"Aa," dedi, "seninle benim nişanlanmamız, biliyorsun işte canım."

O da en az Yvette kadar rastgele konuşuyordu.

Yvette, tatlı, cana yakın bir tavırla,

"Aa, bu *kesinlikle* olamaz," dedi. Öbür soruların arasında öylesine sorulmuşçasına yanıtlamıştı. "Böyle bir şeyi düşünmedim bile! Bu tür saçmalıklardan sözetme! Böyle bir şey *kesinlikle* olanaksız." Çocuk gibi yineleyip duruyordu.

Leo, Yvette'in sakin, soğuk savına garip bir gülümsemeyle karşılık vererek,

"Ne tür saçmalıklar?" dedi. "Öyleyse ne tür bir şeyin olabilirliği *var*? Evde kalmış yaşlı bir kız olarak ölmek istemiyorsun değil mi?"

"Vızgelir, dedi Yvette, yokmuş gibi.

"Bence öyle değil."

Yvette dönüp şaşkınlıkla ona baktı.

"Neden? Evde kalmış yaşlı bir kız olmamdan sana ne?"

"Dünyadaki her şey." Leo ona anlamı yeterince açık değilse iyice açıklamış olmak için yürekli, anlamlı bir gülümsemeyle baktı.

Ne var ki Leo'nun cüretli, açık gülümseyişi, derin, gizli bir noktaya sızıp Yvette'i oradan vuracağı yerde yalnızca tenis topu gibi bedeninin dışına çarpıp beklenmedik tatsız bir tepkiye neden oldu.

Civelek bir tavırla inadına,

"Böyle bir şeyin son derece aptalca olduğunu düşünüyorum," dedi. "Hem sen aslında – " tam zamanında kendini topladı " – yarım düzine kızla nişanlısın. Söylediğinle gururum okşanmadı. Kimsenin bil-

mesini asla istemem! Nefret ederim! Bundan tek kelime sözetmeyeceğim, umarım sen de etmeyecek kadar akıllısındır. Hah, işte Ella!"

Başını öte yana çevirdi ve uzun saplı yumuşacık bir çiçek gibi süzülerek zavallı Ella Framley'in yanına gitti.

Leo beyaz eldivenlerini birbirine vurdu.

"Sinsi küçük cadı!" dedi kendi kendine, ama mastı tipi bir yaratık olduğundan yüzüne tırmık atan kedi yavrularından hoşlanırdı. Onu bir yana ayırıp hedef aldı.

VI

Bir sonraki hafta da yine bardaktan boşanırcasına yağmur yağdı. Bu da Yvette'i şaşılası biçimde çileden çıkarttı. Havanın güzel olacağını tasarlamıştı. Özellikle hafta sonuna doğru güzel olmasını çok istiyordu. Neden olduğunu da kendine sormamıştı.

Perşembe, haftanın yarı-tatili müthiş bir don ve güneşle geldi. Leo arabasıyla geldi, her zamanki ekip de içindeydi. Yvette uyumsuz, anlaşılmaz bir biçimde gitmeye yanaşmadı.

"Hayır, sağolun, canım istemiyor," dedi.

İnadım inat olmaktan hoşlanıyordu.

Sonra başını alıp donmuş tepelerin oraya, Kara Kayalar'a doğru yürüyüşe çıktı.

Ertesi gün de güneşli ve ayazdı. Şubattı ama kuzeyde toprak, güneşte çözülmüyordu. Yvette herke-

se, bisikletiyle gezmeye gittiğini, akşamüstüne kadar da dönmeyebileceği için yemeğini yanına aldığını söyledi.

Hiç acele etmeden yola koyuldu. Dona karşın güneşte ilkbaharı anımsatan birşeyler vardı. Çimenlikte geyikler, uzakta, güneşin altında durmuş ısınıyorlardı. Beyaz benekli bir karaca, hareketsiz kır görüntüsünün bir başından öbür başına usulca yürüdü.

Pedalları çevire Yvette, ellerini sıcak tutmakta güçlük çektiğini gördü, oysa bedeni oldukça sıcaktı. Uzun tepeye yürüyerek tırmanmak zorunda kaldığında biraz ısındı elleri, rüzgâr yoktu orada.

Tepenin üstü çok çıplak ve boştu, başka bir dünya gibiydi. Bir kat daha yükseğe tırmandı. Yavaş yavaş pedal çevirmeye başladı, taş korkulukların sonsuz karmaşasında yanlış yola sapmış olmaktan korkuyordu. Çimenlik boyunca ilerlerken doğru yolda olduğunu anladı ve uzaklardan hafif madeni tınısı olan bir vurma sesi duydu.

Çingene, arkası arabanın miline dönük, toprağın üstüne oturmuş, bakır bir çanak dövüyordu. Güneşteydi, başı açıktı, ama sırtında yine yeşil kazağı vardı. Üç küçük çocuk sessizce dolaşıyor, atın barakasında oynuyordu: atla araba görünürde yoktu. Yaşlı bir kadın, eğilmiş, başına sarılı bir mendille, dallarla yakılmış bir ateşin üstünde yemek pişiriyordu. Duyulan tek ses, küçük çekicin ağır bakırın üstünde hızlı, çınlayan tap-tap-tap'larıydı.

Yvette bisikletten inerken adam çabucak başını kaldırıp baktı, dövmeyi bırakmış ama yerinden kımıldamamıştı. Yüzünde güzel, açıkça görülebilen bir za-

fer gülümseyişi vardı. Yaşlı kadın kirli gri saçlarının altından keskin gözlerle çevresine bakındı. Adam ona yarım yamalak duyulabilen bir şey söyledi, kadın da yine ateşe döndü. Adam başını kaldırıp Yvette'e baktı.

Yvette terbiyelice,

"Hepiniz nasılsınız?" diye sordu.

"Eh, fena değil. Biraz oturmaz mısınız?" Oturduğu yerde dönüp karavanın* altından Yvette için bir tabure çekti. Sonra kız, bisikletini taş ocağının yanına çekerken adam, o kuş gibi hafif hızlı vuruşuyla yine dövmeye başladı.

Yvette ellerini ısıtmak için ateşe doğru gitti.

Soğuktan yer yer kızarmış uzun, narin ellerini közlere doğru açarken yaşlı çingeneye, çocuk gibi,

"Yemek pişiriyor mu?" diye sordu.

"Yemek, evet!" dedi yaşlı kadın, "onunla çocuklara!"

Uzun çatalla durmuş, kara perçemlerinin altından ona bakan üç tane kara gözlü çocuğu gösterdi. Tertemizdiler. Temiz olmayan yalnız yaşlı kadındı. Taş ocağını da tertemiz tutuyorlardı.

Yvette, suskun, çömelmiş, ellerini ısıtıyordu. Adam arada durup sessiz aralıklar vererek hızla dövmeyi sürdürüyordu. Yaşlı cadı, yavaşça en eskisi olan üçüncü karavanın merdivenini çıktı. Çocuklar küçük, yabani hayvanlar gibi sessiz, hareketli, yeniden oyuna daldılar.

Yvette, ateşten doğrulup adama dönerek,

"Sizin çocuklarınız mı?" diye sordu.

---

* *Karavan:* Seyyar ev.

Adam gözlerinin içine bakıp onayladı.

"Peki ama karınız nerede?"

"Sepeti alıp gitti. Hepsi gittiler, araba da, hepsi, satılacak şeyler de. Ben satmaya çıkmıyorum. Yapıyorum ama satmaya gitmiyorum. Pek sık değil. Pek sık gitmem."

"Bakır ve pirinç eşyaların hepsini siz mi yapıyorsunuz?"

Adam başını salladı ve yeniden tabureyi ona uzattı, Yvette oturdu.

"Cumaları burada bulunduğunuzu söylemiştiniz. Havayı güzel bulunca ben de buralara geldim."

"Çok güzel bir gün, dedi çingene. Yvette'in hâlâ soğuktan biraz rengi uçmuş yanağına, kızarmış kulağına düşmüş yumuşak saçlarına, dizlerindeki uzun, kızarıklığı tam geçmemiş ellerine bakıyordu.

"Üşümüyor musunuz, bisikletteyken?"

"Ellerim!" dedi Yvette. Sinirle sıkı sıkıya kavramıştı ellerini.

"Eldiven giymediniz mi?"

"Giydim ama pek iyi değildi.

"Soğuk aralarından giriyordu, dedi adam.

"Evet."

Yaşlı kadın, elinde emaye tabaklarla garip, çirkin ve kaba, yavaşça karavanın merdiveninden indi.

"Yemek pişti ha?" diye seslendi adam, yumuşak bir sesle.

Yaşlı kadın tabakları ateşin yanına dizerken birşeyler mırıldandı. Ateşin közlerinin üstünde uzun, yatay demirden bir çubuğa iki kap asılıydı. Küçük demirden bir sacayağının üstünde ufak bir kap kaynıyordu. Güneşte ısıyla buhar birlikte dalgalanıyordu.

Adam aletleriyle kabı bırakıp topraktan kalktı.

"Bizimle birşeyler yer misiniz?" diye sordu. Yvette'e hiç bakmıyordu.

"Aa, ben yemeğimi getirdim.

"Güveçte türlü yer misiniz?" Yine usulca, gizlice yaşlı kadına birşeyler söyledi, o da demir kabı çubuğun ucuna doğru kaydırırken mırıldanarak onu yanıtladı.

"İçinde fasulyeyle koyun eti var."

"Ah, gerçekten çok teşekkür ederim!" dedi Yvette. Sonra ansızın cesaretlenerek, ekledi. "Şey, evet, çok az lütfen.

Bisikletinin arkasından yemeğini almaya gitti. Adam da karavanın merdiveninden çıktı. Bir dakika sonra ellerini bir havluya silerek göründü.

"Gelip ellerinizi yıkamak ister misiniz?"

"Hayır, sanmıyorum. Ellerim temiz."

Adam ellerini yıkadığı kirli suyu savurup döktü ve derin bir pirinç kapla küçük bir havuzcuğa damlayan kaynaktan temiz su almaya yolun aşağısına yürüdü, doldurmak için bir de küçük kap almıştı.

Döndüğünde büyük kapla küçüğünü ateşin yanına yerleştirip oturmak için kendine bir kütük hazırladı. Çocuklar, birbirlerine sokulup, ateşin yanına, yere oturmuşlar, fasulyelerle et parçalarını yarı kaşıkla yarı parmaklarıyla yiyorlardı. Kütüğün üstündeki adam sessizce kendini yemeğe vermişti. Kadın sacayağın üstündeki kara kapta kahve yaptı ve maşrapaları almak için topallayarak merdivenden çıktı. Kampta sessizlik vardı. Yvette şapkasını çıkarmış, saçlarını güneşte sallayarak taburesinde oturuyordu.

"Kaççocuğunuzvar?"diyesordu,durupdururken.

Adam başını kaldırıp onun gözlerinin içine bakarak, yavaşça,

"Diyelim ki beş, dedi.

Yine Yvette'in yüreğinin kuşu düşüp öldü. Bir düşte gibi dalgın, adamdan kahve maşrapasını aldı. Yalnız, elinde emaye maşrapayla hiç sesini çıkarmadan kahvesini içerek kütüğün üstünde gölge gibi oturan adamın suskun varlığının farkındaydı. İradesi kollarıyla bacaklarını terketmiş, adam onun üstünde güç kazanmıştı. Gölgesi kızın üstündeydi.

Adamsa kahvesini üflerken tek bir şeyin, kızın bakireliğinin gizemli meyvesinin ve bedeninin olağanüstü tatlılığının farkındaydı.

Sonunda maşrapasını ateşin yanına, yere bıraktı ve dönüp kıza baktı. Sıcak maşrapadan kahveyi yudumlamaya çalışırken saçları yüzüne dökülmüştü. Yüzünde sapının üstünde hafifçe eğilmiş, sallanan, tam açmış bir çiçeğin yumuşacık, uykulu görünümü vardı. Kısacık çiçek açma döneminin uyanan uykusuna uçarken üç beyaz kanadını açmış bir kartanesi; zamansız, gizemli bir çiçek gibi tümüyle açılmıştı. İyice açılmış bekâretinin uyanan uykusunu güneş ışığında büyülenmiş kartanesi gibi üstünde hissediyordu.

Çingene onun orada olduğunun tüm varlığıyla farkındaydı, bir gölgenin özü, bekleyişi ve hep yerinde kalışı gibi onu bekliyordu.

Sonunda sesi, büyüyü bozmaksızın,

"Şimdi benim karavanıma gidip ellerinizi yıkamak ister misiniz?" dedi.

O anki el değmemiş bakireliğinin, uykudan uyanan çocuksu gözleri *görmeksizin* adamınkilerin içine

baktı. Yalnızca onun dışarı akan, gelip bacaklarını yıkayan ve onu tümüyle iradesiz bırakan o karanlık, garip 'şey'inin farkındaydı. *Onun*, karanlık, tümüyle kendisine egemen bir güç olarak bilincindeydi.

"Yıkasam iyi olacak," dedi.

Adam usulca yerinden kalktı, sonra alçak sesle bir emir vermek için yaşlı kadına döndü. Sonra yine Yvette'e bakıp, kendinin ve davranışlarının sorumluluğundan onu tümüyle uzaklaştırmak için olanca gücünü kullandı.

"Gel!"

Yvette, sade bir tavırla, önünde yürüyen adamın bedeninin suskun, gizli, çok güçlü hareketlerini izleyerek gitti. Yvette için bunun hiç bir bedeli yoktu. Adamın iradesine girmişti. O rahatsız edici sesi duyduğunda adam basamakların en üstünde, o da en altındaydı. Merdivenin dibinde hiç kımıldamadan durdu. Bir otomobil geliyordu. Adam merdivenin en üst basamağında, şaşkın, çevresine bakındı. Hızla çoğalan gürültüyle birlikte yaşlı kadın sertçe bir şey bağırdı, bir araba hızla yaklaşıyordu. Oradan geçen bir arabaydı.

Sonra bir kadının bağırdığını ve arabanın fren yaptığını duydular. Taş ocağının hemen yanında durdu.

Çingene, karavanının kapısını kapatıp merdivenden indi.

"Şapkanızı giymelisiniz," dedi kıza.

Yvette, uysal, ateşin yanındaki tabureye gidip şapkasını aldı. Adamsa anlaşılmaz bir tavırla karavanının tekerleğinin hemen yanıbaşına oturup gereçlerini topladı. Şimdi küçük bir makineli tüfek gibi hızlı,

çirkin bir ses çıkaran çekicinin hızlı tap-tap-tap'ı tam kadının seslenişiyle aynı anda duyuldu.

"Kamp ateşinizde ellerimizi ısıtabilir miyiz?"

Parlak ama hantal bir samur kürk giymiş bir kadın yaklaştı. Onu, önce kürk eldivenlerini, sonra da bir piposunu çıkaran kocaman mavi paltolu bir adam izledi.

Sürüyle küçük ölü hayvanın kürküne bürünmüş kadın, herkese geniş, yarı küçümseyen yarı şaşkın bir gülümsemeyle baktı.

"Ateş çok çekici görünüyor," dedi.

Kimse tek söz söylemedi.

Mantosunun içinde soğuktan hafifçe titreyerek ateşe yaklaştı. Açık bir arabayla geçiyorlardı.

Oldukça iri burunlu çok ufak tefek bir kadındı; bir Yahudi kadını olabilirdi. Bir çocuk kadar ufacıktı, samur kürkün içinde, olduğundan daha da hantal görünüyor, şımarık bir Yahudi kadının iri, biraz gücenik kahverengi gözleri pahalı görünüşünden dışarı garip bakışlarla bakıyordu.

Alçacık ateşin üstüne eğilerek, elmaslarla zümrütlerin parıldadığı küçük ellerini ateşe uzattı.

"Uh!" diye titredi, "elbette açık arabayla çıkmamalıydık, ama kocam üşüdüğümü söylememe bile izin vermez. Dönüp hâlâ – büyük bir olasılıkla zengin – orta tabakadan bir Yahudi kadının dikkatli cin fikirliliğini taşıyan büyük, çocuksu, sitem dolu gözleriyle adama baktı.

Yahudilere özgü o anlaşılmaz biçimde iriyarı sarışın adama görür görmez vurulmuştu. Adam da ona ne düşündüğü anlaşılmayan, kirpiksiz duygusu veren gözleriyle baktı ve küçük bir gülümseme, düz-

gün, şaşılacak derecede çıplak yanaklarını buruşturdu. Gülümsemesinin hiçbir anlamı yoktu.

İnsanın hemen kış sporları, kayak ya da buz pateniyle bağ kurduğu bir adamdı. Yaşamdan kopuk, atletik görünümüyle, uzun, güçlü, kızarmış parmağını tütüne bastırarak ağır ağır piposunu doldurdu.

Yahudi kadın karşılık alıp alamayacağını anlamak için adama baktı. O garip, boş gülümseyişten başka bir şey yoktu. Kadın yine ateşe döndü, kaşlarını çatarak küçük, beyaz, ateşe uzanmış ellerine baktı.

Adam kalın çizgili paltosundan sıyrılıp, şık, üstüne iyi oturan sarı, gri, siyah renkli örgü kazağı ve iyi kesimli, biraz bol pantolonuyla ortaya çıktı. Evet, ikisi de pahalıydılar! Adamın kusursuz bir bedeni, atletik, geniş bir göğsü vardı. Deneyimli bir kampçı gibi sessiz sedasız ateşi beslemeye başladı; seferberlikteki bir asker gibiydi.

Bakır döven çingeneye şöyle bir baktıktan sonra Yvette'e,

"Ateşi canlandırmak için biraz çam kozalağı atmamızın bir sakıncası olur mu dersiniz?" diye sordu.

"Hoşlarına gider sanırım, dedi Yvette. Çingenenin büyüsü giderek onu terkettiğinden, şaşkındı, kendini, ne yapacağını bilemez durumda, boşlukta hissediyordu.

Adam arabaya gidip küçük bir torba kozalakla döndü ve elini daldırıp bir avuç çıkardı.

Çingeneye,

"Ateşi canlandırabilir miyiz?" diye sordu.

"Ha?"

"Biraz kozalakla ateşi canlandırabilir miyiz?"

"Keyfinize bakın," dedi çingene.

Adam kozalakları yavaşça, dikkatle korların üstüne yerleştirmeye başladı. Çok geçmeden birer birer alev alıp tatlı bir kokuyla ateş gülleri gibi yanmaya başladılar.

Küçük Yahudi kadın, başını kaldırıp erkeğine bakarak,

"Ah, ne güzel, ne güzel!" diye bağırdı. Adam da ona buza vuran güneş gibi oldukça yumuşak baktı.

Küçük Yahudi kadın, dövülen bakırın gürültüsünün öte yanına, Yvette'e bağırdı.

"Ateş sevmez misiniz? Ah ben bayılırım!"

Dövme işi onu rahatsız ediyordu. Adamdan durmasını isteyecekmiş gibi, düzgün, ince kaşlarında hafif bir çatılışla çevresine bakındı. Yvette de bakındı. Çingene, bacaklarını ayırmış, başı önünde, çekiçli eliyse havada bakır kabına eğilmişti. Şimdiden Yvette'ten çok uzaklarda görünüyordu.

Küçük Yahudi kadına eşlik eden adam, çingenenin yanına yaklaştı, hiç sesini çıkarmadan durup, piposunu ağzında tutarak ona bakmaya başladı. İki erkek, birbirlerini koklayan garip iki erkek köpeğe benziyorlardı.

Küçük Yahudi kadın, muzip, sitemli bir bakışla Yvette'e bakarak,

"Balayımızdayız," dedi. Kendini savunurcasına oldukça tiz bir sesle konuşmuştu. Sesi öten bir kuşun ya da bir karganınki gibi çıkıyordu.

"Öyle mi?" dedi Yvette.

"Evet! Evlenmeden önce! Simon Fawcett diye birini duydunuz mu?" – Kuzeyin tanınmış, hali vakti yerinde mühendislerinden birinin adıydı bu.

"Ben de Bayan Fawcett'im ve Bay Fawcett beni boşuyor!" Yvette'e kendini savunurcasına garip, dalgın bir bakışla baktı.

"Öyle mi?" dedi Yvette.

Şimdi küçük Yahudi kadının iri, çocuksu, kahverengi gözlerindeki o gücenik ve savunurcasına bakışın anlamını kavramıştı. Dürüst, küçük bir şeydi ama, dürüstlüğü belki de *fazla* mantıklıydı. Ola ki bu da, ünlü Simon Fawcett'in dillere düşmüş vicdansızlığını biraz olsun açıklıyordu.

"Evet! Boşanır boşanmaz Binbaşı Eastwood'la evleneceğim."

Şimdi tüm kartları masanın üstündeydi. Kimseyi aldatmayacaktı.

Arkasında iki erkek kısa cümlelerle konuşuyorlardı. Küçük kadın çevresine bakındı ve iri kahverengi gözleri çingenenin üstünde durdu.

Çingene biraz utangaç, başını kaldırmış, ağzında pipoyla karşısında duran iri yapılı, ışıltılı kazaklı adama; o da aşağı ona bakıyordu, erkek erkeğeydiler

"Arras'ın arkasında atlarla, dedi çingene, alçak sesle. Savaştan sözediyorlardı. Çingene, Binbaşının kendi düzenindeki topçu beygirleriyle işe girişmişti.

"Ein schoner Mensch!" dedi küçük Yahudi kadın. "Yakışıklı bir adam ha?"

Onun için de çingene sıradan adamlardan biri, bir erdi.

"Oldukça yakışıklı, dedi Yvette.

Küçük Yahudi kadın şaşırmış bir tonda,

"Bisiklete mi biniyorsunuz?" diye sordu.

"Evet! Papplewick'e gidiyorum. Babam Papple-

wick papazıdır. Bay Saywell!"

"Aa," dedi kadın, "biliyorum! Çok akıllı bir yazardır. Çok akıllı! Onu okudum.

Çam kozalaklarının tümü de yanmıştı, artık ateş ufalanmış, darmadağın, kocaman bir ateş gülleri yığınıydı. Gök, öğleden sonra için bulutlanmaya hazırlanıyordu. Akşamüstüne doğru kar yağabilirdi.

Binbaşı dönüp kendini paltosunun içine attı.

"Yüzünü anımsıyor gibiyim!" dedi. "Seyislerimizden biri, Arman ve atlar..."

Küçük Yahudi kadın, Yvette'e,

"Bakın!" diye bağırdı, "isterseniz sizi arabayla Normanton'a bırakabiliriz. Biz Scoresby'da oturuyoruz. Bisikleti de arkaya bağlarız.

"Olur, gelirim.

Sarışın adam bisikleti götürürken, kadın, gözetleyen çocuklara.

"Gelin! Buraya gelin!" diye bağırıyordu. Para cüzdanını çıkarıp içinden bir şilin aldı.

"Gelin Alın!" bağırdı, "Gelin alın!"

Çingene işini bırakıp karavanına girmişti.

Yaşlı kadın bulunduğu yerden boğuk bir sesle çocukları çağırdı. Daha büyük olan ikisi çekinerek yaklaştı. Kadın da çantasından çıkardığı bir şilin, bir de florin, iki gümüş parayı verdi. Yine görünmeyen bir yerlerden yaşlı kadının kaba sesi duyuldu.

Çingene karavanından çıkıp ateşe doğru yürüdü.

Küçük Yahudi kadın çingenenin yüzünü soyunun orta sınıfına özgü cüretliliğiyle araştırarak,

"Siz de savaşta Binbaşı Eastwood'un alayında mıydınız?"

"Evet hanımefendi!"

"Düşünün, şu anda ikiniz de buradasınız!" Sonra başını kaldırıp gökyüzüne baktı, "Kar yağacak."

Adam da göğe bakarak,

"Daha sonra," dedi.

Adam da çok uzaklarda gibiydi. Yerine oturmuş toplumla yaptığı kendine özgü savaşıyla soyu çok eskilere dayanıyordu ve hiçbir kazanma kavramı yoktu. Yalnız arada bir sayı yapıyordu.

Ne var ki savaştan bu yana arada bir kazanma olasılığı olan sayı yapma şansı bile enikonu azalmıştı. Boyuneğmek sözkonusu değildi. Çingenenin gözlerinde hâlâ o yürekli bakış vardı, ama daha sertleşmiş, uzaklara dikilmişti, o küstah içtenliği de yitmişti. Ne de olsa savaştan geçmişti.

Yvette'e baktı.

"Arabayla mı dönüyorsunuz?"

Yvette biraz da yapay bir incelikle,

"Evet," dedi. "Havanın ne yapacağı belli değil."

Adam,

"Belirsiz hava, diyerek göğe baktı.

Adamın duygularının ne olduğu konusunda en küçük fikri yoktu. Aslında pek de ilgilenmiyordu. Şimdi onu, tüm servetini ünlü mühendisten geri çekip, kendinden olsa olsa beş altı yaş genç olan beş parasız, genç, sporcu Binbaşı Eastwood'a veren iki çocuk annesi küçük Yahudi kadın büyülüyordu. Oldukça ilgi çekici bir durumdu!

Sarışın adam döndü.

Kadın sızlanan bir sesle,

"Bir sigara Charles!" diye bağırdı.

Adam, ağır, sporculara özgü bir hareketle taba-

kasını çıkardı. Adamdaki duyarlı bir şey, insanlardan acı çekmişçesine ağır, dikkatli yapmıştı onu. Karısına, sonra da Yvette'e bir sigara verdi, ardından da doğal bir tavırla tabakayı çingeneye tuttu. Çingene bir tane aldı.

"Teşekkür ederim efendim!"

Çabucak ateşin başına gidip eğilerek kırmızı korlardan sigarasını yaktı. İki kadın ona baktılar.

Yahudi kadın, eski orta sınıf farmasonluğuyla,

"Eh, hoşçakalın!" diye bağırdı. "Sıcak ateş için teşekkür ederiz."

"Ateş herkesindir," dedi çingene.

İki küçük çocuk emekleyerek ona doğru geldiler.

"Hoşçakalın, dedi Yvette. "Umarım buraya kar yağmaz."

"Biz, kara aldırmayız," dedi çingene.

"Sahi mi? Ben aldırırsınız sanıyordum.

"Hayır!"

Yvette görkemli bir tavırla eşarbını omzuna atıp, kendi küçük ayakları üstünde yürüyora benzeyen küçük Yahudi kadının kürk mantosunu izledi.

VII

Yvette Eastwood'lardan – onlara böyle diyordu – oldukça etkilenmişti. Küçük Yahudi kadının kararname için artık yalnızca üç ay beklemesi gerekiyordu. Yüreklilikle, tepelerden pek de uzakta olmayan Scoresby kırlarına yakın bir yerde küçük bir yazlık ev kiralamıştı. Şimdi ölü kış mevsimi olduğundan

Binbaşıyla tümüyle başbaşa hizmetçisiz yaşayabilirlerdi. Binbaşı ordudan istifa etmişti artık kendine Bay Eastwood diyordu. Zaten herkes için Bay ve Bayan Eastwood'dular.

Küçük Yahudi kadın otuz altı yaşında, iki çocuğuysa on yaşından büyüktür. Kocası, Eastwood'la evlenir evlenmez çocukların vesayetini kadının almasını kabul etmişti.

İşte bu garip çift, ufarak, düzgün yapılı, kocaman, sitem dolu, gücenik gözleri ve dikkatle yaptırılmış kıvırcık, kara saç yumağıyla kendine göre şık, küçük bir yaratık olan Yahudi kadınla; iri, soluk gözlü, güçlü ve kış gibi soğuk, fırtınalı, hiç kuşkusuz eski, tekinsiz Danimarkalı soyun birinden artakalmış genç adam, tepelerle kırların yanıbaşındaki küçük, modern evlerinde birlikte yaşıyorlar, kendi ev işlerini kendileri yapıyorlardı.

Garip bir evdi. Möbleli kiralanmıştı ama kadın en sevdiği eşyalarını getirmişti. Rokokoyu yeğleyen yadırgatıcı bir beğenisi vardı. Sedef kaplumbağa kabuğu, fildişi ve ne olduğunu Tanrı bilir nesnelerle kakmalı garip oymalı dolaplar; İtalyan stili, deniz yeşili brokar kaplı, garip, yüksek, aşırı parlak, gözalıcı iskemleler; rüzgârda uçuşan renkgârenk oyma süsleriyle pembe yüzlü şaşırtıcı azizler; raflar dolusu garip, eski Saxe ve Capo di Monte heykelcikleri ve ondokuzuncu yüzyıl başlarına ya da onsekizinci yüzyıl sonlarına ait cama yapılmış garip bir resimler dizesi...

Yvette'i bu kalabalık, olağandışı çevreye aldı; Yvette daha sonra buraya bir gizli ziyaret daha yapacaktı. Evin her yanı köşeler kadar birbirine bağlı so-

balar sistemi ile ısıtılmıştı. Ayrıca küçük Yahudi kadının kusursuz bir giysi, önünde önlükle jambon dilimlerini tabağa dizerken ve en büyük kar kuşunun beyaz kazak, gri pantolonla ekmek keser, hardal karar, kahve hazırlar ve başka işler yaparken gösteren küçük rokoko stili heykelcikleri vardı. Soğuk etle havyarın arkasından yenen çömleğe basılmış tavşan etini bile gösteriyordu.

Gelinin çeyizi olan gümüşlerle Çin porselenleri gerçekten değerliydi. Binbaşı birasını gümüş bir kupadan içti, Yvette'le küçük Yahudi kadın zarif bardaklarda şampanya içtiler, derken Binbaşı kahve getirdi. Dereden tepeden konuştular. Küçük kadın, eski kocasının yaptığı haksızlığa yakıcı bir öfke duyuyordu.

Aşırı dürüsttü, öyle ki sonunda boşanmış bir kadın olmuştu. Binbaşı da, o garip kış kuşu, üstelik kendine göre güçlü ve yakışıklı ama gözlerinin çevresinde kirpiksizmiş duygusu veren solukluğuyla kuş gibi, yaşama karşı bu ahlâk bozukluğu yüzünden bir haksızlık öfkesi taşıyordu. O güçlü, sporcu göğsü garip, karlı bir öfke saklıyordu. Küçük Yahudi kadına duyduğu şefkat de, doğruluğa yapılmış bir saldırıya duyduğu öfkeye dayanıyor, kuzeyin soyut ahlâk duygusu garip bir rüzgâr gibi onun içinde kapanmışlığa iterek esiyordu.

Öğlen sonrası ilerledikçe, mutfağa gittiler. Binbaşı kollarını sıvadı, güçlü, sporcu, beyaz kollarını göstererek dikkatli ve becerikli, bulaşıkları yıkadı, kadın da kuruladı. Kaslarını bir hiç için geliştirmemişti. Sonra küçük evin günde bir kaç dakikalık bakımın yeterli olduğu sobalarını dolaştı. Bundan sonra da küçük,

kapalı arabayı çıkarıp yağmurda Yvette'i eve götürdü ve çitlerin arasında kalmış, topraklı basamakların eve indiği küçük bir aralıktaki arka bahçe kapısına yanaştı.

Yvette bu çifte gerçekten şaşmıştı.

"Gerçekten Lucille," dedi, "en olağanüstü insanlarla karşılaştım!" Ayrıntılı bir de tanımlamalarını yaptı.

"Bence oldukça hoş insanlar gibi görünüyorlar!" dedi Lucille. "Binbaşının ev işi yapması ve hali tavrıyla müthiş bir 'Bond Caddeli'* olması hoşuma gitti. *Evlendiklerinde* tanışmak eğlenceli olur diye düşünüyorum.

Yvette dalgın,

"Evet," dedi, "Evet! Evet olabilir."

Minik Yahudi kadınla soluk gözlü sporcu genç askerin arasındaki bağın o müthiş garipliği Yvette'e yine son saatlerde bilincinden tümüyle yitmiş olan ve şimdi ansızın acı veren bir zorlayışıyla dönen çingenesini düşündürdü.

Lucille'e,

"İnsanları biraraya getiren nedir?" diye sordu. "Eastwood'lar gibi insanları örneğin... Neden babamla annem o kadar aykırıydılar? – bana geleceğimi söyleyen o kocaman bir at gibi olan çingene kadın ve o güzel bedenli çingene adam? Nedir bu?"

"Bence cinsellik," dedi Lucille, "o da her neyse işte.

"Evet, nedir o? Aslında olağan şehvet gibi *sıradan* bir şey değil, biliyor musun Lucille. Gerçekten

* Londra'nın Bond Caddesinde şık, zengin kişiler oturur ama halk arasında zaman zaman Bond Caddesi züppeleri diye de anıldıkları olur.

değil. "Hayır, olduğunu sanmıyorum," dedi Lucille. "Zaten olmaması gerekir."

"Çünkü baksana, bildiğimiz *sıradan* insanlar bir kızın kendini *âdi* hissetmesine neden oluyor, kimse de onları pek umursamıyor. Onlarla kendi arasında bir bağ hissetmiyor. Yine de cinsel çekiciliği olan insanlar olarak kabul ediliyorlar."

"Bana kalırsa," dedi Lucille, "bir ucuz cinsellik var, bir de ucuz olmayan öbürü. Korkunç derecede karmaşık gerçekten! Ben, sıradan insanlardan *tiksiniyorum.* Sıradan olmayan insanlara karşı da - cinsel sözcüğüne tiksintisini gösteren bir vurguyla - *cinsel* bir dürtü duymuyorum. Belki de ben cinsellik denen şeyden yoksunum."

"Tam öyle işte! Belki ikimiz de yoksunuz. Belki de erkeklerle aramızda bağ kuracak olan cinsellikten gerçekten *yoksunuz*!"

"Kulağa ne kötü geliyor," dedi Lucille, "*erkeklerle aramızda bağ kuracak olan*!" Ansızın bağırıvermişti. "Sen, erkeklere bu tür bir bağla bağlanmaktan nefret etmez misin? Ah, cinselliğin olmak zorunda *olması* ne yazık! Bu tür bir şey olmaksızın kadınlarla erkekler olsaydık çok daha iyi olurdu!"

Yvette düşündü. Arkada, çok uzaklarda Yvette, 'hayvanın ne yapacağı belli değil' dediğinde çingenenin dönüp ona bakışı vardı. Tam çingeneyi yadsırken horoz öttüğünde kendisini yalancı çoban gibi hissetmişti. Daha doğrusu çingeneyi yadsımamıştı, onun gösterideki rolünü pek umursamıyordu. Yadsıdığı, kendinin gizli rolüydü. O yanı, gizemli, açığa vurulmamış bir biçimde adama karşılık veriyordu. Ne garip, parlak kara horoz da onunla alay etmek için

ötmüştü.

Dalgın,

"A, evet," dedi, "evet! cinsellik son derece sıkıntı verici bir şey, biliyor musun Lucille. Yoksa, bir biçimde olması *gerekiyormuş* gibi geliyor. Olduğunda da – ya da *varsa* – başını kaldırıp küçük gören bir tavırla burnunu büktü – nefret ediyorsun."

"Aman, bilmiyorum!" diye bağırdı Lucille. "Adamın birine çılgın gibi âşık olmak *isterdim* sanıyorum."

Yvette yine burnunu kıvırarak,

"Öyle sanıyorsun, dedi, "ama olsaydı istemezdin."

"Nereden biliyorsun?" dedi Lucille.

"Aslına bakarsan bilmiyorum ama tahmin edebiliyorum. Evet! Tahmin edebiliyorum.

"Evet, doğru olabilir," dedi Lucille tiksintiyle. "İnsan bir gün aşkın biteceğini bildiğinde de iyice iğrençleşir."

"Evet," dedi Yvette, "bu bir sorun. Bir ezgi mırıldanmaya başladı.

"Neyse bırak şimdi, şimdilik ikimizi ilgilendiren bir sorun değil bu. İkimiz de gerçekten âşık değiliz, hiç de olmayacağa benzeriz, bu sorun da böylece halledilmiş oluyor."

Yvette bilgece,

"Pek emin değilim," dedi, "Pek emin değilim. Bir gün *sırılsıklam* âşık olacağıma inanıyorum.

Lucille acımasızca,

"Belki de hiç olmazsın, dedi. "Evde kalmış kızların hep düşündüğü budur."

Yvette kardeşine düşünen ama korkusuzluğu

açıkça belli gözlerle baktı.

"Öyle mi?" dedi. "Gerçekten öyle mi düşünüyorsun Lucille? Onlar için nasıl da son derece berbat bir şey, zavallılar! Artık *özen gösterecekleri* ne kalır?"

"Evet, ne kalır? Belki de gerçekten göstermiyorlardır.- Belki de herkes durmadan, *'zavallı yaşlı kız, bir adam yakalayamamış'* dediği için göstermiyorlardır."

"Bence öyle-" dedi Yvette, "Evde kalmış kızlar için insanların söyledikleri hayvanca şeylere boyun eğmeye başlıyorlar. Ne utanç verici!"

"Neyse biz eğleniyoruz, çevremizde üstümüze düşen bir sürü oğlan var," dedi Lucille.

"Evet. Evet ama ben onların hiçbiriyle evlenmem."

"Ben de, dedi Lucille, "ama neden evlenelim? En iyilerinden olan oğlanlarla harika eğlenirken neden evlilikle uğraşalım? Sen de biliyorsun ki Yvette, bize son derece dürüst ve *incelikli* davranıyorlar."

"Evet, öyleler!" dedi Yvette dalgın bir tavırla.

"Bence biriyle evlenmeyi düşünmenin zamanı,-" dedi Lucille, "artık *eğlenmediğini* düşünmeye başladığın zamandır. O zaman evlenir, otursun.

"Çok doğru," dedi Yvette ama o tatlı, yumuşacık cana yakınlığının altında Lucille'den bezginlik duyuyordu. Ansızın arkasını ona dönüvermek geldi içinden.

Ayrıca zavallı Lucille'in gözlerinin altındaki gölgelere ve o güzelim gözlerdeki istekliliğe bakmak yeterliydi. Ah, şöyle ince, iyi yürekli, onu koruyacak biri çıkıp da onunla evlenseydi! Dürüst Lucille de buna

izin verseydi!

Yvette papaza da Büyükanneye de Eastwood'lardan sözetmedi. İstemediği bir sürü konuşmayı başlatmaktan başka bir işe yaramayacaktı. Papaz kendi adına, özel olarak böyle bir şeye aldırmazdı ama o da o zehirli, çok başlı yılandan, insanların dilinden olabildiğince uzak durmanın gerekliliğini biliyordu.

Küçük Yahudi kadın,

"Ama babanız bilmiyorsa gelmenizi istemem," diye bağırdı.

Yvette,

"Sanırım ona söylemem gerekiyor. Aslında buna bir şey demeyeceğinden hiç kuşkum yok ama bilseydi karşı çıkmak zorunda kalabilirdi.

Genç asker keskin gözleriyle kuş gibi, duygusuz, garip bir biçimde eğlenircesine ona baktı. O da gizlice Yvette'e âşık oluyordu. Onu etkileyen Yvette'in o bakire tatlılığı, olaylardan dalgın kopukluğuyla, başıboşluğuydu.

Yvette olup bitenin farkındaydı ve kendisiyle övünüyordu. Eastwood düş gücünü körüklüyordu. Böylesine göz doldurun, genç, çok iyi bir sınıftan, çok huzurlu, otomobiliyle insanı şaşırtan, oldukça iyi bir şampiyon yüzücüyü sessiz sedasız, kendi halinde bulaşıkları yıkarken, piposunu içip işini dikkatle, ustalıkla yaparken görmek insanın merakını uyandırıyordu. Ya da aynı ilginç dikkatle bir otomobilin iç dünyasını araştırıyor, evin mutfağında kavanoza basılmak için tavşanı hazırlıyordu. Sonra da ayazda dışarı çıkıp arabasını canlı bir şeye, kendini yalamış bir kediye benzetene kadar temizliyordu. Ardından da alçak-

gönüllü ve hevesli, küçük Yahudi kadınla kısaca konuşmak için içeri giriyordu. Bunlardan hiç de sıkılıyora benzemiyordu. Kötü havalarda piposuyla pencerenin önünde saatler boyu suskun, kendi içine gömülü, düşünceli ama sporcu bedeni hareketsizliği içinde tetikte, oturuyordu.

Yvette onunla flört etmedi ama ondan *hoşlanıyordu*.

"İyi ama geleceğiniz ne olacak?" diye sordu adama.

Adam, kuş gözlerinde duygusuz bir gülümseme, piposunu ağzından çekip,

"Geleceğimde ne var?" diye sordu.

"Bir meslek! Her adam bir meslek edinmek zorunda değil midir? Hem de kocaman besili bir kaz gibi bir meslek?" O şaşırtıcı saflığıyla adamın gözlerinin içine baktı.

Adam soğuk, kararlı bir bakışla,

"Bugün iyiyim, yarın da iyi olacağım. dedi. "Neden bugünüm yarına sürmesin?"

Araştıran bakışını hiç bozmadan kıza baktı.

"Doğru, dedi Yvette, "ben meslek denen şeyden, yaşamın o yanından nefret ederim. Bir yandan küçük Yahudi kadının parasını düşünüyordu.

Adam bunu yanıtlamadı. Rahatça ruhu saran yumuşacık, kar gibi bir öfkesi vardı.

Yvette'le aklı başında bir konuşma tutturdular. Küçük Yahudi kadın biraz ölgün görünüyordu. Şaşılacak kadar çocuksu ve adama tavırda sahiplenici değildi. Yvette'e de sinsi davranmıyordu. Yalnızca biraz durgun ve sessizdi.

Yvette ansızın bir dürtüyle kendini temize çıkar-

ma gereğini duydu.

"Bence yaşam müthiş zor," dedi.

"Gerçekten öyle!" diye küçük Yahudi kadın bağırdı.

"Korkunç olan, insanın *âşık olup* evlenmek zorunda olması!" derken Yvette, yine burnunu kıvırdı.

Küçük Yahudi kadın şaşkın, azarlayan kocaman, parlak gözleriyle,

"Âşık olmak ve evlenmek *istemiyor musunuz*?" diye bağırdı.

"Hayır, özellikle değil! Yapacak başka hiç bir şey kalmadığını hissettiğim zaman belki... İnsanın kuzu kuzu civciv kafesine düşmesi gibi bir şey."

"Ama siz sevmenin ne olduğunu bilmiyorsunuz?"

"Hayır!" dedi Yvette, "ya siz?"

"Ben mi?" diye feryad etti, minik Yahudi, "ben ha! Aman allahım, bilmiyor muyum yani!" Piposunu içen ve işe karışmadan durumun keyfini çıkardığı, düzgün, vicdanlı yüzünde ortaya çıkmış gamzelerden belli olan Eastwood'a sıkıntısını yansıtan bir bakışla baktı. Adamın açık havadan bozulmamış çok bakımlı, düzgün bir teni varırdı; yüzü bir bebeğinki gibi 'çıplak' duruyordu ama yuvarlak bir yüz değildi; yeterince kişilikliydi, insanın yadırgadığı alaycı gamzeleriyle gülünç ama donmuş bir maske gibiydi.

Küçük Yahudi kadın diretiyordu,

"Yani sevmenin ne olduğunu bilmediğinizi mi söylemek istiyorsunuz?"

Yvette tasasız bir içtenlikle,

"Hayır," dedi "bildiğimi sanmıyorum. Benim yaşımda, bu çok mu kötü?"

Eastwood'a koca-gözlü bir bakış daha fırlatan küçük Yahudi,

"Hiç size çok, çok başka şeyler hissettirecek bir erkek yok mu?" dedi.

Adam hiçbir şeye karışmadan piposunu içiyordu.

"Olduğunu sanmıyorum, dedi Yvette, "o-evet!-o çingenenin dışında. Kaygıyla başını iki yana salladı.

Küçük Yahudi bağırdı,

"Hangi çingene?"

Yvette soğukkanlılıkla,

"Hani şu askerken Binbaşı Eastwood'un alayında atlara bakan.

Küçük Yahudi kadın koca gözlerle bayılacakmış gibi Yvette'e baktı.

"O *çingeneye âşık* değilsin ya!"

"Eh, bilmem ki. Bana– başka şeyler hissettiren tek kişi o! Gerçekten o!"

"Ama nasıl? Nasıl olur? Size hiçbir şey *söyledi mi*?"

"Hayır! Hayır!"

"Öyleyse nasıl? Ne yaptı?"

"Oh, yalnızca baktı."

"Nasıl?"

"Eh, doğrusunu isterseniz bilmiyorum ama başka türlü! Evet başka türlü! Şimdiye kadar bana bakan erkeklerin tümünden farklı, çok farklı baktı.

"İyi ama *nasıl* baktı?" diye üsteledi kadın.

Yvette,

"Beni gerçekten– ama *gerçekten istiyormuşçasına* baktı." Düşünceli yüzü bir çiçeğin tomurcuğunu andırıyordu.

Küçük Yahudi kadın kızmıştı.

"Amma da rezil adammış! Size öyle bakmaya ne hakkı vardı?" diye bağırdı.

Binbaşı sakin bir tavırla araya girdi.

"Bir kedi krala bakabilir," dedi. Yüzünde bir kedinin gülüşü vardı.

Yvette ona dönerek,

"Sizce bakmaması mı gerekir?"

Küçük Yahudi yine bağırarak,

"Elbette ki öyle! Peşinde yarım düzine pasaklı kadının sürüklendiği çingenenin biri! Elbette ki öyle!"

"Ben öyle olduğundan kuşkuluyum, dedi Yvette, "Gerçekten öyle güzeldi ki! Yaşamımdaki her şeyden farklı bir *şeydi*."

"Bence, dedi, binbaşı pipoyu ağzından çekerek,

"bu tutku yaşamdaki en güzel şeydir. Bunu gerçekten hissedebilen, kraldır, ben de kimseyi onun kadar kıskanmam!" Pipoyu yeniden ağzına koydu.

Kadın aptallaşmış, ona baktı.

"Ama Charles, diye bağırdı, "Halifax'taki her düzeysiz adam başka bir şey hissetmez ki!"

Binbaşı yine pipoyu ağzından çekti.

"Bu tümüyle bir beğeni sorunu," dedi.

Binbaşı, piposunu yeniden ağzına koydu.

Yvette ona,

"Sizce bu çingene gerçek tutku mu?" diye sordu.

Binbaşı omuzlarını kaldırdı.

"Bu benim söyleyebileceğim bir şey değil. Siz olsaydım bilirdim ve başka insanlara sormazdım."

Yvette,

"Evet – ama – " diye konuşmayı sürüklemeye çalıştı.

"Charles! Yanılıyorsun! *Nasıl olur da* gerçek bir şey olabilir! Onunla evlenip karavanın birinde dolaşabilirmiş gibi!"

"Evlensin demedim ki."

"Ya da bir aşk öyküsü! Anormal, canavarca bir şey! Sonra Yvette kendi için ne düşünür! Sevgi bu değil! Bu – bu fahişelik!"

Charles bir kaç dakika piposunu içti.

"O çingene atlardan anlayan en iyi adamımızdı. Zatürreden ölüyordu neredeyse. Öldüğünü *sanmıştım*. O benim için yeniden dirilmiş bir adamdır. Bir dereceye kadar ben de yeniden dirilmiş bir adamım. Yvette'e baktı.

"Karın altında yirmi saat gömülü kaldım. Beni çıkardıklarında daha kötüsü olamazdı.

Konuşmada donmuş bir duralama oldu.

"Yaşamak korkunç bir şey, dedi Yvette.

"Rastlantıyla kazıp çıkardılar beni.

Yvette usulca konuşmayı sürdürerek,

"Oh! – biliyor musunuz, bu yazgı olabilir."

Adam bunu yanıtlamadı.

VIII

Papaz, Yvette'in Eastwood'larla olan yakınlığını öğrendi, Yvette de olayların sonucundan korkup şaşırdı. Babasının aldırmayacağını sanmıştı. Konuşmaya gelince, o şakacı – olabilir – havası içinde, geleneklerden tümüyle bağımsız, müthiş şaka kaldıran

biriydi. Kendi de söylediği gibi tutucu bir anarşistti; bu da bir sürü öbür insan gibi tam bir inançsız olduğu anlamına geliyordu. Anarşi, şakacı konuşmalarına ve gizli düşüncelerine kadar uzanıyordu. Bu tutuculuk, anarşinin karmaşık soylu korkusuna dayanıyor, her hareketini denetliyordu. Düşünceleri gizliden gizliye korkulacak şeylerdi. Bu nedenle kendi yaşamında göreneklere uymayandan fanatikliğe varan bir korku duyuyordu.

Tutuculuğuyla bayağılığıyla duyduğu korku en üst düzeye ulaşınca, köpeksi aşağılama dolu bir alayla dudağını kaldırıp hafifçe dişlerini gösterirdi.

"Son arkadaşlarının yarı boşanmış Bayan Fawcett'la *maquereau** Eastwood olduğunu duydum.

Yvette *maquereau*'nün ne olduğunu bilmiyordu ama papazın azı dişlerindeki zehiri hissetti.

"Yeni tanıdım. Gerçekten çok iyi insanlar, bir aya kadar da evleniyorlar."

Papaz Yvette'in kaygısız yüzüne nefretle baktı. Ta içinden korkuyordu, korkak doğmuştu. Korkak doğanlarsa doğal tutsaklardır ve derinlerdeki içgüdüleri, boyunduruklarının ansızın boyunlarına kilitleneceği korkusuyla onları zehirli bir dehşet içinde bırakır

Bu nedenle papaz, önceleri bir-zamanlar-Cynthia'ydı'nın karşısında da olduğu gibi hâlâ bu kadar rezilce iki büklüm duruyordu; kadının onu küçük görmesinden duyduğu tutsak korkusu, özgür doğmuş bir yaradılışın alçak bir yaratığı küçümsemesiydi bu.

Yvette de özgür doğmuşlar sınıfındandı. O da

---

* Pezevenk.

bir gün papazı tanıyacak, aşağılamasının tutsak boyunduruğunu onun boynuna kilitleyiverecekti.

Böyle yapmalı mıydı? Bu kez ilk olarak papaz ölümüne savaşırdı. İçindeki tutsak, bir fare gibi köşeye sıkışmıştı ve köşeye sıkışmış bir farenin korkusuzluğunu taşıyordu.

Dişlerini göstererek,

"Tam sana göre olduklarını sanıyorum," dedi.

Yvette o neşeli dalgınlığıyla,

"Eh, gerçekten öyle," dedi, "onlardan çok hoşlandım. Öyle güvenilir öyle dürüst görünüyorlar ki."

Papaz dişlerini göstererek,

"Kendine has bir dürüstlük anlayışın olduğunu düşünüyorum. Genç bir asalak, parasıyla yaşayabilmek için kendinden yaşlı bir kadınla gidiyor! Kadın evini, çocuklarını bırakıyor! Şu dürüstlük fikrini nereden aldığını anlamıyorum. Umarım benden değildir – sen de yeni tanıdığını söyleyerek bu insanlarla çok iyi arkadaş olmuş görünüyorsun. Onlarla nerede karşılaştın?"

"Bisikletle gezerken. Onlar arabayla geldiler, konuşmaya başladık. Bir yanlış yapmamam için hemen bana kim olduğunu söyledi. *Dürüst* bir insan.

Zavallı Yvette dayanmaya çabalıyordu.

"O zamandan beri kaç kere gördün onları?"

"Yalnızca iki kere gittim oraya.

"Nereye?"

"Scoresby'daki evlerine.

Papaz nefretle Yvette'e onu öldürecekmiş gibi baktı. Sonra da av köpeklerince kıstırılmış bir fare gibi, geriye, çalışma odasının perdelerine doğru çekildi. Beyninin bir köşesinde, karısı için düşündüğü gi-

gibi, kızıyla ilgili ağza alınmayacak günahlar düşünüyordu. Kendi beyninin ona işlediği bu en düşük düzeydeki anıştırmalara karşı güçsüzdü. Önünde, hâlâ korkusuz ama ürkmüş duran kıza yüklediği bu ahlâksızlıklar, yakışıklı yüzünde tüm zehir dişlerini göstererek seyirmelere neden oluyordu.

"Yani öylece tanıştın, öyle mi? Gördüğüm kadarıyla yalan senin kanında var. Bunu benden aldığına inanmıyorum.

Yvette dilsiz yüzü yarı dönük, Büyükannenin nasıl gözünü kırpmadan yalan söylediğini düşündü. Hiç sesini çıkarmadı.

Papaz, hakaretle dudak bükerek,

"Seni böyle çiftlerle aşık atmaya iten ne? Dünyada sana yetecek kadar aklı başında insan yok mu? Kim olsa, senin, temiz çiftler seni istemediği için ahlâksızlara yanaşan serseri bir köpek olduğunu düşünür. Kanında yalan söylemekten daha kötü bir şey var mı?"

"Kanımda yalan söylemekten kötü ne var?" diye Yvette sordu. Üstüne buz gibi bir cansızlık çöküyordu. Anormal miydi? Hani şu yarı-suçlu anormallerden? Bu düşünceyle buz kesiyor, ölüyordu.

Papazın gözündeyse Yvette, bakire, tatlı, kuş gibi yüzünün altında yatan ahlâk bozukluğunu yüzsüzlükle karşılıyordu. Cynthia'da böyleydi; bir karçiçeğiydi. Cynthia'nın asıl ahlâksızlığının ne olabileceğini düşünürken sadist bir dehşetin kıvranışlarını az mı yaşamıştı. Ona duyduğu *sevgisi* bile, korkak doğmuş birinin karşı konulamaz şehveti olduğuna göre, kendi gizli ahlâksızlığı değil de neydi? Öyleyse yasak bir sevgi ne olabilirdi?

"Ne olduğunu en iyi sen bilirsin, diye alay etti papaz, "ama tüm gücünle yenmen gereken bir şey ve sonunun bir suçlular akıl hastanesinde gelmesini istemiyorsan elini çabuk tut.

Yvette rengi uçmuş, ne diyeceğini bilemeyerek ve buz gibi bir korkuyla uyuşuk,

"Neden?" dedi. "neden suçlu delilik? Ben ne yaptım?"

Papaz alay ederek,

"O Tanrı'yla senin aranda," dedi, "asla sormam ama bazı eğilimler zamanında engellenmezse, suçlu delilikle son bulur."

Yvette bir anlık korku uyuşukluğundan sonra,

"Yani Eastwood'ları tanımak gibi mi demek istiyorsun?"

"Bir Yahudi olan Bayan Fawcett ve parası uğruna kendinden yaşlı bir kadınla birlikte olan eski bir Binbaşı Eastwood gibi insanlarla gezip tozmanı mı demek istiyorum? Elbette, evet, onu demek istiyorum!"

"Bunu söyleyemezsin, diye bağırdı Yvette, "son derece sade, doğru sözlü bir adam."

"Anlaşılan tam sana göre biri."

"Eh – bir bakıma öyle olduğunu düşündüm." Sade bir tavırla, ne dediğinin pek de bilincinde olmadan ekledi, "senin de seveceğini düşündüm."

Kız ona korkunç bir şeyle gözdağı vermişçesine perdelere doğru geriledi. Sefil bir durumda, hırıldayarak,

"Artık sus," dedi, "hiçbir şey söyleme artık. Kendini ortaya koyacak çok şey söyledin. Bu korkunç ve iğrenç şeyleri daha fazla duymak istemiyorum."

"Nasıl korkunç ve iğrenç şeyler?" diye üsteledi Yvette.

Yvette'in vicdana dayanmayan suçsuzluğunun gerçek saflığı onu itti ve daha çok korkuttu.

Alçak, tıslayan bir sesle,

"Tek söz etme!" diye bağırdı, "ama annenin yoluna gitmeden seni öldüreceğim."

Papaz orada, yüzü sapsarı, gözleri fare gibi korku, öfke ve nefretle şaşkın çalışma odasının kadife perdelerine doğru gerilemiş dururken Yvette ona baktı ve üstüne uyuşuk, donmuş bir yalnızlık çöktü. Onun için de her şeyin anlamı yitmişti.

Bunu izleyen donmuş, kısır suskunluğu kırmak zordu. Sonunda Yvette yine de başını kaldırıp ona baktı. Kendine karşın, bilmeden, ona duyduğu küçük görme, genç, temiz, şaşkın gözlerinde okunuyordu. Sonunda papaz, tutsak boyunduruğunu boynunda hissetti.

"Eastwood'ları tanımamam gerektiğini mi söylemek istiyorsun?"

Papaz alaylı,

"İstiyorsan tanıyabilirsin, dedi, "ama öyle yaparsan, Büyükannen, Cissie Halan ve Lucille'le ilişkini sürdüremezsin. *Onlara* pislik bulaşmasına izin vermeyeceğim. Büyükannen dünyanın en sadık eşi ve en özverili annesiydi. Zaten dayanması gereken bir utanç ve tıksinti sarsıntısı geçirdi. Bir ikincisine asla dayanamaz."

Yvette söylenenleri uzaktan, yarım yamalak duyuyordu.

Düşte gibi,

"Bir not gönderip onaylamadığını söyleyebilirim.

"Bildiğin gibi yap ama unutma, temiz insanlar ve Büyükannenin suçsuz yaşlılığına saygıyla bedenleriyle de akıllarıyla da temiz olmayan insanlar arasında bir seçim yapman gerekiyor.

Yine bir suskunluk oldu. Sonra Yvette ona baktı, yüzü her zamankinden daha düşünceliydi. Aklının karmakarışıklığının ardındaysa doğuştan özgür olanların doğuştan alçak olanlara duyduğu o dingin, el değmemiş aşağılama vardı. O ve tüm Saywell'ler doğuştan aşağılıktı.

"Pekâlâ, dedi Yvette, "bir not yazıp onaylamadığını söylerim.

Papaz yanıtlamadı. Biraz gururu okşanmıştı, gizliden bir kazanmışlık duyuyordu ama kölece bir duyguyla...

"Bunu Büyükannenle Cissie Halana duyurmamaya çalıştım. Arkadaşlıklarını elaltından yürütmeyi seçtiğine göre bu olayın herkese malolmasına gerek yok."

Ölümcül bir suskunluk oldu.

"Pekâlâ, dedi Yvette, "yazmaya gidiyorum.

Sürünürcesine odadan çıktı.

Küçük notunu Bayan Eastwood'a yazdı:

"Sevgili Bayan Eastwood, babam gelip sizi görmemi onaylamıyor. Bu arkadaşlığı kesmemi umarım anlarsınız. Çok üzgünüm –. Bu kadardı.

Yine de mektubu postalarken o korkunç boşluğu duydu. Artık kendi düşüncelerinden bile korkuyordu. Şimdi, çingenenin ince, güzel biçimli göğsüne gömülmek istiyordu. Bir kez, bir kez için bile olsa onu kollarında tutmasını, rahatlatıp, güven vermesini istiyordu. Yalnızca iğrenç bir korku duyduğu babası-

na karşı onun tarafından güçlendirilmek istiyordu.

Bir yandan da suçlu bir delilik düşüncesi öylesine ağza bile alınmayacak kadar korkunçtu ki, acı çekmekten ürküp sinmiş, zorlukla yürüyebiliyordu. Korku, yürürken topuklarını yaralıyor gibiydi. Bu korku doğuştan alçak olanların; insancıl her şeyin dolup taştığı babasının o büyük, soğuk korkusuydu. Büyük bir bataklık gibi insancıllık onu sarmaladı o da, her şeyi itip kendinden uzaklaştırarak, karşılaştığı her insandan korkarak, dizlerinin bağı çözülmüş, battı.

Yine de çabucak kendini insanları yeni algılayış biçimine alıştırdı. Yaşaması gerekliydi. İnsanın kendi bindiği dalı kesmesinin bir yararı yoktu. Yaşamdan çok şey beklemekse çocukluktu. Böylece savaş sonrası kuşağının hızlı uyumuyla kendini yeni durumlara ayarladı. Babası neyse oydu. Hep görünüşe göre karar verecekti. Yvette de öyle yapacaktı. O da görünüşe göre karar verecekti.

Giderek o kaygısız, bürümcükler uçuşan ilgisizliğin altında, yüreğinde oluşan bir kaya kristalini andıran bir sertlik biçimlendi. Duygudaşlığın çöküşüyle düşlerini de yitirdi. Dıştan, aynı görünüyordu. İçtense, katı, kopuk ve kendi de nedenini bilmeksizin intikamcıydı.

Dış görünüşü hep aynı kaldı. Bu, oynadığı oyunun bir parçasıydı. Koşullar olduğu gibi kaldığı sürece, hiç olmazsa görünüş olarak ondan beklenildiği gibi kalmalıydı.

Ne var ki kinciliği, insanlara yeni bakış açısında ortaya çıkıyordu. Papazın görünüşteki incelikli, yiğit yakışıklılığının altındaki zayıf, güçsüz, ciğeri beş para

etmezliği gördü ve onu aşağıladı. Bir anlamda onu sevmiyor da değildi. Duygular öylesine karmaşık şeylerdi ki...

Tüm ruhuyla nefret ettiği kişi Büyükanneydi. O şişman yaşlı kadın, kocaman kırmızı lekeli bir mantar gibi, çıkık omuzlarının arasındaki şişmiş boynu ve kat kat yıllanmış çeneleriyle iki kat büyüklüğünde bir patates kadar boyunsuz, hiçbir şeyi *görmeden* orada öylece oturup dururken, Yvette ona, neredeyse bir keyif sayılabilecek katışıksız, keskin bir nefret duyuyordu. Nefreti öylesine kesindi ki, kendini güçlü hissederken bir yandan tadını çıkarıyordu.

Yaşlı kadın iri, kızarmış yüzüyle biraz geriye kaykılmış, dantel başlığı ince, beyaz saçlarının tepesinde, küt uçlu burnu yine her şeyin içinde, yaşlı ağzı kapan gibi sımsıkı kapalı, oturuyordu. Bu anaç, yaşlı ruhu, ağzı ele veriyordu. Hep sımsıkı bastırılmış türden bir ağız olagelmişti ama artık bu yaşında dudaksızlığı ve kapan gibi yukarı kıvrık alt çenesiyle kurbağa ağzına benzemişti. Yvette'in en nefret ettiği görünüş de alt çenenin, eski sivri çeneli yaratıklarınki gibi aşağı sarkan burnu yukarı iterek amansızca yukarı kenetlenişi bunun sonucunda da geniş, duvar gibi alnın altında tüm yüzün biraz geriye basılışıydı. Yaşlı kadındaki irade, o eski çağlardan kalmışa benzeyen kurbağamsı, tiksindirici *irade*, bir kez gördüğünüzde korku vericiydi: kurbağalarınki gibi Tanrısız, insanlıktan uzak bir benlikçilikti. Kaplumbağa ya da kara kurbağaların süregelen yarışının benlikçiliğiydi. İnsana Büyükanne hiç ölmeyecekmiş gibi geliyordu. Bu çok eski sürüngenler gibi yarı-koma durumunda sonsuza kadar yaşayacaktı.

Yvette'in babasına, Büyükannesinin kusursuz olmadığını sezdirmeyi bile gözü yemiyordu. Kızını akıl hastanesiyle yıldırırdı. Cebinde hazır bulundurduğu kart hep buydu: Akıl hastanesi. Özellikle de büyükanne için bir hoşnutsuzluk ya da akrabalarla dolu o korkunç evle ilgili herhangi bir şey, akıl hastalığının, tehlikeli bir akıl hastalığının kanıtı olurdu.

Yine de sinir buhranlarından biri sırasında patlamıştı:

"Bu ev nasıl da tam anlamıyla hayvanca! Lucy Hala geliyor, ardından Nell Hala'yla Alice Hala da gelip kargalarınki gibi bir çember oluşturuyorlar, Büyükanne ve Cissie Hala'yla da birlikte eteklerini kaldırıp bacaklarını ateşte ısıtıyor, Lucille'le beni de dışarı atıyorlar. Biz bu korkunç evde her şeyin dışında kalan iki kişiden başka bir şey değiliz!"

Babası garip bir tavırla ona şöyle bir göz attı ama Yvette konuşmasına bir huysuzluk tonu, görünüşüne de enikonu ters bir edepsizlik katmayı becerebildiğinden bu çocukça hırçınlık nöbetine papaz gülmüştü. Buna karşın, yine de Yvette'in soğukkanlılıkla, diş bileyerek söylediklerinde ciddi olduğunu biliyordu ve gözünü ondan ayırmıyordu.

Artık Yvette'in yaşamı, Saywell'lerin yavan, çirkin ev yaşamıyla sinir bozucu bir sürtüşmeden başka bir şey değildi, bu yaşama batmıştı. Papazevinden, yaşamını tüketen bir nefretle nefret ediyordu, bu nefret öyle güçlüydü ki, bu yerden bir türlü uzaklaşamıyordu. Katlanırken de büyülenmişçesine bir çekilme ile bağlanmıştı.

Eastwood'ları yine unuttu. Her şey bir yana, küçük Yahudi kadının nefreti Büyükanne ve Saywell gü-

ruhununkiyle kıyaslandığında neydi ki? Bir koca asla yarı-kayıtsız birinden fazla bir şey değildi! Ama bir aile! Hiç yayılmayan, mantarımsı yaşlı bir kadının 'kaidesi'nin çevresinde yarı ölü saplanıp kalmış berbat, kokuşuk bir aile! İnsan böyle bir şeyle nasıl başaçıkmalıydı?

Çingeneyi tümüyle unutmuş sayılmazdı ama ona ayıracak zamanı yoktu. İşkence sayılabilecek kadar sıkılan ve yapacak hemen hiçbir şeyi olmayan Yvette'in, hiçbir şeyi ciddi olarak bile düşünecek zamanı yoktu. Nasıl olsa zaman da yalnızca, ruhun kendi akışı içinde sürüklenişiydi.

Çingeneyi iki kez gördü. Bir kez eve birşeyler satmak için geldi ve sahanlık penceresinden onu gözleyen Yvette, aşağı inmedi. Eşyalarını gerisin geri arabaya koyarken adam da onu görmüştü ama hiç renk vermedi. Yalnızca toplumumuzun dış mahallerini yağmalamak biçiminde varolan yarışın kin dolu, hep avantayla yaşayagelmiş bir kişisi olarak son derece kendi kendinin efendisi ve kanunlarımızın geniş, tüyler ürpertici pençesine açıklama yapmaya hazır olmak için son derece tetikteydi. Savaş görmüştü. O zaman isteğine karşın, tutsak kalmıştı.

Şimdi de, papazevinde kendini gösterip, ona yalnız, yırtıcı inceliğini veren o suskun, asla boyuneğmez yabancılığıyla beyaz bahçe kapısının dışında durmuş, ağırdan, sessiz sedasız arabasıyla uğraşıyordu. Yvette'in onu gördüğünü biliyordu. Onu, başı dik, kendi halinde, bakır kaplarını Yvette'inki gibi eski, çok eski bir savaş yolunda satarken görmeliydi.

Yvette'inki gibi? Yanılıyor olabilirdi. Yvette'in yüreği artık koşullara karşı çingenenin bakırına vuran

çekici kadar sert atıyordu. Çingene dıştan hissettirmeden, Yvette'se düzenin içinde daha da gizlice vuruyordu. Çingeneden hoşlanıyordu. Onun sessiz sedasız göze hoş görünen varlığını seviyordu. Hiçbir kazanma düşüncesi olmaksızın sabırla karşı koyan o gizemli dayanma gücünü seviyordu. Onun yanısıra savaş sonrasının kazandırdığı yumuşamak bilmezliğiyle düşmanlığında uyanıklılığını seviyordu. Evet, bir tarafa ya da kabileye katılacaksa onunkini yeğlerdi. Neredeyse onunla gidip, parya bir çingene kadını olmayı yüreğinde bulabilecekti.

Ne var ki sınırların içinde doğmuştu. Rahatı, belli bir saygınlığı seviyordu. Sıradan bir papazın kızı olarak bile insanın belirli bir saygınlığı vardı. Yvette de bundan hoşlanıyordu. İçten, tapınağın duvarlarını çintmeyi de seviyordu. Tapınağın çatısı altında güvencede olmak istiyor ama destek sütunlardan küçük parçalar yontmak da hoşuna gidiyordu. Hiç kuşkusuz Samson tapınağı yerlebir etmeden Filistin'in sütunlarından çok parça yontulmuştu.

"Insan yirmialtı yaşına gelmeden serbest hareket etmemeli sonra da hemen bu işlerden vazgeçip evlenmeli.

Bu, Lucille'in yaşlı kadınlardan öğrendiği felsefesiydi. Yvette yirmibir yaşındaydı. Bu da bu değerli başıboşluğu için beş yılı daha olduğu anlamına geliyordu. Şu andaki başıboşluk da çingene demekti. Yirmialtı yaşındaki evlilikse Leo ya da Gerry anlamına geliyordu.

Yani, bir kadın hem pastasını hem de peynir ekmeğini yiyebilirdi!

Yvette gençlerin, yaşlıların ya da büyüklerin kur-

nazlığıyla kocamışlığını her zaman aşan kurnazlığı ve zamanıyla çok eski, çok kurnaz Saywell ev halkına karşı iğrenç, çözümsüz bir düşmanlığa saplanmıştı.

İkinci kez çingeneyle karşılaşması rastlantıydı. Marttı, misli görülmemiş yağmurlardan sonra güneşli hava gelmişti. Kırlangıç otları çitlerde sarı sarı, çuha çiçekleriyle kayaların arasındaydı ama uzaktaki çelik işletmelerinden ve çelik mavisi gökten hâlâ bir kükürt kokusu geliyordu.

Buna karşın bahardı!

Yvette bisikletine binmiş, Codnor Kapısı boyunca gidiyordu, kireç ocaklarını geçtiği sırada, çingenenin taş kulübenin kapısından çıktığını gördü. Arabası orada, yolda duruyordu. Süpürgeleri ve bakır kaplarıyla arabasına dönüyordu.

Yvette bisikletinden indi. Onu görür görmez yeşil kazağı içindeki bedeninin ince çizgilerine, suskun yüzünün yana dönüşüne garip, yumuşacık bir sevgi duydu. Onu, bu dünyada tanıdığı herkesten, Lucille'den bile iyi tanıdığını, bir biçimde sonsuza kadar onun olduğunu hissetti.

Adamın elindeki bakırlara bakarak masum bir tavırla,

"Yeni güzel şeyler yaptınız mı?" diye sordu.

Adam ona bakarak,

"Sanmıyorum, dedi.

Tutku hâlâ yerinde, hâlâ yadırgatıcı ve çırçıplak, gözlerindeydi ama daha uzaktı, o ataklık ta azalmıştı. Yvette'te hoşuna gitmeyen bir şey olmuşçasına minik bir parıltı vardı ama kız bakırlarla pirinç kaplarına bakarken o da eriyip gitti. Yvette kapkacağı dik

katle araştırdı.

Üstüne palmiye ağacına benzeyen garip bir süs dövülmüş, oval pirinç bir tabak vardı.

"Hoşuma gitti bu," dedi Yvette, "ne kadar?"

"Ne verirseniz."

Yvette'i sinirlendirdi bu: öylece rastgele biraz alaylı söylenmişti.

Başını kaldırıp ona bakarak,

"Söylemenizi yeğlerdim, dedi.

"Ne istiyorsanız verin."

Yvette ansızın, "Hayır," dedi, "söylemezseniz almam!"

"Pekâlâ. İki şilin.

Yvette bir yarım kron buldu, adam da cebinden bir avuç dolusu gümüş para çıkarıp arasından Yvette'in altı pensini verdi.

"Yaşlı çingene sizinli ilgili bir düş gördü." Adam Yvette'e meraklı, araştıran gözlerle bakıyordu.

Yvette bağırarak,

"Öyle mi?" Hemen ilgilenmişti, "ne gördü?"

"'Yüreğinde daha gözüpek olmalısın yoksa oyununda yenilirsin.'Bunu şöyle söyledi: 'Bedeninle daha yürekli ol, yoksa şansın seni bırakıp gider.' Bir şey daha söyledi: 'suyun sesini dinle.'"

Yvette çok etkilenmişti.

"Bu da ne demek?"

"Sordum, dedi adam, "bilmiyormuş.

"Neydi, bir kez daha söyler misiniz?"

"Bedeninle daha yürekli ol, yoksa şansın seni bırakıp gider ve suyun sesini dinle."

Adam susup onun yumuşak, düşünceli yüzüne baktı. Parfüm denebilecek güzellikte bir şey genç

göğsünden tatlı bir bağ gibi dosdoğru adama akıyordu.

Yvette,

"Demek bedenimle daha yürekli olacak ve suyun sesini dinleyeceğim! Pekâlâ!" dedi, "anlamıyorum ama belki daha sonra anlarım."

Adama pırıl pırıl gözlerle baktı. Kadın ya da erkek, insan birçok 'ben'lerden oluşmuştur. Yvette içindeki benlerden biriyle bu çingene adamı seviyordu. Benlerinin bir çoğuyla da ona önem vermiyordu ya da ona karşı bir hoşnutsuzluk duyuyordu.

"Artık Head'e gelmiyor musunuz?" diye sordu adam.

Yvette yine boş boş baktı.

"Belki gelirim. Bir ara... bir ara.

"Bahar havası!" Adam hafifçe gülümseyerek güneşte çevresine bakındı. "Yakında kampı bozup uzaklara gideceğiz.

"Ne zaman?"

"Önümüzdeki hafta olabilir."

"Nereye?"

Yine başıyla bir hareket yaptı.

"Kuzeye olabilir.

Yvette ona baktı.

"Pekâlâ! Belki siz gitmeden *gelir*, karınızla, bana haber gönderen yaşlı kadına veda ederim.

IX

Yvette sözünü tutmadı. Martın bir kaç günü çok güzeldi o da geçmesine göz yumdu. Harekete geç-

me ya da yalnızca kendinden kaynaklanan bir şey yapma konusunda hep garip bir gönülsüzlüğü vardı. Kendi yaşam oyununu kendi oynamak istemiyormuşçasına hep başkasının onun yerine harekete geçmesini istiyordu.

Her zamanki gibi yaşıyor, arkadaşlarına, toplantılara gidiyor, azmi kırılmayan Leo'yla dansediyordu. Oraya gidip çingenelere gülegüle demek istiyordu. Gitmeyi istiyordu. Ona engel olacak hiç bir şey de yoktu.

Cuma öğleden sonraysa özellikle istiyordu. Hava güneşliydi, iyice açmış son safranlar yol boyunca göz kamaştırıyor, ilk arılar içlerinde uçuşuyordu. Papple ırmağı şaşılacak derecede yükselmiş, kemerleri dolduracakmışçasına taş köprünün altından akıyordu. Havada bir mezeryon ağacının kokusu vardı.

Kendini öyle tembel, öyle tembel, öyle tembel hissediyordu ki... Irmağın yanındaki bahçede, yarı düşte gibi, bir şey bekleyerek, oyalandı. İlkbahar güneşinin ışığı boyunca, evin dışında kalacaktı. İçerde Büyükanne kara ipekten iri bir yığın olarak beyaz dantel başlığıyla korkunç, yaşlı bir piskopos gibi arkaya kaykılmış ateşte ayaklarını ısıtıyor ve Nell Hala'nın anlatması gereken her şeyi dinliyordu. Cumaları Nell Hala'nın günüydü. Öğle yemeğine gelir, erkence içilen çaydan sonra giderdi. Anayla kırk yaşlarında bir dul olan iriyarı oldukça basit kızı, dedikodu ederek ateşin başında otururlar, bu arada Cissie Hala sinsice içeri dışarı girer çıkardı. Cumaları papazın kente inme günüydü: o gün hizmetçi de yarım gün çalışıyordu.

Yvette garip, şaşılası bir su yığını olarak yuvarla-

nıp giden kabarmış ırmağın kıyısından birkaç metre yukardaki bahçede tahta bir banka oturdu. Safranlar süs tarhlarının içinde geçiyordu, biçildiği yerlerde otlar koyu yeşildi, defnelerse biraz daha parlak görünüyordu. Cissie Hala verandanın merdivenlerinin tepesinde belirerek Yvette'e çayı erken içmek isteyip istemediğini sormak için bağırdı. Hemen aşağıdaki ırmaktan, Yvette Cissie Hala'nın ne dediğini duyamadı ama tahmin ettiği için başını salladı. Erkenden bir fincan çay, içerde, tam da güneş tüm gücüyle parlarken? Hayır teşekkürler!

Orada, güneşte oturmuş düşünürken çingenesinin varlığını duyumsuyordu. Ruhu onu bırakıp uzaklarda, düş gücünü yakalamış birine varıp oyalanmanın yarı üzücü, yarı rahatlatıcı sırrını biliyordu. Bazı günler hiç yanlarına yaklaşmasa bile Framley'lerde oluyor bazı günler de ruhen Eastwood'ların yanında oluyordu. Bu gün de çingenelerleydi. Taş ocağındaki kamp yerlerindeydi. Adamın bakırı dövdüğünü, yola bakmak için başını kaldırdığını, çocukların atların barakasında oynadığını, kadınları – çingenenin karısıyla güçlü, yaşlıca kadını yanlarında yaşlıca adamla ellerinde çıkınları eve gelirken gördü. Bu öğleden sonra, evinin *orası* olduğunu çok yoğun bir biçimde hissediyordu: çingene kampı, ateş, tabure, çekiçli adam, yaşlı kocakarı.

Bildiği yerler, belirli bir yerde olmak, ona evindeymiş duygusu verecek biriyle olmak için duyduğu bu özlem nöbetleri Yvette'in doğasının bir parçasıydı. Arabalar, veletler, öbür kadınlar: her şey eviymiş, orada doğmuşçasına doğal geliyordu. Çingenenin ona dikkat edip etmediğini merak etti. Ateşin yanın-

da taburede oturduğunu görse, başını kaldırıp Yvette'in tam kalkarken yavaşça, belirgin bir biçimde ona baktığını sonra da karavanın merdivenlerine yöneldiğini görse. Bilir miydi? Bilir miydi?

Dalgın, başını kaldırıp evin kuzeyinde, aşağıdan görünmeyen Head'e giden yolun tırmandığı koyu renk karaçamlarla dolu dik bayıra baktı. Hiçbir şey yoktu, bakışları yine aşağı döndü. Eğimin dibinde ırmak dönüp karşı kıyıdaki alçak kayalara sert ve uğursuz, çarpıyor sonra bahçeyi geçip köprüye doğru akıyordu. Çok dolu, beyazımsı – çamurluydu ve uğursuz bir görünümü vardı. 'Suyun sesini dinle' dedi kendi kendine. 'Ses gürültü anlamına geliyorsa dinlemeye gerek yok.'

Yine, bendin dönemecine yaklaşırken öfkeyle patlayan kabarmış ırmağa baktı. Üst yanında mutfağın kara görünümlü bahçesiyle binde bir meyve veren ağaçları asılı gibi duruyordu. Güneşe doğru güneye ve güneybatıya dönük her şey eğimliydi. Arkada, evle mutfak bahçesinin üst yanına düşen bayırda kurumuş görünen küçük çamlardan bir koru vardı. Bahçıvan orada, tepede, çam korusunun kıyısındaki mutfak bahçesinde çalışıyordu.

Yvette birinin seslendiğini duydu. Cissie Hala'yla Nell Hala'ydı. Yola çıkmış, el sallıyorlardı. Yvette karşılık verdi. Cissie Hala sesini suların gürültüsünün üstünde tizleştirerek,

"Geç kalmayacağım! Büyükanne yalnız unutma!" diye bağırdı.

Yvette umursamaksızın, "Olur!" diye bağırdı.

Yine bankına oturup biçimleri belirsiz, uzun paltolu iki kadının ağır ağır yürüyerek köprüyü geçişini

ve karşıdaki hafif yokuşun kıvrımına doğru tırmanışını izledi; Nell Hala Büyükanneye yiyecek birşeyler getirdiği ve sebze ya da papazevinin bahçesi, dolabı ne verdiyse koyup götürdüğü çantamsı bir şey taşıyordu. Beyazımsı, yukarı doğru kıvrılarak çıkan yolda yavaş yavaş iki kadın Papplewick köyüne doğru ağırdan, zorlanarak tırmanıp silikleşti. Cissie Hala bir şey almak için köye kadar gidecekti.

Güneş batmaya hazır, sararmıştı. Ne yazık! Ne yazık, güneşli gün gidiyordu o da içeri girmek, o nefret ettiği odalarla Büyükanneye dönmek zorundaydı! Cissie Hala hemen dönecekti. Saat beşi geçiyordu. Altıdan az sonra öbürleri de oldukça sinirli ve yorgun, kentten dönmüş olurlardı.

Tedirgin, çevresine bakınırken akan suyun öte yanından, karaçamların arasına gizlenmiş yolda bir arabayla atın sert takırtısını duydu. Bahçıvan da başını kaldırmış bakıyordu. Yvette yine dönüp oyalanarak içeri girmeye gönülsüz, kabarmış ırmağın kıyısında biraz daha yürüdü ve Cissie Hala'nın gelip gelmediğini görmek için başını kaldırıp yola baktı. Onu görürse içeri girecekti.

Birinin bağırdığını duyup çevresine bakındı. Aynı anda müthiş bir kükremenin farkına vardı ve daha hareket bile edemeden gürültü, kulakları sağır eden bir homurtu olarak her yanı kapladı. Çingene elleriyle hareketler yapıyordu. Çevresine bakındı, arkasına döndü.

Şaşkınlık ve dehşetle ırmağın kıvrıldığı yerde suyun kabarık, sarımsı kahverengi dalgalarla aslanlardan bir duvar gibi yaklaştığını gördü. Kükreyen ses her şeyi silip süpürmüştü. Yvette güçsüz, çok şaş-

kın, donakalmıştı, görmek istiyordu.

Bir kez daha düşünemeden kükreyen bir su uçurumu yanıbaşına geliverdi. Neredeyse korkudan bayılıyordu. Çingenenin bağırdığını duydu, başını kaldırıp ona doğru atladığını gördü, adamın gözleri yuvalarından uğramıştı.

Yvette'in kolunu yakalayarak, "Koş!" diye bağırdı.

O anda ilk dalga, ayaklarını ıslattı, çılgınca bir sesle anafor yapıyordu, ansızın bilinmeyen bir nedenle bahçeyi yutan sel durgunlaşır gibi oldu. Suların önüne geleni biçişi korkunçtu!

Çingene onu zor belâ, yalpalayarak, bata çıka sürüklüyordu ama eve doğru giderlerken ayaklarını sudan kurtaramıyorlardı. Yvette, sel ruhundaymışçasına olup bitenin ancak bilincindeydi.

Evi çevreleyen patikanın yanında, bahçenin kıyısı çimli bir terası vardı. Çingene bu terasa, patikanın biraz yüksekteki kuru kalmış yerine kızı da ardından sürükleyerek pençeleriyle tırmandı ve onunla sıçrayarak pencereleri geçip verandanın basamaklarına atladı. Daha oraya varmadan çok büyük bir su dalgası her şeyi biçerek, ağaçları biçip yerlebir ederek geldi ve onları da biçip alaşağı etti.

Yvette yalnızca bileğinde çingenenin elinin korkunç kenetlenişini duyarak büyük bir acıyla, değirmenin çarkına akarmışçasına boşalan buzlu suya karışıp gittiğini, anafora kapıldığını hissetti. İkisi de dibe çökmüş, yitmişlerdi. Yvette bir yerinde içine baygınlık veren bir bereyi şaşkınlıkla hissetti.

Derken çingene onu yukarı çekti. O da suyun üstündeydi, suyun duvara yapıştırdığı duvarın yanında

büyümüş kocaman bir salkımın gövdesine yapışmıştı. Yvette'in başı suyun üstündeydi, adam kolunu mafsalından çıkaracakmışçasına kavramıştı ama Yvette bir türlü ayaklarını basacak bir yer bulamıyordu. Düşte gibi ölümcül bir bulantıyla çabaladı, çabaladı, ayaklarını basamadı. Yalnız adamın eli bileğinde kenetliydi.

Yvette'in bir eli bacağını yakalayana kadar adam onu iyice yakınına sürükledi. Az kalsın yeniden batıyordu ama salkım onu tuttu o da kızı iyice kendine çekti. Yvette dehşetle ona yapışıp ayağını bastı, adamsa ikiye yırtılmışçasına salkımın gövdesinden sarkıyordu.

Su, Yvette'in dizlerinin üstüne kadar çıkmıştı. Adamla kız birbirlerinin ölürcesine akıp giden yüzlerine baktılar.

"Merdivenlere git!" diye bağırdı adam.

Köşeyi dönünce hemen oradaydı, olup olacağı dört adım! Adama baktı, gidemeyecekti. Çingenenin gözleri üstünde kaplan gözü gibi parladı ve kızı kendinden uzağa itti. Yvette duvara yapıştı, sular biraz yatışmış gibiydi. Köşeyi dönerken sendeledi, tam bu sırada döndü ve kendini veranda merdivenlerinin korkuluğunun pervazına oturmuş buldu, adam da arkasındaydı.

Tam merdivenlere çıkarken homurtunun arasından başka bir homurtu daha duyuldu ve evin duvarı sarsıldı. Su yeniden bacaklarının çevresine yükseldi ama çingene holün kapısını açmıştı. Suyla birlikte içeri boşalıp merdivenlere yuvarlandılar. Bu arada Büyükannenin bodur ama bir garip duran cüssesinin oturma odasının kapısından uzakta, holde suyun

yüzüne çıktığını gördüler. İlk su dalgası bacaklarının çevresinde anaforlanırken tabuta benzeyen ağzı kısık bir çığlıkla açılmış, ellerini kaldırmış havayı tırmalıyordu.

Yvette'in gözü merdivenlerden başka hiçbir şey görmüyordu. Suyun ötesinde yükselen merdivenler dışında her şeye kör ve bilinçsiz, ıslak, titreyen bir kedi gibi ne yaptığını bilmeden yukarı tırmandı. Üstünden sular damlayarak, titreyerek sahanlığa varıp korkuluğa tutununcaya kadar doğrulmayı beceremedi, bu arada ev sarsıldı, aşağıda sular kudurmuştu; sırılsıklam çingenenin merdivenlerin başında şiddetli bir öksürük nöbetine tutulduğunu farketti bu arada kasketi gitmiş, kara saçları gözlerine dökülmüştü; yüzüne yapışmış saçlarının arasından aşağıda, holde suyun iç bayıltıcı kabarışını gözlüyordu. Yvette de bayılırken baktı ve Büyükannenin yüzen garip bir nesne gibi, mosmor, kör, mavi gözleri dışarı fırlamış, ağzından köpükler tıslayarak batıp çıktığını gördü. Yaşlı, mor bir el korkuluğun parmaklığını pençe gibi kavrayıp bir an tutunurken bir nikah yüzüğü şöyle bir parladı.

Öksürükten kendini kurtaran çingene saçlarını geri itip aşağıda yüzen bir nesneymiş gibi duran o korkunç yüze bakarak,

"Yeterince iyi değil, yeterince iyi değil!" dedi.

Gökgürültüsü gibi boğuk bir gümbürtüyle ev yeniden sarsılıp titredi, garip bir çatırtı, takırtı ve yağmur çiseliyormuşçasına bir ses başladı. Su, deniz gibi yükseldi. El yokoldu, her şeyin tüm izleri silindi yalnızca yükselen sular vardı.

Yvette, kör-bilinçsiz bir çılgınlıkla dönüp ıslak bir

kedi gibi sendeleyerek bir üst merdivene çıkmaya çabalıyor, usul usul tırmanıyordu. Ev sallanırken, iç bayıltıcı bir yırtılma sesiyle eli ayağı tutmaz bir halde, odasının kapısına varıncaya kadar da duramadı.

Çingenenin yeşilimsi beyaz yüzü onun yüzüne,

"Ev çöküyor!" diye bağırdı.

Yvette'in çılgınlaşmış yüzüne bakıyordu.

"Baca nerede? Arka baca? - Hangi odada? Bacaya bir şey olmaz -"

Adam kızın yüzüne garip bir vahşetle bakıyor, onu anlaması için zorluyordu. O da aklını kaçırmış bir durgunlukla, oldukça sakin başını sallayarak,

"Burada! Burada! Tamam, dedi.

Yvette'in dar bir şöminesi olan odasına girdiler. Çift pencereli bir arka odaydı, her iki yanda büyük şömine bacaları vardı. Acı acı öksüren ve her yanı zıngır zıngır titreyen çingene bakmak için pencereye gitti.

Aşağıda evle tepenin dik yamacı arasında sular bir değirmenin çarkına akarcasına çılgın gibi çöplerle karışık çağlıyordu, Rover'in yeşil kulübesi de içindeydi. Çingene öksürdü, öksürdü ve boş bakışlarla aşağı baktı. Ağaç ağaç ardına yerlebir oluyor, dört metreye ulaşmış olması gereken sularca biçiliyordu.

Çingene, titreyerek sırılsıklam kollarını sırılsıklam göğsüne bastırarak soğuktan morarmış yüzünde bir boyuneğmişlik, Yvette'e döndü. Korkunç bir yırtılma sesi evi yırttı sonra da derinden, su dolu bir patlama oldu. Bir şey, evin bir yanı alaşağı oldu, yer altlarında kabarıp dalgalandı. Birkaç dakika öylece sersemlemiş, kalakaldılar. Sonra adam kalktı.

"Yeterince iyi değil, yeterince iyi değil! Bu kalır.

Bu burada kalır. Bak! Şu baca! Kule gibi. Evet! Tamam, tamam! Sen üstündekileri çıkar da yatağa gir. Soğuktan öleceksin.

"Tamam, tamam, her şey yolunda," dedi Yvette. Bir iskemleye oturmuştu, çevresine saçlar yapışmış beyaz, cinnet geçiren küçük yüzüyle başını kaldırıp ona baktı.

"Hayır!" diye bağırdı bağırdı, "Hayır! Üstündekileri çıkar da şu havluyla seni ovayım. Kendimi de ovarım. Ev çökerse sıcak ölürsün. Çökmezse de zatürreden ölmez, yaşarsın.

Bir yandan öksürüp bir yandan çılgınca titreyerek kazağının ucunu çekiştiriyor, soğuğun işkencesine uğramış bedeninin vargücüyle titreyerek ıslak, dar kazağından kurtulmak için didiniyordu.

Yüzü kazağın kıvrımları arasında, "Yardım et," diye boğuk bir sesle bağırdı.

Yvette uysal bir tavırla kazağın ucunu yakalayıp tüm gücüyle çekti. Giysi başının üstüne kadar çıktı, adam pantolon askılarıyla öylece durdu.

"Üstündekileri çıkar! Şu havluyla ovalan!" diye yırtıcı bir sesle buyurdu. Savaşın acımasızlığı gelmişti üstüne. Sürekli düşündüğü bir şeymiş gibi pantolonunu sıyırdı, ıslak, sallanan gömlekten de kurtulup incecik ve mosmor, soğukla şoktan her kası ayrı titreyerek kaldı.

Bir havlu yakalayıp çabucak kendi bedenini ovalamaya başladı, dişleri birbirine vuran tabaklar gibi takırdıyordu. Yvette düşte gibi bunun akıllıca bir şey olduğunu düşündü ve giysisinden kurtulmaya çalıştı. Adam Yvette'in üstünden o korkunç, sırılsıklam, ölüm damlayan şeyi çekti, kendini ovalamayı bırakıp

ıslak döşemede ayaklarının ucuna basarak kapıya gitti.

Orada, çıplak, havlu elinde, taşlaşmış durdu. Batıya, bir zamanlar üst sahanlık penceresinin olduğu yere doğru, yerinden kopup ters dönmüş ağaçlar ve süprüntülerle diken diken, çılgın bir su denizinin üstünden günbatımına baktı. Evin verandayla merdivenlerinin olduğu uç bölümü yokolmuştu. Duvar yıkılmış, tabanın ucu havaya dikilmişti. Merdivenler yoktu.

Kıpırdamadan durarak suyu izledi. Üstüne soğuk bir rüzgâr esiyordu. Takırdayan dişlerini büyük bir irade gücüyle kenetleyip yeniden odaya döndü ve kapıyı kapadı.

Yvette çıplak, titremekten bayılacak gibi, kendini kurulamaya çalışıyordu.

"Her şey yolunda!" diye bağırdı adam, "tamam, artık sular yükselmiyor, her şey yolunda!"

Tepeden tırnağa titrerken kızı omuzlarından kavrayıp tutarak, ağırdan, uyuşmuşçasına Yvette'in narin bedenini kendi havlusuyla ovalamaya başladı; arada küçük başına yapışmış zavallı saçlarının da hiç olmazsa suyunu alabilmek için kurulamaya çabalıyordu.

Ansızın durdu.

"En iyisi yatağa gir, diye buyurdu, "biraz da kendimi ovayım."

Dişleri takır tıkır gürültüyle birbirine vuruyor, konuşmasını yarıda kesiyordu. Yvette titreyerek, yarı-bilinçsiz, yatağına süründü. Adam titremesini tutup ovalanarak ısınmak için büyük çaba gösteriyordu, dışarı bakmak için yine kuzey penceresine gitti.

Sular az bir şey yükselmişti. Güneş batmış, kızıl bir ışıltı kalmıştı. Saçlarını oğuşturup karmakarışık kara, ıslak bir yığın yaptı, ansızın gelen bir titremeyle durup bir soluklandı sonra yine dışarı baktı; yeniden göğsünü oğuştururken yuttuğu sulardan öksürmeye başladı. Havlusu kıpkırmızı olmuştu. Bir yeri yaralanmıştı ama hiçbir şey hissetmiyordu.

Hâlâ kulakları sağır eden o garip su gürültüsü vardı ve duvarlara çarpan şeylerin korkunç çarpma sesleri duyuluyordu. Günbatımıyla rüzgâr hızlanmış, sert, soğuk esiyordu. Ev patlayan gümbürtülerle sarsılıyor, kötü, çok kötü korkutucu gürültüler yukarı geliyordu.

Ruhuna usuldan yayılan bir dehşetle yine kapıya gitti. Açarken kükremesi sularınkiyle karışan rüzgâr içeri esti. Evdeki, insanın içine dehşet salan o deliğin arasından dünyayı, suları, korkunç suların hiçliğini, günbatımını, batan günün üstünde yüksekte ölgün bir şey olan kusursuz yeni ayı, soğuk, gürültüyle esen rüzgârda gökte itilen kara bulutları gördü.

Ruhunda boyuneğmeye ya da yazgıcılığa karışan korkuyla dişleri takırdayarak odaya girip kapıyı kapadı; Yvette'in havlusunu kendininkinden daha kuru ve daha az kan lekeli olup olmadığına bakmak için aldı, yine başını ovalayarak pencereye gitti.

Titreme nöbetlerini denetlemeyi başaramayarak arkasını döndü. Yvette çarşafların altında yokolmuştu, beyaz bir yığının altında titreyen bir tepecikten başka, ondan bir şey görünmüyordu. Ona eşlik etmek istermişçesine elini bu titreyen tepeciğin üstüne koydu. Titreme kesilmedi.

"Tamam, dedi kıza, "tamam! Sular alçalıyor!"

Kız ansızın yüzünü açarak beyaz bir yüzle gözlerini ona dikti. Adamın yeşilimsi, insanı şaşırtacak derece sakin yüzünü yarı-bi linçsiz, gözledi. Adam dişlerinin vurmasına aldırmadan başını eğmiş ona bakıyordu; kara gözleri hâlâ yaşam ateşi ve yazgıya inanan bir boyuneğişin başıboş dinginliğiyle doluydu.

Yvette takırdayan dişleriyle,

"Isıt beni," diye inledi. "Isıt beni! Titremekten öleceğim."

Dertop olmuş beyaz bedenini parçalayıp öldürebilecek kadar korkunç bir kasılma yaladı.

Çingene onaylayarak onu kollarına alıp kendi titreyişini yatıştırmak için sımsıkı, mengene gibi kucakladı. O da korkunç derecede titriyordu ve yarıbilinçliydi. Şokun etkisiydi.

Adamın onu mengene gibi saran kolları bilincindeki tek değişmez nokta gibi göründü. Patlayacak kadar gerilmiş olan yüreğine korku veren bir çareydi. Yvette'i, esnek, güçlü ve garip bir biçimde sarmış olan bedeninden elektrik akımının titreyişiyle dalgalanan duyarlı dokunaçlar gibi bir akım geçiyor, yine de kızı kavrayan kasların sert gerilimi ikisini de rahatlatıyor; giderek şokun neden olduğu titremenin bunaltıcı çılgınlığı önce adamın bedeninde azalıyor, sonra bu, kıza geçiyor, aralarında bir sıcaklık canlanıyordu. Bu giderek yoğunlaştıkça acı çeken yarı bilinçli beyinleri bilinçlendi, uykuya daldılar.

X

Adamlar merdivenlerle Papple'ı geçmeyi bece-

rinceye kadar güneş dünyada parlamaya başlamıştı. Köprü gitmişti ama sel çekilmiş, ırmağı selamlarmış gibi öne doğru eğilmiş duran ev, güneybatı köşesinde koca bir çökmüş duvar ve enkaz yığınıyla çamur ve yıkıntılar arasındaydı. Odaların boş ağızlar gibi görünüşü korkunçtu!

İçerde hiç yaşam belirtisi yoktu ama bahçıvan ırmağın öte yanından durumu incelemeye gelmiş, meraktan keyifli bir heyecan içinde ahçı ortaya çıkmıştı. Sel bastığında arka kapıdan kaçıp korudan ana yola çıkarken de çingenenin zıplayarak evi geçip gittiğini görmüş, birini öldürmek için geldiğini düşünmüştü. Tepedeki küçük bahçe kapısında arabasının durduğunu görmüştü. Bahçıvan da gece bastığında atı Darley'deki Kırmızı Aslan'a götürmüştü.

Papplewick'ten gelen adamların sonunda merdivenlerle ırmağı geçip evin arkasına ulaştıklarında öğrendikleri buydu. Önü tümüyle temellerinden oyulmuş, arkası da suya batmış evin çökeceği korkusuyla sinirliydiler. Papazın parçalanmış, açıkta duran çalışma odasının suskun kitap raflarına; Büyükannenin odasındaki büyük pirinç karyolaya korkuyla baktılar; yatak çok derin, rahattı ama karyolanın pirinç ayaklarından biri, yırtılmış boşlukta, denermişçesine üst kattaki hizmetçi odasının yıkıntılarına tünemişti. Hizmetçiyle ahçı ağlıyorlardı. Derken adamın biri tırmanıp dikkatle, parçalanmış mutfak penceresinden içeri, giriş katının bataklık ve ormanına girdi. Yaşlı kadının cesedini buldu daha doğrusu düz, siyah terlikli ayağını çamurlu bir yıkıntı tepeciğinden çamur içinde uzamış gördü ve koşarak kaçtı.

Bahçıvan, Bayan Yvette'in evde olmadığından

hiç kuşkusu olmadığını söyledi. Çingeneyle sürüklendiklerini görmüştü ama polis bir araştırma yapmakta diretti, Framley'li oğlanlar da sonunda yetiştiler ve merdivenler iplerle birbirine bağlandı. Sonra herkes bir ağızdan avazı çıktığı kadar bağırdı ama bundan hiçbir sonuç çıkmadı. İçerden hiç ses gelmiyordu.

Merdivenin biri dayandı, Bob Framley tırmandı, camı kırıp güçlükle Cissie Hala'nın odasına girdi. Her şeyin son derece sade olağanlığı onu hayaletlerle karşılaşmışçasına korkuttu. Ev her an çökebilirdi.

Tam merdiveni en üst kata dayamışlardı ki Darley'den koşarak gelen adamlar yaşlı çingenenin atla araba için Kırmızı Aslan'da olduğunu, oğlunun Yvette'i evin en üst katına çıkardığını söylediği haberini getirdiler ama o zamana kadar polis Yvette'in odasının camını kırmıştı.

Derin uykuda olan Yvette cam uçarken bir çığlıkla örtülerin altında sıçrardı. Çarşafları çıplaklığına sardı. Polis sonradan 'Bayan Yvette, Bayan Yvette!'e dönüşen bir şaşkınlık çığlığı koyverdi.

Merdivende dönüp aşağıdaki yüzlere bağırdı.

"Bayan Yvette yatakta! – yatakta!"

Ardından da oraya tüneyip bekâr bir adam olduğundan, tehlikeyle karşı karşıya biri olarak ne yapacağını bilemeden kalakaldı.

Yvette yatakta oturmuş, saçları keçeleşmiş karmakarışık bir yığın, çarşafları çıplak göğsüne bastırmış, çılgın gözlerle bakıyordu. Öyle derin uyumuştu ki hâlâ kendine gelememişti.

Sallanan merdivenden korkan polis odaya tırmandı.

"Korkmayın bayan! Artık korkmanıza gerek yok. Güvencedesiniz."

Sersemlemiş olan Yvette adamın çingeneden sözettiğini düşündü. Çingene neredeydi? Düşüncelerinin en önde geleni buydu. Dünyanın sonu olan bu gecede çingenesi neredeydi?

Gitmişti! Gitmişti işte! Odada da bir polis vardı. Bir polis!

Eliyle afallamış alnını oğuşturdu.

"Giyinirseniz küçükhanım, sizi aşağı sağlam yere indirebiliriz. Ev çökmek üzere. Umarım başka odalarda kimse yoktur?"

Sakınarak koridora basıp dehşetle evin parçalanmış ucundan dışarı baktı ve uzaktan, gün ışığıyla aydınlanmış tepenin ötesinden papazın bir otomobille geldiğini gördü.

Yüzü duygusuzlaşmış ve düş kırıklığına uğramış olan Yvette çabucak kalkıp çarşafları örttü, sonra bir an kendine bakıp giyinmek için dolabının kapaklarını açtı. Giyindi derken aynada keçeleşmiş saçlarını dehşetle gördü. Yine de umursamadı. Nasıl olsa çingene gitmişti.

Giysileri sırılsıklam bir yığın olarak bir köşede duruyordu. Halıda onun durduğu yerde büyük bir ıslaklık, iki de kan lekeli kirli havlu vardı. Onun dışında çingeneden hiçbir iz yoktu.

Polis kapıyı vurduğunda saçlarını çekiştiriyordu. İçeri gelmesi için seslendi. Adam onun giyinmiş, kendini toparlamış olduğunu görünce ferahladı.

"Evden olabildiğince çabuk çıksak iyi olur küçük hanım," diye yineledi. "Her an çökebilir."

"Sahi mi?" dedi Yvette sakin bir sesle. "O kadar

kötü mü?"

Dışarda bağrışmalar oldu. Yvette pencereye gitmek zorunda kaldı. Orada, aşağıda, kolları iki yana açık papaz duruyor, yaşlar yüzünden sel gibi boşalıyordu.

Yvette duygularının tersine sakince,

"Ben çok iyiyim baba!" dedi. Çingeneyi bir sır olarak ondan saklayacaktı. O anda yaşlar Yvette'in yanaklarından inmeye başladı.

"Ağlamayın küçük hanım ağlamayın! Efendimiz annesini yitirdi ama kızını bulduğu için şansına şükrediyor. Hepimiz sizin de öldüğünüzü düşünmüştük, öyle dedik!"

"Büyükannem boğuldu mu?" dedi Yvette.

Polis ciddi bir yüzle, "Korkarım öyle, zavallı hanımefendi!" dedi.

Yvette dolaptan aldığı mendilini yüzüne kapatıp ağladı.

"O merdivenden inebilecek misiniz küçük hanım?" dedi Polis.

Yvette merdivenin belvermiş uzunluğuna bakınca kendi kendine hemen, "Hayır! Ne için olursa olsun hayır!" diye söylendi ama sonra çingenenin 'bedenini kullanırken yürekli olmalısın,' dediğini anımsadı.

Ağlaması arasında polise dönerek,

"Öbür odaların tümünü de aradınız mı?" diye sordu.

"Evet küçük hanım! Yaşlı hanımefendi dışında evdeki tek kişi sizdiniz. Ahçı tam zamanında kaçmış, Lizzie de annesindeymiş. Kaygılanmamız yalnızca sizinle yaşlı hanımefendi içindi. Merdiveden inebilece-

ğinizi sanıyor musunuz?"

Yvette kayıtsızca,

"A, evet!" dedi. Nasıl olsa çingene gitmişti.

Papaz işkence çekerek uzun, incecik kızının usulca sallanan merdivenden arka arka indiğini polisin de kırılmış pencereden merdivenin tepesini tutarak kahramanca aşağıyı gözlediğini izledi.

Merdivenin dibinde Yvette, duruma uygun olarak babasının kollarında bayıldı ve onun tarafından arabada Bob'la birlikte Framley'lerin evine taşındı. Orada hortlaklar hortlağına dönmüş zavallı Lucille, içi rahatlayıp sinir krizi geçirinceye kadar ağladı, Cissie Hala bile gözyaşları arasında,

"Yaşlılar gitsin ama gençler kalsın. Ah! Ana için *ağlayamam*, Yvette kurtuldu!" diye bağırdı.

Ve galonlar dolusu ağladı.

Sel, papazevinden beş mil uzakta, Papple Highdale'deki büyük sarnıcın ansızın patlamasına neden olmuştu. Sonradan, sarnıcın bendinin altında hiç kuşkulanılmamış, akla bile gelmeyecek çok eski, büyük bir olasılıkla Roma Döneminden kalmış bir maden tünelinin, bendin altını olduğu gibi oyarak çökmüş olduğu anlaşıldı. Papple'ın o son gün neden öyle anlaşılmaz biçimde dolu olduğu da böylece açıklanmış oluyordu. Sonra da bend patlamıştı.

Papazla iki kız yeni bir ev bulununcaya kadar Framley'lerde kaldılar. Yvette Büyükannenin cenazesine gitmedi. Yattı.

Serüvenini anlatırken yalnızca çingenenin onu verandaya ulaştırdığını, onun da sudan çıkıp merdivenleri sürüklenerek tırmandığını söyledi. Adamın kaçtığı biliniyordu; atla arabayı Kırmızı Aslan'dan alır-

ken yaşlı çingene söylemişti.

Yvette çok az şey anlatabiliyordu. Dalgın, kafası karmakarışıktı, olup biteni zar zor anımsıyor gibiydi ama o hep öyleydi.

"Biliyor musunuz o çingene madalyayı haketti," diyen Bob Framley oldu.

Ansızın ailenin aklı başına geldi.

"Ona teşekkür *etmeliyiz*," diye bağırdı Lucille.

Papaz bizzat Bob'la birlikte arabaya binip gitti ama taş ocağı boştu. Çingeneler kampı toplamış gitmişlerdi kimse de nereye gittiklerini bilmiyordu.

Yatakta yatan Yvette yüreğinde inliyordu.

"Ah onu seviyorum! Onu seviyorum! Onu seviyorum!" Onun için duyduğu acı dermansız bırakmıştı onu. Yine de gerçekçi düşündüğünde yokoluşuna uysallıkla boyuneğiyordu. Genç ruhu bu akıllılığı kavrıyordu.

Büyükannenin cenazesinden sonra bilinmeyen bir yerden atılmış bir mektup aldı.

"Sayın küçük hanım, gazetede suya kapılışınızdan sonra iyi olduğunuzu gördüm, ben de iyiyim. Umarım bir gün sizi yine görürüm, belki Tideswell hayvan panayırında ya da belki yine oralara geliriz. O gün veda etmek için gelmiştim, edemedim de... Eh sular bırakmadı ama umutlar içinde yaşıyorum. Sadık hizmetkârınız, Joe Boswell.

İşte o zaman Yvette onun da bir adı olduğunu farketti.

SON

BAKİRE İLE ÇİNGENE

D.H. Lawrence

Daha önce yayımladığımız *Oğullar ve Segililer*, *Gökkuşağı*, *Lady Chatterley'in Sevgilisi* adlı başyapıtlarından sonra, ünlü İngiliz yazarı *D. H. Lawrence*'ın (1885-1930) son yıllarında yazdığı *Bakire ile Çingene* adlı kısa romanını sunuyoruz. *D. H. Lawrence*, son beş yılını ülkesinden uzaklarda geçirmişti. Ölümü de ülkesinin dışında oldu. *Bakire ile Çingene*'nin yazılışı, Lady Chatterley'in Sevgilisi'nin hemen öncesine rastlar. Belki bu yüzden, her iki roman arasında benzerlikler bulunabilir. Özellikle Lady Chatterley'in sevgilisi *Koru bekçisi* ile *Bakire*'nin sevgilisi *Çingene* birbirini andırabilirler. *Bakire ile Çingene* de, 'tenin yapmacık utançlarını yok etmek' isteyen yazarın önemli yapıtlarından biridir. Öyle ileri sürüldüğü gibi müstehcenlikle değil, canayakınlıkla, sevecenlikle dolu bir roman.

Kapaktaki resim: ALAIN CHANG KDV içindedir